

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05170

FASHIZM UN KOMUNIZM

David Shub

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פָאַשְׁיִזְמָן אָנוּ קָאַמְזָנִיזָם

וּוְ אָנוּ מְאַסְכּוּעַ חָאַט גַּעֲהָאַלְפָן בְּרַעְנָגָעַ
פָאַשְׁיִזְמָן אָנוּ נָאַצְיִזְמָן אָוִוָּף דָּעַר וּוּלְטָם

פרקין 10 פָעַטְמָט

פָאַרְלָאָג „וּוְעַקְעָרָה“

ניו יָאָרָק, 1939

א י נ ה א ל ט

- איינלייטונג 3.
1. די רעוואַלזֿיע און קאנטֶרְ-רעוואַלזֿיע אין אונגאָלן 5.
2. ווי אָזַי דער קָאָמּוֹנִיזָם האָט גַּעֲהָלְפָּן בְּרַעֲנְגָּעָן דעם
פָּאַשִׁים אֵין אִיטָּלִיע 11.
3. ווי אָזַי די קָאָמּוֹנִיסְטָעָן האָבעָן אָונְטָעְרָגְעָמִינְגָּוּעָט די
דֻּעָמָקָרָאָטִישׁע דִּיְתְּשָׁע רָעְפּוֹבְּלִיק 18.
4. דער פָּאָרָאַיְנִיגְטָעָר פְּרָאָנְטָפָּן די קָאָמּוֹנִיסְטָעָן אֵן נָאָצִיס
וְאָס האָט פָּאָרָנִיכְטָעָט די פְּרִיעָע רָעְפּוֹבְּלִיק אֵין
דיִיטְּשָׁלָאָנד 23.
5. די דִּיְתְּשָׁע סָאָצִיאַל-דֻּעָמָקָרָאָטָעָן אֵן די רָוִשִׁישׁ
בָּאַלְשְׁוּוֹיקָעָס 32.
6. ווי אָזַי מָאָסְקוּע אֵן די קָאָמּוֹנִיסְטָעָן האָבעָן
„גַּעֲקָעְמְפָּטָן“ גַּעֲנָעָן פָּאַשִׁים 37.
7. דער קָאָמּוֹנִאָצִישׁעָר בּוֹנְד — רָוִיטָעָר פָּאַשִׁים אֵן
ברְּדִינְגָּר בָּאַלְשְׁוּוֹויּוֹם 42.

אַיִן לְבוּמָנוֹנָג

די זעלט איז ערשותוינט געוווארן, ווען עם איז באקאנט געוווארן, אז דעם 23 טן איזוינעם 1939 האט סָאוּוּטְרוּסְלָאָנד אָונְטָרְגָּנְשָׁרְבִּיךְ אַפְּרִינְדָּשָׁאָפְּטִים-אָפְּמָאָךְ מִיט הַיְּתָלְעָרְןֵן. זיעדר ווַיְיַזֵּק מַעֲנְטָשְׁן הַאָבָן גַּעֲלָיוּבֶט אָנוּ נָאָר ווַיְיַזְעֵר מַעֲנְטָשְׁן הַאָבָן וְעוֹוָאָסְטָם, אָוּ סְטָאָלְיֵן הַאָט נָאָר כּוֹטֵי יָאָן-צְרוּיכָט צָוּ קְוֻמָּעַ צָוּ אַפְּרִינְדָּלָאָכְּבָעַ פָּאָרְשָׁטָעְנְדָעְנְיִישָׁ מִיט הַיְּתָלְעָרְדִּיְתְּשָׁלָאָנד. אַין פָּאָרְלוֹיָה פָּוּן עַטְלָאָכְּבָעַ יָאָר נְאָכָּאָנָאָנד הַאָבָן דַּי סָאמְנוּיְטִישָׁ צִיְּטוֹנוֹגָעָן פָּוּן דַּעַר גַּאנְצָעָר ווּוְלְטָעַנְדָּעַ אַין אַיִן וְעוֹוָאָלְדָּעַ וְעוּן, אָוּ סָאוּוּטְרוּסְלָאָנד אָוּן דַּי קָאָמוּנִיסְטָמָן וְיַיְעַן דַּי אַיְנְצִיקָּעַ ווּאָסָם בְּאָקְעָמָפָן אוּוּפְּ אַנְתָּמָת דַּעַם פָּאָשִׂוּס אָוּן נְאָצִיזָם. אַוְּקָ פִּילְעָ פָּוּן דַּי אַמְּרִיקָאָנָעָר אָוּן אַיְדִישָׁע לְיַבְּרָאָלָן אָוּן רָאְדִיקָאָלָן הַאָבָן נִישְׁתָּאָוְפְּגָהָעָרָט צָוּ טָעָנָהָן, אָוּ ווּאָסָם מַעַן זָאָל נִיט דַּעְבָּעָן וְעוּן וְעַד סָאוּוּטְרוּגְּנוֹג אַין רָוְסָלָאָנד אָוּן וְיַיְעַן דַּי קָאָמוּנִיסְטִישָׁ פָּאָרְטִיעָן אַין דַּי אַנְדְּרָעָעָן ?עַדְעָה, מַזְוּ מַעַן אַבָּעָד אַיִן זָאָךְ מַדְהָה זָיָן, אָוּ זָיְיַיְעַן אָוּמְעָטָם דַּי עַנְגָּרָגְּשָׁטָע-בְּאָפְּמָעָפְּרָעָ פָּוּן פָּאָשִׂוּס אָוּן נְאָצִיזָם.

צָוּם סְוּךְ הַאָט סְטָאָלְיֵן נָאָר גַּעֲלָאָסְטָם אַפְּסָטָן בּוֹנְדָמִיט הַיְּתָלְעָרְןֵן ?עַנְנָן דַּי פְּרִוּשׁ רַעְמָאָקָרָאָטִישָׁ לְעַנְדָעָר פָּוּן אַיְרָאָפְּעָ. דַּי סָאוּוּטְרוּגְּנוֹג הַאָט גַּעֲלָאָפְּנֵן הַיְּתָלְעָרְןֵן אַנְצּוֹפָאָנָגָעָן דַּי מַלְחָמָה. זַי הַאָט אִים גַּעֲלָאָפְּנֵן פָּאָרְנוּיכָטָן אָוּן צְרוֹאָכָרְוָן פּוֹלִין אָוּן זַי טָוּט אַוְּיָךְ אַלְעָם, ווּאָסָם אַיִן אַירָעָ קְרוּעָטָן, צָוּ הַעֲלָפָן הַיְּתָלְעָרְןֵן גַּעֲלָוּגָעָן דַּעַם קְרִיגָּעָן גַּעֲלָאָנָד אָוּן פָּרָאָנְקָרְיָיךְ, אַדוּיְּפָאָזְוּגָעָן אַיִן דַּי פִּינְסְטָרָעָלְעָנָר אַיִן פְּעַלְקָעָר פָּוּן אַיְרָאָפְּעָ אַיִן הַיְּתָלְעָרְפָּרִידָן אָוּן פָּאָרְלָעָנָר אָוּן דַּי פִּינְסְטָרָעָלְעָנָר נְאָצִיזָם.

איַן דַּעַם מַאְמָעָם, וְעוּן דַּי סָאָצִיאָלְיִסְטִישָׁע-אָרְבָּעָטָר, דַּי פּוּיְעָרִים אָוּן דַּי אַנְדָּרָעָטָר פָּאָלְקָסְמָאָסְטָן פָּוּן פּוֹלִין אָוּן אָוּנְטָרְשִׁירְיָיךְ פָּוּן נְאָצּוֹנָאָלְיִוּטָט הַאָבָן אַזְוִי הַעֲלָדָרְשׁ נְעַזְעַמְטָט פָּאָר זְיוּעָרְפָּרִיהִיִּים אָוּן זַיְעַן אָוּמְגָעְקָוּמָעָן אָיִן דַּי צְעַנְדְּלִיקָעָר מַוְיְזָנְטָר אוּוּפְּ דַּי אַרְיָקָרְדָּן אַיִן ווּאָרְשָׁעָ אָוּן אַרְוּם ווּאָרְשָׁעָ, הַאָבָן דַּי פָּאָרְשָׁטִיעָרָר פָּוּן דַּעַר סָאוּוּטָרָיָה שָׁעָר „אָרְבָּעָטָר אָוּן פּוּיְעָרִים רַעֲבָכְלִיקָּט“ דַּוְרְכָּגְעָפִירָט אַבְּשָׁוּתָפָת/דִּיקָּן וּגְנִיפָּאָרָאָד מִיט הַיְּתָלְעָרְסָט מַעְרְדָּרְיוּשָׁ אַרְמִיעָן אַיִן בְּרַעְמְטָלִיטָאָסָט. דַּי אַפְּטִילְוּגָעָן פָּוּן סְטָאָלְיָינְסָס אַרְמִי אָוּן פָּוּן הַיְּתָלְעָרְסָט אַרְמִי הַאָבָן מַאְרְשִׁירְט אַיְעַן נָאָר דַּי אַנְדָּרָעָ — דַּי עַרְשָׁטָע, מִיטָּן? הַאָמָעָר אָוּן סְעָרָט אַוְּיָךְ זְיוּעָרָעָ פָּאָנָעָן אָוּן דַּי צְוּוִיתָעָ מִיטָּן סְפָּאָסְטִיקָּא אַוְּקָ זְיוּדָעָרָפָּאָנָעָן, אָוּן דַּי אַפְּטִיצְרָן פָּוּן בִּידָעָ אַרְמִיעָן הַאָבָן צְחָאָמָעָן עַמְפָּפָגָנָעָן דַּעַם פָּאָרָאָר.

דוּרָךְ דַּעַם בּוֹנְדָמִיט הַיְּתָלְעָרְןֵן מִיט הַיְּתָלְעָרְןֵן הַאָבָן זָיךְ דַּעַר הַאָמָעָר אָוּן סְעָרָט דַּעַר סָאוּוּטִישָׁר, „אַיְנְטָרְגָּזְאָנָלָל“ אָוּסְמָעְמִישָׁט מִיט דַּעַר נְאָצִישָׁר „סְוּוָאָסְטִיכָּא“ אָוּן דַּעַם „הַאָרְטָסְטוּוּסְלָל“ לִיאָר. בִּידָעָ זַיְעַן גַּעֲוָאָרָן דַּעַר סִימְבָּאָלָל פָּוּן דַּי פָּאָרְאִינְגִּינְטָעָ פָּאָמְנוֹנָאָצִישָׁ לְעַנְיָאָנָעָן, וּוְלְכָעָ פָּאָרְמָעָסָט זָאָר צָוּ אַיִן פָּאָרְנוּיכָטָן דַּי מַעֲנְטָשָׁ לְאָבָן פָּרִיהִיִּים, דַּי אַיְרָאָפִיְּיָאִישָׁ קְוָלְטָוָר אָוּן דַּי אַמְּאָפְּהָעָנְגָנְגִיָּים פָּוּן דַּי קְלָעָנְעָרָעָ אָוּן שְׂוֹאָכְבָּרָעָ לְעַנְדָעָר אָוּן פְּעַלְקָעָר פָּוּן דַּעַר ווּוְלְטָעָ אַיִן שְׂוֹאָסְטִיךְ פָּוּן דַּי בָּאָלְשָׁעְוּוּסְטִישָׁ הַעֲרָשָׁעָ, אַיִן דַּעַר נְיִסְטָעָ פָּאָרְאָרָטָט פָּוּן דַּעַר סָאָ — וּוְטָרְגִּירְגִּינְגָנָט נִיטָּן וּנְסָמְעָמָעָן אָלָס אַנְרִוְּסָעָ אַיבְּרָאָשָׁוָגָג, זַיְיָ הַאָבָן גַּעֲוָאָסְטָם, אָוּן דַּי בָּאָלְשָׁעְוּוּסְטִישָׁ הַעֲרָשָׁעָ הַאָבָן אַיִן נְאָוּמְבָּרָעָ 1917 פָּאָרְכָּאָפְּטָט דַּי מַאְכָּט אַיִן רָוּסָט

לענד דורך שווינרל און פארדאט. זוי האבן פארניכטטעט די פורייהיט און די רעכט,
וואס דאס רוסישע פאלס האט פאר זיך אויסגעטטעט דורך דער מעזידיעוואלוציע
פון 1917 און זוי האבן שבעטער געטאון אלעס אין דער וועלט צו פארניכטן די
פורייהיט און די דעם אספרטיע אoxic אין די אנדערע לענדער.

סאועטדרטלאנד און דער קאמוניזם זיינען דירקט פאראנטוארטלאך פאר דעם,
וואס דער פאשיזם האט געזיגט אין ארי לענדער.

יעדר אינעדר וואס איז נאר באקאנט מיט דער געשיכט פון די לעצט 18-20
יאר, וויס, איז די שווארכע דיקטטור איז אונגארן איז געומען אלס רעזולטאט פון
דעם, וואס די קאמוניסטן האבן דארט פריער פארניכטטעט די דעם אספרטיע רעובליק
און איינגעפרט זיינער „רויטע“ דיקטטור. ווען ניט בעלא קון, ואלט קין הארט
נית געווען אין אונגארן, און ווען ניט דער קאמוניסטיישער אינטערנציאנאל און
זיינע סעכיזים איז איטאליע און אין דיטשלאנד, ואלטנית געווען קין מוסאליני אין
איטאליע און קין הייטלער אין דיטשלאנד.

דער צוועק פון אט דער בראשורע איז צו באווייזן ווי איזו דער קאמוניזם האט
איין ידען פון די לענדער געהאלפּן ברענגן צום זיין פון פאשיזם. מיר וועלן אנטאגנונג
פון אונגארן.

1.—די רעוזאַלְזִיע און קָאנְטֶר-דָּעֹוֹאַלְזִיע און אָונְגָּאָרְן

די עסטְרוּיךְ אָונְגָּאָרְישׁ אַיְםְפָּערְיעַ אַיְזַּ זַּיךְ צַּפְּאָלֵן נַּאֲךְ אַיְדְּדָעַרְעַס אַיְזַּ דָּעַם 111ן נַּאֲוּוּמְבָּעַר 1918 גַּעַשְׁלָאָסְנָן גַּעַוּוֹאָרָן דָּעַר וּאַפְּנִישְׁתִּילְשְׁטָאָנָּד צַוְּוִישָׁן דַּי עַלְיוֹס אַיְזַּ דַּי צַּעַנְטְּרָאָלָּעָ מְלֻכּוֹת. דָּעַם 26 טָן אַקְטָאָבָּעַר 1918, מִיטְ פָּרָר טָעַג אַיְדְּדָעַר סַּמְּכָה אַיְזַּ פָּאָרְגָּעְקָוּמָעָן דַּי רַעֲוֹאַלְזִיעַ אַיְזַּ בּוֹדָאָפְּעַשְׂטַ, הַאָט דָּעַר אָונְגָּאָרְישׁ נַּאֲצְצְאָנָּלָּזְרָאָטְ, וּוּלְכָעַר הַאָט זַּיךְ מִיטְ אַקְרָצְעַר צִוְּיָּה פָּאָר דָּעַם גַּעַרְנוּדָעַט פָּוּן דַּי פָּאָרְשְׁטִיעַר פָּוּן דַּי סַּאֲצְצְאָלִיסְטִישׁ אַיְזַּ רַאְדִּיקָּאָלָּעָ פָּאָרְטִיעַן, פָּאָרְעָפְּנְטָאָלָּאָכְטַ אַיְזַּ אַלְעַ צִוְּיָּוֹנְגָּעַן אַיְזַּ אַוְיְפְּרוֹף צַּו דַּי אַוְסְלָעְנְדִּישָׁעַ רַעְגְּרוֹנוֹגָעַן, אַזְן פָּוּן הַיִּינְטַ אַיְזַּ אַזְן וּוּיְטַרְעַ זַּאלְזַּן נַּאֲנָעְלָעְנְהָיְהָוּן וּוּאָסְ זַּיְוֹנְגָּעַן גַּעַוּוֹ אָונְגָּאָרָן פָּאָרְהָאָנְדָלָעָן רִירְעַטְמִיטָן נַּאֲצְצְאָלְרָאָטְ, וּוּלְכָעַר אַיְזַּ „דָּעַר אַיְנְצְעַר וּוּאָסְ אַיְזַּ בָּאַפְּוּלְמַעְכְּטִיקְטַ צַּו רַעְדָּן אַיְזַּ הַאַנְדָּלָעָן אַיְזַּ נַּאֲמָעַן פָּוּן אָונְגָּאָרְישׁ פָּאָלָּסְ“.

דעַם 30 טָן אַקְטָאָבָּעַר אַיְזַּ פָּאָרְגָּעְקָוּמָעָן דַּי אַיְבָּרְקָעְרָעְנִישְׁ. דַּי אַלְטָעַ אָונְגָּאָרְישׁ רַעְגְּרוֹנוֹג אַיְזַּ אַרְוֹנְטָרְגָּוּזְעַצְּטַ גַּעַוּוֹאָרָן אַזְן צַּוְּאָמְעָנְגָּעָטְעַלְטַ גַּעַוּוֹאָרָן אַקְאַלְיִיצְיָאָסְרָעְגְּרוֹנוֹגְ פָּוּן סַּאֲצְצְאָלִיסְטַ אַזְן רַאְדִּיקָּאָלָּזְרָאָטְ, אַלְמַ פָּרְעַמְּיָעָרְ-מִינְסְטָרְ אַיְזַּ בָּאַשְׁטִימָטְ גַּעַוּוֹאָרָן דָּעַר רַאְדִּיקָּאָלָּעָ גַּרְאָפְּ, וּוּלְכָעַר הַאָט שְׂוִין פָּוּן לְאָנְגָּנָן אַנְעָפְּרָטְ אַקְמָפְּ פָּאָרְ דָּעַם אַזְן אָונְגָּאָרָן זַּאלְזַּיךְ אַפְּטִילְזַּן פָּוּן עַסְטְּרִיךְ. אַיְזַּ עַטְּלָאָכְעַטְן אַזְן אַרְוֹם הַאָט דַּי נִיעַ רַעְוֹאַלְזִיאָנְגָּרָעָ רַעְגְּרוֹנוֹג פְּרָאָסְקָלָאָמִירָטְ פָּאָר אָונְגָּאָרָן אַזְן דַּעְמָאָקְרָאָטִישׁ רַעְפּוּבְּלִיךְ.

די דַּעְמָאָקְרָאָטִישׁ רַעְגְּרוֹנוֹג הַאָט גַּעַהְאָטְ פָּאָר זַּיךְ זַּיְעַר שְׂוּעָרָעַ אַוְיְפְּנָאָבְןַן. מַעַן הַאָט פְּרִיעָר פָּוּן אַלְעַ צַּוְּמוֹזְטָ אַפְּשָׁטָעַלְטַ דַּי מְלָחָמָה, דָּאָס הַיִּסְטַ, שְׁלִיסְן אַזְן שְׁטִילְשְׁטָאָנָּד מִיטְ דַּי עַלְיוֹס אַזְן צְוְנִירִיטַן אַזְן פְּרִידְנֶסְ-אַפְּמָאָדָרָ, וּוּאָסְ זַּאלְזַּיךְ אַיְזַּ אַיְנְקָלְאָגָן מִיטְ דַּי נַּאֲצְצָאָלָּעָ פָּאָדְרָוְנוֹגְגָעַן. דָּאָס גַּוְפָּא אַיְזַּ שְׂוִין גַּעַוּוֹן אַוְמָעְגָּלָאָךְ אַזְן פָּאָרְוּוּסְקָלָאָכְן, מַחְמָת דַּי פָּאָרְשְׁטִיעַר פָּוּן דַּי אָונְגָּאָרְישׁ סְלָאָוָאָסְן, דַּעְמָעְנִיעָרָעַ אַזְן יְוָגָּאָסְ-סְלָאָוָן הַאָבָן אַיְזַּ צִוְּיָּה פָּוּן דָּעַר מְלָחָמָה גַּעַקְרָאָגְן פָּוּן דַּי עַלְיוֹסְ רַעְגְּרוֹנוֹגְגָעַן, אַזְן זַּיְיַ וּוּלְעַן בָּאַקְסְּוּמָעָן אַוְמָאָפְּהָעָנְגִּינִּיקִיטַ, אוּבִּיבְּ עַסְטְּרִיךְ-אָונְגָּאָרָן וּוּטְבַּעְתְּ בָּאַזְיִזְנְטַ, אַזְן אַזְוִי וּוּיְ דָעַר מְלָחָמָה. אַזְן אַזְוִי וּפְנִים דַּי עַלְיוֹים אַזְן אַבְּרָאָמְרָנְ אַזְן גַּעַוּוֹן אַפְּלָשְׁטָעְנְדִּיקָּר, אַזְן שְׂוּעָרָעַ גַּעַוּוֹן אַזְן עַרְוּוֹאָרְטָן פָּוּן דַּי עַלְיוֹסְ רַעְגְּרוֹנוֹגְגָעַן, אַזְן זַּיְיַ וּזַּאלְזַּיךְ הַאָבָן בָּאַזְנְטָרְדִּיקְטַן פָּוּן דַּי מָאָדִירָאָרָן, דַּי רִיזְקָעַ מְעָרְחָיוֹתַ, אַבְּעָרָ, פָּוּן מָאָדִירָאָרָן פָּאָלָּזְרָ, אַפְּלוּ דַּי לִיְבָּרְאָלָּעָ אַיְנְטָעְלִינְגְּעַנְיַ, הַאָט בָּשָׁוּם אַזְן נִיטְעָפְּנְטָלְסְמָוְן מִטְן מִאָכְן מִעְדָּאָנָּקָ, אַזְן דַּי בְּרָמְדָעָ פְּעַלְקָעָר, וּוּאָסְ זַּיְעַנְעַן בֵּין אַיְצְצְעַמְּטָאָמִיסְמָן נִיטְעָפְּנְטָלְסְמָוְן אַזְן דַּי בְּרָמְדָעָ פְּעַלְקָעָר אַזְן גַּעַוּוֹן זַּיְיַ אַוְיְטָאָנְגָּמִיעַ, אַבְּעָרָ עַסְטְּרִיךְ אַזְן גַּעַוּוֹן צַּוְּשְׁפָטְמַ, דַּי דַּאֲזְיָעַקְעָר הַאָבָן אַפְּלוּ נִיטְעָפְּנְטָלְסְמָוְן הַעָרָן וּוּלְעַן בְּלִיבְּן וּוּיְטַרְעַמְּטַ אַזְן אָונְגָּאָרָן.

דָּאָס אַלְיִין אַזְן שְׂוִין גַּעַוּוֹן אַזְן רִזְוּסְעַר קְלָאָפְּ פָּאָר דָעַר נִיעַר דַּעְמָאָקְרָאָטִישׁ רַעְגְּרוֹנוֹגְ.

אַבְּעָרָ דָּאָס אַזְן גַּעַוּוֹן דַּי אַיְנְצִיקָּעָ שְׂוּעָרְגִּינִּיקִיטַ, וּוּאָס דַּי נִיעַר דַּעְמָאָקְרָאָטִיזְרָן אַזְן זַּיךְ גַּעַהְאָטְ, דַּי רַעְגְּרוֹנוֹג הַאָט אַזְן אַזְוִיךְ בָּאַדְרָפְּטַ וּוּאָס שְׁנָעַלְעַר דַּעְמָאָקְרָאָטִיזְרָן דַּי לְאָסְקָלָאָלָּעָ זְעַלְבָּסְטִ-פָּאָרְוּאַלְטָוְנוֹגְגָעַן, אַומְבִּיטַן דַּי אַלְטָעַטְ רַעְאָצְצִיאָנְגָּרָעָ אַדְמִינְיסְטְּרָאָלָּזְרָ.

צי' אויף א נייער דעמאקראטישער אדרמיניסטראציע. זי האט געמוות דורךפערן ראיידיקאלע לאנד-רעפארםען, כרי צופרידענקוּשטעלן די גרויסע מאסן פוערים פון לאנד. זי האט געדערפט פארפעסטיקן די דעראבערטע פאליטישע פרויויתן אין לאנד און צוזאמערנוּבָּן אַ פֿאַלְקְסְפֿאָרָלְאָמְעָנֶט אוּפְּנָן גְּרוֹנְטָן פָּוּן אַ נִיעָם דעמאקראטישן וואַלְגַּעַזְעַץ. צו די אלע רעפּאָרְמָעַן אֵין זי צוֹגְעַטְרָאָטָן אֵין אַ צִּימָט, וְעַן די סָאַלְדָּאָטָן האבן אין דער גרעסטער אומאָרְדָּעָן זיך געהאלטן אין צוֹרְקָעָרָן אהיכים פָּוּן די פֿאַרְשְׂיוֹדְעָנָה מִילְיטָרִישָׁעָ פְּרָאָגְּטָן. דּוֹרָךְ דּעָרְ צִימָט פָּוּן דּעָרְ מִלחְמָה זִינְעָן פִּילְעָ אָונְגָּרְיוּשׁ סָאַלְדָּאָטָן גְּעוּזָן אֵין רֹוְסָלָאנְדָּ אלְסְ קְרִוְנְסְגְּעָפְּאָגְּגָנָעָן. אַ סְּךְ פָּוּן זַי זַיְנָעָן נָאָר דּעָרְ בָּאַלְשְׁעוֹוּסְטִישָׁר אַיבָּרְקָעְרָעָנִישָׁ אַין רֹוְסָלָאנְדָּ צְוֹנְעַשְׁתָּאָגְּנָעָן צוּ די בָּאַלְשָׁעָרְ וְוִוקָּעָס אָוֹן וְעַן עַס האט אַוְסָנְעָבָּרָאָכָּן די רָעוֹוָאַלְזָעָיָ אֵין אָונְגָּנָאָרָן, האבן זַי זַיך צוֹרְקָעָרָט אַחֲיכִים. בָּעַלְאָ קְוּן, דּעָרְ שְׁפָעְטָעְרִידְיָקָעְ רִיסְטָמְטָאָטָרָ פָּוּן אָונְגָּנָאָרָן, אֵין גְּעוּזָן אַיְנָעָרָ פָּוּן זַי. אַט די קָאָמְנוֹנִיסְטָן, וְעַלְכָּעָה האָבָּן מִיט זַיך גָּעַבְרָאָכָּטָן פָּוּן מַאְסָקְוֹעָ נִיט נָאָר לְעַנְיָנִס תּוֹרָה, נָאָר אַוְיךְ שְׁוּעָרְ טִוְּזָנְטָעְ דָּאַלְעָרְ, וְוָאָס זַי הָאָבָּן בָּאַסְפּוֹמָעָן פָּוּן דּעָרְ סָאַפְּוֹטְרִידְגְּרָוְונָגָן, האָבָּן גְּלִיאָרְ אַנְגְּבָּפְּאָגְּגָנָעָן אַ שְׁטָמָרָקָעְ אַגְּטָאָצָעְ צוֹוְשָׁן די אלע פֿאַרְבִּיטְעָרְטָעְ אָוֹן אַמְצָפְּרִידְגְּרָוְונָגָן עַלְעַמְעַנְטָן אֵין לאָנְדָּרְקָעָן דּעָרְ דּעָרְ בָּאַלְשָׁעָרְ דּעָרְ רָעְנִירָוּנָגָן.

אין אֹזָא אַטְמָאָסְפָּרָעָ אֵין אַוְסָנְעָקָוּמָעָן דּעָרְ רָעוֹוָאַלְזָעָיָן גַּעַנְעָרָעָ רָעְנִירָוּנָגָן צוּ אָרְבָּעָטָן. זי האט זַיך בָּאַמִּיטָּ צוּ בָּאַקְעָמָפָּן די קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁ אַגְּטָאָצָעְ, אַבָּעָרְ די הָאַנְדְּלוֹנָגָן פָּוּן די עַלְיָוִם האט אַוְעַטְגָּעָשְׁטָעְלָטָ די רָעְנִירָוּנָגָן אֵין אַ צִּימָטְרִישָׁ אַגְּטָאָצָעְ. די עַלְיָוְתְּדָרְגְּרָוְונָגָן הָאָבָּן נִיט אַנְדָּרְשָׁ פֿאַרְלָאָנְגָּטָן, אָז אָונְגָּנָאָרָן וְאָלְ צְעַפְּאָלְטָן וְוָעָרְ לְיוֹתָ דּעָם נַאֲצִיאָנָאָלָן פְּרִנְצִיפְּ. דָּאָס הַוִּיסְטָםָטָן, אָז צְוַיְיָדְרִיטָלָ פָּוּן דּעָרְ אָונְגָּרְיוּשָׁר טָרְיִיטָאָרִיעָ וְאָלְ אַוְעַטְגָּעָבָּעָן וְוָעָרְ צוּ יְוָגָּאָ-סְלָאָפְּוּעָ, צוּ דּוּמְעַנְיָ אָוֹן צוּ טְשֻׁכָּאָרָ סְלָאָוְאָקִיעָ. שְׁטָעַלְן זַיך קָעָן די דָּאַזְיָקָעָ פְּלָעְנָעָרָ פָּוּן די עַלְיָוִים האט גְּמָחָת זַי הָאָט נִיט גְּהָאָט שִׁין אַרְמִיָּ. די אלְטָעָ אַרְמִיָּ אֵין זַיך צְעַפְּאָלָן אָוֹן קִיְּן נַיְעָה האט זַי נָאָר קִיְּן צִימָט נִיט גְּהָאָט צָוְשָׁפָן. אָונְטָרְגָּעָבָּן זַיך, וְוִידָּעָ, צוּ די עַלְיָוִים האט זַי אַוְיךְ נִיט גְּנוּאָלָטָן, וְוִילְ דּוּרְמִיטָםָ וְאָלְטָן זַיך שְׁטָמָרָקְ דִּיסְטָרְדִּיטְרִוְמָטָן אָוֹן די אוֹיְגָן פָּוּן אלע פְּאַטְרִיאָטִישָׁ-גְּנָשְׁטִימָטָעָ מַאְדִּירָן.

אויך די לאָנְדָּרְפָּרָגָעָה האט די דעמאקראטישׁ רָעְנִירָוּנָגָן נִיט גַּעַלְיוֹתָם. די רְיוַיכְעָ לאָנְדָּמָאָגָנָאָטָן זַיְנָעָן נַאֲטְרִילָאָד גַּעַוּזָן קָעָן דּעָם, אָז מַעַן זַיך בְּיַי זַיך צְוֹנְעָמָעָן די עַרְד אָוֹן עַס אַוְעַטְגָּעָבָּעָן צוּ די פּוּוְירִים. אַבָּעָרְ די אַפְּאַזְוִעָיָ פָּוּן די לאָנְדָּמָאָגָנָאָטָן וְוָאָלְטָ נִיט גַּעַוּזָן אַזְוִי שְׁוּעָרְ בִּיאָזְקוּמָעָן, וְעַן קָעָן דּעָם פְּלָאָן צוּ קָאָנְפִּיסְקִירְן די גְּרוּסְעָרְגָּעָרְ אָזָן יְוָי פְּאָרְטִּילְן צְוֹוְשָׁן די אַרְמִימָעָ פּוּוְירִים וְוָאָלְטָן זַיך נַעַשְׁתָּעָלָט סִי די סָאַצְיָאָלְזָיסְטָן אָזָן סִי די קָאָמְנוֹנִיסְטָן. די אָונְגָּרְיוּשָׁ סָאַצְיָאָלְזָיָדְעָמָקָרָאָטָן, וְעַלְכָּעָ זַיְנָעָן דְּאָן גַּעַוּזָן צוּ פּוּוְסְמָאָרְקִיסְטִּישָׁ-, הָאָבָּן גַּעַהְאלָטָן, אָז אַזְוִי וְוִי די פּוּוְירִים זַיְנָעָן אַ רְעַקְצִיאָנְעָרְ קְלָאָם, דְּאָרָףְ מַעַן זַיְעָרְ מַאְכָּטָן נִיט פָּאַרְשְׁטָאָרָקָן דּוֹרָךְ פְּאָרְטִּילְן צְוֹוְשָׁן זַיְיִוְדָּה רְיוַיכְעָ גְּטוּרָה, זַיְנָעָן גַּעַוּזָן קָעָן דּעָרְ צְעַפְּלִיטְעָרְגָּעָן פָּוּן די רְיוַיכְעָ גְּטוּרָה, וְוִילְ זַיְיִהְבָּן גַּעַדְעָנְטָטָ, אָז זַיְיִוְדָּה גְּטוּרָה. אַיְוָנָעָבָּן צוּ פְּאָרְכָּאָפְּן די מַאְכָּטָן, וְוִילְ זַיְיִהְבָּן גַּעַדְעָנְטָטָן גְּלִיאָרְ סָאַצְיָאָלְזָיוּרָן די גְּרוּסְעָרָ נִטְעָרָ. אַוְבָּאָבָּרָ די עַדְן זַיך צְעַטְיוֹלָט וְוָעָרְ צְוֹוְשָׁן די פּוּוְירִים, וְוִיסְטָ זַיך פְּאָרְכְּלִיבְּן דָּאָס פּוּיּוֹטְ-איְגָנָגָטָם פָּוּן די פּוּוְירִים אָזָן מַעַן וְוָעָט אֵין דְּאָרָףְ קִיְּן קָאָמְנוֹזָם נִיט קָעָן אַיְוָנִיפְּרָן. אַזְוִי אָרוּם אֵין דְּרוּוֹיְוִילְ די לאָנְדָּרְפָּרָגָעָ גַּעַלְבִּין נִיט גַּעַלְיוֹתָם. דָּאָס האט,

פארשטייט זיך, אַרְוִיסְגָּרוֹפֵן - גְּרוּוֹס. אַומְצָוְפְּרוֹדְנְהִוּת צוּוִישׁן די דֻּמְאָרְאָלְיוֹנְרֶטָע סָלְדָאָטָן אָוֹן צוּוִישׁן דָּרָר גְּרוּסְמָעָר פּוּיְוּרִיסְ-מָאָסָע אַיִן אַלְגָּעָמִין אָוֹן די דָּזְוִיסְקָע אַומְצָוְפְּרוֹדְנְהִוּת אַיִן שְׂטָאָרָס-אַוְיְסְגָּנוּזָעַט גְּעוּוֹאוֹרָן פֿוֹן די קָאָמְנוֹנִיסְטִישׁ אָגְּנוֹטָאָטָרָן. דָּעַם 19טָן מְעָרֵץ, 1919, הָאָבָּן די עֲלֵימָס אַרְיוֹינְגְּנְשִׁיקָט דָּרָר אַוְנְגָּאָרִישָׁעַר רַעֲגְּרוֹנָג אַ נְיִיעָס אַוְלְטִימָאָטָום, אָז די אַוְנְגָּאָרִישָׁעַר סָלְדָאָטָן וְאָלָן זִיךְ צְוִישָׁאַיְעָן פֿוֹן די טָעָרִיד טָאָרִיעָם, וְאָסָס הָאָבָּן לְוִוְּסָעָט דָּעַם פְּלָאָן פֿוֹן די עֲלֵימָס, בָּאַדְּבָאָט אַוְעָגְּנְעָנוּמָעַן וְוּרָעָן פֿוֹן אַוְנְגָּאָרָן. קָאָרָאָלִיְס. רַעֲגְּרוֹנָג הָאָט זִיכְרָאַלְמָעַט אַוְיְסְפָּאָלָן דָּעַם אַוְלְטִימָאָטָום, אַבָּעָר אַיִן דָּרָר וְעַלְבָּעָר צִיְּתָה הָאָט זִיכְרָאַלְמָעַט אַיִן כְּחָזָה צְוַעַלְמָעַן זִיךְ קָעָן דָּרָר פָּאַדְּרָעָרָגָן פֿוֹן די עֲלֵימָס. אַיִן זִיךְ גְּעוּוֹמָעָן צָוָם בָּאַשְׁלוֹמָס אַיִבְּרָעְגְּזָעָבָן די מָאָכָט צְוַאָנִירָעָר רַעֲגְּרוֹנָג, אָוֹן אָט די נְיִיעָס דָּרָר גְּעוּוֹמָעָן אַיִן גְּעוּוֹמָעָן אַסְּפָּאַוּטְּנְדָּרְגְּרוֹנָג.

די סָאַוְעָטְדָּרְגְּרוֹנָג אַיִזְ פְּרָאָקְלָאָמָרָט גְּעוּוֹאוֹרָן דָּעַם 21טָן מְעָרֵץ, 1919 — דָּאס הַיִּסְטָמָט, מִיטָּעָטָלָאָכָע טָעָג פְּרִיעָר, אַיְוּדָעָר עַמְּשָׁבָט הָאָבָּן גְּעוּאָלָט פְּאָרָסְמָעָן די וְאָלָן צְוַאָר דָּעַם אַדְּבָאָט פֿוֹן דָּעַם רָאָט פֿוֹן דָּעַם אַקְרָאָטִישָׁעָר גְּרוֹנְדוֹנְגָּס-פְּאָזְאָמָלָגָן. אָלָס פְּאָרוֹזִיצָעָר פֿוֹן דָּעַם רָאָט פֿוֹן פָּאָלְקָסְטָקָאָמִיסָאָרָן אַיִזְ בָּאַשְׁטִימָט גְּעוּוֹאוֹרָן אַלְקָעָסְאָנְדָעָר גָּאָרְבָּאָי, אַס גְּעוּוֹזְעָנְעָר אַרְבָּעָע טָעָר, אַבְּרִיְקְלִיְעָר, וְוּלְבָעָר אַיִזְ גְּעוּוֹוָן אַיִינְנָעָר פֿוֹן די פָּאָפְּוּלְעָרְסָטָע פְּרִיעָר פֿוֹן דָּעַם סָאַצְיאָלְדָלְעָמְאָקְרָאָטִישָׁעָר פָּאָרָטִיָּא אָוֹן פֿוֹן דָּעַם טְרִירְיְוִינְגָן אַבְּוּעָגָן. אַבָּעָר דָּעַם פָּאָקְטִיְישָׁעָר פְּרִיעָר פֿוֹן דָּעַם רַעֲגְּרוֹנָג, דָּעַר אַמְּתָעָר דָּעַר דִּיקְסְּטָטָאָר פֿוֹן לְאָנָּדָר, אַיִזְ גְּעוּוֹאָרָן דָּעַר פָּאָמִיסָאָר פֿוֹן אַוְיְסְלָעְנְדָרְיָשָׁע עֲנִינִים, בָּעָלָא קְוָנָעָן זִיְנָעָן אַיִזְ דָּעַר אַוְנְגָּאָרִישָׁעָר סָאַוְעָטְדָּרְגְּרוֹנָג גְּעוּוֹוָן אַוְיִיךְ אַנְדָּרְעָר פָּאָמְנוֹנִיסָטָן, וְאָסָס זִיְנָעָן גְּעָפָומָעָן דִּירָעָקָט פֿוֹן רְוּסָלָאָנָד. די נְיִיעָס דָּרָר גְּעוּוֹאָרָן דָּעַר אַלְעָמָת צְוַאָרָטָן אַוְלְטִימָאָטָום פֿוֹן די עֲלֵימָס; צְוִוִּיתָנָם, אַיִזְ אַזְּנְטוֹזָאנָט זִיךְ אַוְיְסְצָוְאָפָלָן דָּעַם אַוְלְטִימָאָטָום פֿוֹן די עֲלֵימָס; צְוִוִּיתָנָם, אַיִזְ גְּלִיְיךְ צְוּגָּעָטָרָאָטָן אַיִינְצְוִוִּירָן קָאָמְנוֹזִים סִיְיִ אַיִן דָּאָרָפְּ סִיְיִ אַיִן שְׂטָמָט. זִיךְ הָאָט אַיִן אַלְעָמָת גְּעוֹצָתָמָן צְוַאָרָטָן קָאָפְּרִין די בָּאַלְשָׁוּוֹיְסְטִישָׁע רַעֲגְּרוֹנָג פֿוֹן רְוּסָלָאָנָד. זִיךְ הָאָט אַיִבְּרָעְגְּדוּרוּקָט בָּמְעַט אַלְעָמָת דָּעַר דִּקְרָעָטָן, וְאָסָס די רְוִיסְטִישָׁע רַעֲגְּרוֹנָג הָאָט אַיִן פָּאָרְלִוְיָה פֿוֹן די עַרְשָׁטָע אַנְדָּרְהָאָלְבָן יָאָר פֿוֹן אַיִד עַקְזִיסְטָעָנִי אַרְוִיסְגָּנוּגָבָן. זִיךְ הָאָט אַוְיִיךְ נִיטָּפָרָעָמָן תִּיכְפָּ אַיִינְצְוִוִּירָן אַס "טְשָׁפָקָא" לְוִוְּטָן רְוִיסְיָה מָסְטָעָר, וְוּלְכָעָה הָאָט דָּאָרָט גְּעָרָאָנָן דָּעַם נָאָמָעָן "לְעַנְיִינְדָּגָנָעָן". פָּאָר די פִּיר אָוֹן אַהֲלָבָן מָאָנָאָטָן וְאָסָס די קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁע הָאָבָּן אַיִן אַוְנְגָּאָרָן, הָאָבָּן די קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁע "לְעַנְיִינְדָּגָנָעָן". הַיְנָעָרִיבָטָט 400 פֿעָרוֹאָן.

די אַוְנְגָּאָרִישָׁע סָאַוְעָטְדָּרְגְּרוֹנָג הָאָט זִיךְ גְּשָׁעָטָלָט די פָּאָלְגָּנְדָּע די אַוְפָּגָאָבָּן:

- (1) סָאַצְיאָלְיוֹרָן די פָּרָאָדוֹקָצָיָע אָוֹן דָּעַם פָּאָרְבָּרוֹדָ; (2) פָּאָרְנִיכָּטָן דָּעַם פָּלָאָסָן-שְׁטָמָט, די בִּיוֹרָאָקְרָאָטִיעָ אָוֹן דָּעַם מִילְּוִטָּאָרִיזָם, אָוֹן (3) בָּאַשְׁאָפָּן אַסְּוִיסְטִיעָ אַמְּמָאָסְפָּעָרָע.

איָן די אַלְעָמָת דָּרָיו אַוְפָּגָאָבָּן הָאָבָּן די קָאָמְנוֹנִיסָטָן גְּלִילִיטָן אַשְׁרָעָלָאָכָע נִידָּרָעָה לְאָגָּע. די קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁע "סָאַצְיאָלְיוֹזָאַצְּיָע", פֿוֹן די פָּאָכְרִיקָן הָאָט גָּעָרְבָּאָט דָּרְצָוּ, אָז די פָּרָאָדוֹקָצָיָע אַוְיִיךְ די פָּאָכְרִיקָן אַיִזְ פָּרָי מָאָנָאָטָן צִיְּתָה גְּעָפָלָן אַוְיִיךְ 8 הָעָלָפָט, אָזָן אַיִן אַיִונְיָקָע פָּאָלָן אַוְיִיךְ 26 פָּרָאָצָעָנָט. די אַוְזָוָאָךְ פֿוֹן דָּעַם אַיִזְ גְּעוּוֹעָן, וְאָסָס די אַרְבָּעָטָר הָאָבָּן גְּעוּאָלָט קְרִינָגָן מָעָר בָּאַצְּאָלָט אָוֹן וְוּינְיִקָּעָר אַרְבָּעָטָן. די פָּאָכְרִיקָן קָאָמְיטָעָטָן, וְוּלְכָעָה הָאָבָּן גְּעוּאָלָט אַכְּטָוֹנָגָן גְּעָבָן, אָז די אַרְבָּעָט אַוְיִיךְ די פָּאָכְרִיקָן אַוְיִיךְ 7 טָאָמָעָר פְּלָעָנָג זִיךְ נִאָרָאָרָן וְוּילְיִסְטָאָרָן צְוַאָמָעָר פְּלָעָנָג זִיךְ אַרְוִיסְרָעָדָן אַוְרָאָטָן, פְּלָעָגָט מָעָן זִיךְ נִלְיָיךְ בָּאַשְׁוּלְדִּיקָן אַיִן "קָאָנְטָרְ-רַעְוּוֹאָלְזִיָּעָ" אָזָן אַרְוִונְטָעָרְוָאָרְפָּן פֿוֹן זִוְּעָרָעָמָעָר. די רַעֲגְּרוֹנָג אַיִזְ דָּאָרָוָם נְעַזְוֹוֹוֹנָגָעָן גְּעוּוֹעָן אַיִזְ

צופירן שטיך-ארכבעט, אועורטאים און דיאו טיליאר-יסיטטען. דיא רענירונג האט אויך פארבעטן דיא ארבעטער ארכבערגוינן פון איין פראפעטיע צו א צוויטער ארכער פון איין פאבריס איין א צוויטער. דיא ארבעטער זיינען פאקטיש צונגעשטיידט געווארן צו זיינער פאבריס. דאס האט זוי שרעלאך ערביתערט. כדיא צו פענען פאוואאלטן דיא אלע פאבריסן און אלע סאציאלאיזורט אונטערגעמנגען, האט דיא רענירונג געמוות אונשטען צענדייקע טוינטער באטמע. אויף אוז אופן איין געשפֿן געווארן א ריזישע ביירא-קראטיע, וועלכע דיא רענירונג האט געמוות אויסחאטלן מיט אלע. דיא גאנצע פרעסע, אויסער דער קאמוניסטיישער, איין פון דער רענירונג אונטערדריקט געווארן. דאס האט געגען א געלענעההייט דיא קאריעיריסטן און אואנטוריסטן, ואס האבן זיך אריינגעכאמט איין דיא פארשיידענע רענירונגס-ביבראם, צו באראבעווען דיא באפעלקיידונג אויף ואס דיא וועלט שטיט, און פינינער זאל ניט א פיטס טאגן. אויף דיא זיינונג פון סאווועט פלאנגן דיא ארבעטער זיך בסדר באסקאנן, און עס איין ניט אויסצחוהאטלן פון דיא נגבות און כאבּאָר פון דער נײַער קאמוניסטיישער בירא-קראטיע. דיא לאגע איין דארכּ און געוען נאך ערנער. אויז זוי דער ווערט פון דיא פאפריד געלט האט בסדר געהאטלן איין פאלן, האבן דיא פויירום ניט געוואָלט פארקזיפֿן זיינער עסנוואָרג-פֿאָזְזֶטְן פֿאָר פֿאָפֿוֹרְגְּעַלְטַן. פֿאָר זיינער ברויט, פֿלייש, מילך האבן זוי געוואָלט קריין פֿאָברִיךְ-פֿרָאָדְקְּטָן און פֿאָרְשִׁידְעַנְעַ גַּעֲצִיגַּן, ואס זוי האבן נויטיס געהאָט פֿאָר זיינער באָלְעָבָטִישְׁקִיטְן, און דאס האט זוי דיא רענירונג ניט געקענט געבען. האט מען געמוות שיקן איין דארכּ מיליטער, כדיא מיט גוואָלְדְּ אָפְּצָעָנְמָעָן בְּיַיְדֵי פּוֹיעָרִים זיינער ברויט און אנדרער לְאַנְדְּוּרְטָשְׁאָפְּטָלְאָכְּעַ פֿרָאָדְקְּטָן.

די שמאט האט געקודט אויפֿן דארכּ זוי אויף איר ביטערסטן שונא, און דיא פּוֹיעָרִים האבן אויף דיא קאמוניסטיישער רקעוויזיעס און געוואָלְדְּ-טאָטָן גענטנפֿערט מיט אויפֿטהאנדּן. אויז זוי איין דער קאמוניסטיישער רענירונג זיינען געוען א סְקָ אַידָּן, האט דיא אנטְ-קָאמְ-נוּיסְ-טִישְׁרָה באָלְעָנְגָּעָן אַנְגְּעָנוּמָעָן אַשְּׁאָרְךְּ-אַנְטִיסְ-עַמִּיטִישְׁן באָראָקְּטָר. פֿרָאָפֿסְאָר יַאֲסִין, אַבְּאוֹוֹסְטָר אַונְגָּרְיִישְׁרָה רַאֲדִיקָּל, וועלכּער האט גע האטלן, און דיא אונְגָּרְיִישְׁרָה אַינְטְּעַלְגְּעַנְעַן דָּאָרְךְּ מִיטְאָרְבָּעָטָן מִיט דֵי באָלְשָׁעוּוּיקָעָם און געבען זוי אַמְּגָּלְאָכְּסִיטְּ אַוְּצָפְּרָוְבְּרִין זיינער עַסְפָּעָרְיִעָּמָעָן, שְׂרִיבָת אַיְן זַיְן בּוּךְ וועגן דער אַונְגָּרְיִישְׁרָה רֻעְוָאָלְזִיעָן פֿאָלְגְּנְדָּרָעָם וועגן דער שְׂטִימָוָגְּ וואס האט געהערשט צוישן פֿאָלְקָ אַיְן דֵי לְעַצְעַטְמָאָנָטָן פון בעלאָ קוֹנִים דִּיקְטָטָאָטוֹר :

„די אנטְ-עַמִּיטִישְׁרָה באָלְעָנְגָּעָן אַיְן שַׁוִּין געוען גאנץ קענטיס אַיְן דֵי לְעַצְעַטְמָעָן פון דער סָאוּוּעַטְ-דִּיקְטָאָטוֹר. סּוֹף וַיְיִזְרְחַ עַלְלָאָסְן אַיְזָן אַפְּעַנְנָר זַיְצָנָגְּ פון סָאוּוּטְ גַּעַוּן גַּעַוּן אַזְוּוֹאַזְוּן צַוְּאָרְפָּן דֵי אַרְבָּעָטָר דֵי באָשְׁוּלְדִּיְיָוָן, אַז אַטְוּל פון זוי פֿאָרְנָעָמָעָן זיך מִיט פֿאָנוֹאָסְ-אַגְּנִיאָצְעָ אַזְוּשָׁן אַזְוּשָׁן דֵי אַנְטִיסְ-עַמִּיטִישְׁרָה באָלְעָנְגָּעָן. וואס ווַיְיִתְעַר אַז אַלְעַמְרָן גַּעַוּן אַזְוּשָׁן דֵי שַׁנָּה זַיְצָנָגְּ פֿרָאָפֿשְׁעָר דֵי אַרְבָּעָטָר אַז אַלְעַמְרָן דֵי אַרְבָּעָטָר דֵי אַרְבָּעָטָר אַז דֵר דַּאֲרְפִּישְׁרָה באָלְעָקְרָוָן, זַיְצָנָגְּ דֵי אַידָּן אַז דֵי קְרִיסְטָן ; מִיט האט צוּסָאָוּטְ-דְּרָעָוִים האבן געפֿלאָקְעָרָט נִיט נַאֲר דֵי הַעֲרַצְעָרָר פון דֵי רַוְּאַנְיִירָטָל סְלִינְגָּעָבָעָר באָלְיְמָאָכוֹת, סּוֹחָרִים אַז טַשְׁאָנוֹנוֹנִיסְקָעָם, נַאֲר אַזְיךְ פון דֵי פֿאָברִיךְ-אַרְבָּעָטָר. וואס ווַיְיִתְעַר האט זיך אַלְעַמְרָן דֵי אַרְבָּעָטָר דֵי פֿיְנְטִשְׁאָפְטָן זַיְצָנָגְּ דֵי סָאָצְיָאָלְיִיסְטָן אַז דֵי קָאמְ-נוּיסְטָן, זַיְצָנָגְּ דֵי טַרְיוֹדְ-יוֹנָאָגָּס אַז דֵר סָאָצְיָאָלְיִיסְטָן פֿאָרְטִּיְּ, אַז אַפְּלוּ דֵי מִיטְגְּלִידְעָר פון דער קאמוניסטיישער רענירונג האבן אַיְעַן דֵי אַנְדְּרָעָט נִיט גַּעַטְרוּיטָ אַז אַיְן קָאמְ-סְפִּינְגָּרָט דֵעַמְ צַוְּיִוְן“.

אט דאס איז געווען דער רוזולטאט פון דער טיסטעם וועלכע די קאָמוניסטן האָבן אוינגעפֿרט אין לאַנד. קיין וואָנדער ניט, וואָס די קאָמוניסטן האָבן פֿאָרְלָאָרְן דעם גלויבן אין זיך אליאָן אָוּן ווען די רומענישע אַרְמִי, וועלכע אַיז אַינְגַּאנְצָן באָז שטאנען פון צוֹווֹי אָוּן אַהֲלָב דִּיוֹזִיעַם, האָט זיך גענווען רוקן גענְטֶער צו בּוֹדָאָ פֿעַשְׂתָּן, אַיז די רזְוִיטָע אַרְמִי פון דער אָונְגָּרְישָׁעָר סָאוּוּטְןְּגִירְוָונְג זיך צְעַלְאָפָּן, אָוּן האָט ברֵיַּה נְעַמְּקָמְטָה דעם וועָגָה פֿאָר די רומענישע סָאלְדָאָן. דעם 1881 ווֹלִי האָט בעלאָ קָוָן אוֹיְף אַ זְּוִיצְּגָּן פון סָאוּוּטָה אָפָּן דָּרְקְלָעָרְטָה, אָז די "דִּיקְטָאָטוֹר פון פרָאָלְעָטָאָרְיָהָט הָאָט פּוֹלְשְׁטָעְנְדִּיק בְּאָנְקְרָאָטִירָהָט אָין דעם פָּאָלִיטִישָׁן, עַקְאָנְגָּמִישָׁן אָוּן מִילְּטָעְרִישָׁן הִינְזִיכְּטָה", אָוּן אָז צוֹ קְעַמְּפָן ווּיטָעָר אוֹיְף די באָרְקָאָדוֹן ווּאָלְטָ גְּעוּעָן אָז אָוּמְזִין פָּוּנְּמָשָׁטָןְּגָּטָן פֿוֹן אַינְטָעְרָנְצִיאָנְאָלְן פְּרָאָלְעָטָאָרְיָהָט. דעם זְוִילְכָּן אָוּמְזִין האָט זיך בעלאָ קָוָן גְּעוּנְדָּטָדְּרוֹבָּן מְעַלְעַפָּן צוֹ דעם אָונְגָּרְאָרְשִׁיָּעָר אָין ווֹין, דעם גְּעוּזְעַמְּנָעָם הַיּוֹפְּטִיקְאָמָּנְדִּיר פון דער רְזַעְוָעָר אַרְמִי בעַהְמָה, אָז ער זָאָל בְּאָקְטָמְעָן בַּיִּה דָּרְעָר עַסְטְּרִיכְיִכְּשָׁר רְגַנְזָוָנָה אַ דָּעְרְלָוְבָּעָנִישָׁן פֿאָר אַיְמָז אָז פֿאָר אַיְנִינְעָק אַנְדָּרָעָר קָאָמִיסָּאָרָן צוֹ בָּאָזָעָז זִיך אַיְן עַסְטְּרִיךְ. די עַסְטְּרִיכְיִכְּשָׁר רְגַנְזָוָנָה האָט אַנְגְּבָרְעָמָן בַּיִּה די עַלְיָוִם צַי זָאָל גְּעַבָּן אָזָא דָעְרְלָוְבָּעָנִישָׁן. די פָּאָרְשְׁטִיכְיִעָּר פון די עַלְיָוִם האָבָּן גְּעַנְטְּפָעָרָט, אָז זַיְהָ אָבָּן גְּאָרְנוּשָׁטָקָעָן דעם, אָוּן אָז דָּרְעָר זְוִילְכָּר נְאָכָּט אָז בְּעַלְאָ קָוָן מִיט עַטְלָאָכָּעָ אַנְדָּרָעָר קָאָמִיסָּאָרָן אַנְטָלָאָפָּן קִיְּין ווֹין, זַוְּאָ זַי זְיַגְּנָעָן אַינְטָעְרָנְרִיטָט גְּעוּוֹאָרָן.

אוֹיְף מַאְרָגָן האָט דָּרְעָר סָאוּוּטָה פון אַרְבָּעְטָעָרְדָּעְטָמָאָטָן באָוִיפְּטָרָאָנט דעם סָאָצִיאָלְדָּעְמָאָקְרָאָטָשָׁוָן פֿרְיָרָע פְּעַידְעָל צְזָאָמְעָנְצִוְשָׁטָלָן אַ רְיִינְ-סָאָצִיאָלְסִיטִישָׁע רְגָנִיָּרָן. דָּאָס אַלְעָם אָזָן פְּאָרְגָּנְעָקָמוּמָן מִיט פִּיר טָנָגָ פֿרָיָרָע, אַיְדָעָר די רְזַעְוָעָר אַרְמִי האָט אַרְיִינְגָּעָמָאָרְשִׁידָרָט אַיִּן בְּדָאָפָעָסָט. די קָאָמְנוּסִיטִישָׁע דִּיקְטָאָטוֹר אָז אַלְזָאָ צְעַפָּלָן גְּעוֹאוֹרָן פון זָאָךְ אַלְיָוִן. עַרְשָׁת דעם טָמָן אָנוֹגָסָט האָבָּן די רְזַעְוָעָקָשׁ סָאָלְרָאָטָן אַרְיִינְ-נְעַמְּרִישָׁרָט אַיִּן בְּדָאָפָעָסָט אָזָן פְּעַידְעָלְמָסָט צָצִיאָלְטִיטִישָׁע רְגַנְזָוָנָה אָז גְּעַצְוֹוָוָנְגָעָן גְּעוּמָרְשִׁירָט אַיִּן בְּדָאָפָעָטָן דעם פְּלָאָזָ פֿאָר אַ רְעָקָצִיאָנְעָרָעָר רְגַנְזָוָנָה, אָז דָּרְעָר שְׁפִּיוֹזָ פון ווּלְכָבָר עַמְּזָ אַיִּן גְּעַשְׁטָאָנָעָן דָּרְעָר עַרְזִיחָעָרְצָאָגָן יָאָזָעָפָּה, ווּלְכָבָר האָט גְּעוֹאָלָט גְּלִיָּד פְּרָאָקְלָאָמִירָן אַ מַּאְנְאָרְכִּיבָּן אַיִּן אַונְגָּאָרָן. אַ דָּאָקָ אַבָּרָע דָּרְעָר אַרְיִינְ-חֻרְבָּרָט הָוָאָוָעָר, ווּלְכָבָר האָט זיך דָּאָנוֹ גְּפָעָנוֹן אַיִּין אַיְרָאָפָּעָ אַלְמָה הוּוּפָט פון דָּרְעָר "אַמְּעָרִיסָּעָן רְעִילָּוּפָּאָדְמִינְוּסְטְּרִיוֹשָׁאָן", האָט דָּרְעָר עַרְזִיחָעָרְצָאָגָן גְּעוֹמָזָט אַפְּטָרָאָן זִיך. זַיְן פְּלָאָזָ האָט פְּאָרְכוּמָעָן אַ צְוִוְּיִטְעָר לְעַקְצִיאָנָעָר מִיטָּן נְאָמָעָן סְמָעָפָּאָן פְּרִידְרִיךְ. אָז לאַנד האָט זִיך אַגְּנְעַפְּאָנָגָעָן & סְדָרָה פון "וּוִיסְּן טְעָרָאָר", האָט דָּרְעָר אַיְרָאָפָּעָ אַלְמָה גְּרוֹזִיאָר מִערְפָּה פְּוֹן דָּרְעָר אַיְנִינְעָר וְאַסְּהָטָן גְּעוֹהָט אַ שְׁטִיקָל שִׁיכָּות צוֹ דָּרְעָר רְעוּאָלְזִיעָּאָ, אַיז אוֹיְף דָּרְעָר נְרוֹזְיָאָמָסָטָן אַוְּפָּנָט גְּעוֹוָאָרָן. טְוִוְּנְמָטָר מְעַנְמָשָׁן אַזְוִוָּק ווּלְכָבָר עַס אַיז גְּעוּוֹן אַחֲד, אָז זַי זְיַגְּנָעָן קָאָמְנוּסָטָן, זְיַגְּנָעָן דָּרְעָר אַגְּוָאָרָן אַגְּדָעָר אַיִּין פְּרָאָקְצִיאָנָעָר אַיִּין גְּעוּוֹן, ווָאָס די רְעַאָקְצִיאָנָעָר אַיִּין לְאַנְדָּמָאָגָטָן, גְּנָאָר אַגְּדָעָר פְּרָאָקְצִיאָנָעָר אַיִּין קָאָנְצָעְנְטָרָאָצִיעָלְגָּאָנָעָרָן. די אַלְעָגָן-עַעַנְמָטָע פֿרָיָרָע פון די סָאָצִיאָלְיִיסָּטָן אַיז די מְעַרְטָמָע רְאַדְיְקָאָלָעָ בְּרִיגְעָרְלָאָכָּע דָּמָאָ קָרָאָטָן האָבָּן גְּעוֹמָזָט אַנְטָלְיוֹפָּן פון לאַנד.

אלָעָ פְּרִיהִיָּיטָן זְיַגְּנָעָן אַונְטָרְדָּרִיקָט גְּעוֹוָאָרָן. מִיט אַ בָּזְוָנְדָּרְעָר אַכְזָרִוָּת האָבָּן די רְעַאָקְצִיאָנָעָר גְּעוֹנוֹמָעָן פְּאָרְפָּאָלָגָן די אַיִּין אָזָן דָּאָס טְרוֹעִירְגָּסָטָעָ דָּרְבָּי אַיז גְּעוּוֹן, ווָאָס די רְעַאָקְצִיאָנָעָר אַיִּין גְּעוּהָט אַזְוִוָּק זַיְעָר זְיַגְּנָעָן פְּוֹלָעָ סִימְפָּאָטִיעָ טְפָאָלְקָסְ-טָאָסָן. די פִּיר אַיז אַהֲלָב מְאָנָאָטָן קָאָמְנוּסִיטִישָׁע דִּיקְטָאָטוֹר האָבָּן אַרוֹיְסָט

נערופן די פינסטערסטע רעאקטיע איז לאנד. עס האט געמוועט נעמען העכבר 10 יאר, ביז וואנען די סאציאלייסטייש ארכיטער-באוועגעונג האט בויסאלכוויז גענומען צוריך אויבעלעבן. און אוננאארן איז נאך ביז היינט צו טאג אַ האָלְבִּפְאַשִּׁיסְטִישׁ מְלֹכָה.
דאַס זעלבע חאָט אַרְוָם דער זעלבער ציַיט אַוִיךְ פָּאַסִּירֶט אַזְּן באַיעָרֶן. אַוִיךְ דָּאַרְט אַזְּ גְּלִיְיךְ נאָךְ דָּעָר דִּוִּיטְשָׁעָר רֻעוּאָלְזִיכְיָע אַזְּן נְאָוּעָמְבָּעָר 1918 גַּעֲשָׁפָן גַּעֲוָאָרָן אַ רָּאְדִּיקָּאָלָּע סָאָצִיאָלִיסְטִישׁ רַעֲגָוָנָג. די קָאָמְנוּנִיסְטָן אַבָּעָר האָבָּן דָּאַרְט אַיְנָנִיכְן פָּאַרְכָּאָפָּט די מָאָכָּט אַזְּן אַיְנָנָעָפִירֶט זַיְעָר דִּיקְטָאָטוֹר. דָּעָר רַעֲזָוָלָמָאָט פָּוּן דָּעָם אַזְּ גַּעֲוָעָן, אָזְּ די דִּיקְטָאָטוֹר אַזְּן אַזְּן 6 וּאָבָּן אַרְוָם גַּעֲשְׁמִירָצָט גַּעֲוָאָרָן אַזְּן באַיעָרֶן אַזְּ נאָךְ מֵיט 14 יָאָר פְּרִירָעָר גַּעֲוָאָרָן דָּעָר רַעֲקָצִיאָנָעָרָסְטָעָר שְׂמָאָט פָּוּן דִּוִּיטְשָׁלָאָנד — די זַוְּגָעָלָע פָּוּן חִיטְלָעָרִיזָם.

2—וּ אֹזֶן דָּעַר קָאָמְנוֹנִים הָאָט גַּעַתְּאַלְפֵן בְּרַעֲנָגָן הָעֵם פָּאָשִׁיזָם אֵין אִיטָּאָלִיעַ

דעַם באָדָן פֿאָרָן פָּאָשִׁיזָם אֵין אִיטָּאָלִיעַ האָט גַּעַתְּאַלְפֵן די מַלחְמָה. אַבָּעָר וּעַן נִיטָּה די קָאָמְנוֹנִיטָּן אָוֹן דָּעַר מַאְסְקּוּוּדָר קָאָמְנוֹנִיטָּיְשָׁר אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל וּוּאַלְט אֵין אִיטָּאָלִיעַ דָּעַר פָּאָשִׁיזָם קִיְּנוֹמָלָן נִיטָּה גַּעַזְוָגָט.

גַּלְיוֹךְ וּוּ די מַלחְמָה האָט זַיְךְ גַּעַנְדְּקָטָם האָט די רַוְסִישָׁע סַאָּוּעַטְרַעַנְרוֹנָג, אֵין שְׁפִּיעַ פֿוּן וּוּלְכָבָר עַט זַיְנָעָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן לְעַנְיָן אָוֹן טְרָאָצְּיַי, פָּאָנָאָנְדְּעַרְגָּעַשְׁקָט אִירָעָ
גַּעַהְיִימָעָ אַגְּעָנָטָן אִיבָּעָר גַּעַנְיָץ אִירָאָפָּעָ אָוּס אַנְצְּפָּאָגָעָן אָוּמְעָטוּס אַפְּרָאָפָּאָגָעָן
פָּאָר אָבָּלְדִּיקָּעָר סְאַצְּיָאָלָעָר דְּרוּאָלְזָאָצְּיַי. פֿאָר דָּעַם צְוֹעָק אֵין נַוְיָּטָש גַּעַוּעָן פְּרַיְעָר
אוֹ פָּאָרְנִיכְטָן אֵין אַלְעָ לְעַנְדְּרָעָר די סְאַעַזְּיָאָלְדָּעָמְקָרְכָּאָטָיַע, וּוּלְכָבָע אֵין, לְוִיתְּ לְעַנְיָןְסָ
טִינְגָּוָג, גַּעַוּעָן די גַּרְעַטְמָע שְׁטַעְרוֹנָג פָּאָר דָּעַם זַיְגָּן דָּעַר רַעוֹאָלְזָאָצְּיַע אֵין אִירָאָפָּעָ.
דעַם 24 טָן יָאָנָאָדָר 1919 האָט דָּעַר דַּאָּמָּלְסְדִּיקָּעָר בְּאַלְשָׁוּוּסְטִישָׁר קָאָמִיסָּאָר
פֿוּן אַוְיְסְלַעְנְדוּיְשָׁע אַגְּגָעַלְעַנְהָיִיטָן, טִשְׁמְשָׁעָרִין, פָּאָנָאָנְדְּעַרְגָּעַשְׁקָט אִיבָּעָר דָּעַר רַאֲדִיאָ
אָמְלְדוֹגָג צַוְּלָעָ לִינְקָעָ סְאַצְּיָאָלִיסְטִישָׁ פָּאָרְטִיְעָן פֿוּן אִירָאָפָּעָ, אוֹ אַנְפָאָג, מַעְרָץ
וּוּטָם אֵין מַאְסְקּוּוּעָ אַפְּגָנָהָאָלָטָן וּוּרָעָן אֵין אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל וּוּאָפָּעָ צַוְּלָעָ
גַּרְיְנָרָן אָנִיעָם אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל אָוֹן וּוּרָעָן אַיְינָגָעַלְאָדָן צַוְּלָעָ שִׁיקָּן דַּעֲלַעַגְאָטָן
צַוְּלָעָ דָּעַם דָּזָאַקְּיָן קָאָנְגָרָעָם.

אֵין דָּעַר אַיְנְלָאָדָונָג, וּוּלְכָבָע אֵין פָּאָרְפָּאָסָט גַּעַוְאָרָן פֿוּן טְרָאָצְּיַי, אֵין די עַנְגָּלִיד
שַׁעַ לִיְוְבָּאָר פָּאָרְטִיְּ בְּאַצְּיָּכָּנָט גַּעַוְאָרָן אָלְסָם אָ “בְּאַפְּטָמָע שְׁוֹנוֹאִים פֿוּן אַרְבָּעַטְעָר קָלָאָם”
אוֹן אַלְעָלָ פְּרִיְינְדָן “דְּרִיטָן רַעֲוֹאָלְזָאָנְעָרָן אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל” וּוּיְנָעָן אַוְיְסְלַעְנְדוּיְשָׁר
גַּעַוְאָרָן נִישְׁטָם צַוְּלָעָ בְּאַטְיְילִיקָּן זַיְךְ אֵין דָּעַם אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל צַוְּאָמְעָנְפָאָר וּוּאָסָם עַמְּ
הָאָט אַיְנְבָּאָרְוָפָן די עַנְגְּלִישָׁע לִיְוְבָּאָר פָּאָרְטִיְּ אַוְיָּפָּעָ וּוּדְרָעָאָוִיפָּשְׁוּטָעָלָן דָּעַם צְוּוֹיָּוִטָּן
סְאַצְּיָאָלִיסְטִישָׁן אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל, וּוּלְכָבָע אֵין די מַלְחָמָה־דִּיאָרָן אַוְנְמַעְרְגָּעָאָגָגָעָן.
פָּאָר דָּעַר אַרְבָּעָטָם צַוְּלָעָ שָׁאָפָּעָ אֵין מַאְסְקּוּוּעָ אֵין אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל הָאָט זַיְךְ גַּעַפְוָנָעָן
זַיְךְ גַּעַנְמָעָן לְעַנְיָן, טְרָאָצְּיַי, זַיְנָאָוּזָעָוּ אֵין רַאֲדָעָם.

אַנְדְּוִוְעָלִיקָּא בְּאַלְאָבָּאָנָאָוָא, די בְּאַוְוּסְטָמָע אַיְדִּישְׂדוֹסִישָׁ-אִיטָּאָלִיעָנִישָׁ לִינְקָעָ
סְאַצְּיָאָלִיטְטָקָע, וּוּלְכָבָע אֵין אַירָבָּרְעָנָטָע דָּיְרַעַשְׁטָע סַעְקָרְעָטְרָאָרְשָׁע פֿוּן קָאָמְנוֹנִיטָּיְשָׁן אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל,
דָּעַרְצִיְּלָמָט אֵין אַירָבָּרְעָנָטָע, “מָאי עַזְּעַזְּ עַזְּ עַזְּ עַזְּ”, אֵין סַאָּוּעַטְרַעַנְרוֹנָג
הָאָט אַנְפָאָרְטָרוֹיַּט וְאַדְעָעָן די אַרְבָּעָטָם פֿוּן אַרְגָּאָנוֹזָוָרָן די “אַוְיְסְלַעְנְדוּיְשָׁע סַעְקְצִיעָם”
פֿוּן קָאָמְנוֹנִיטָּיְשָׁן אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאַנְאָל. רַאֲדָעָטָס הַוּפְטָקוֹוָאָטָמָרָהָהָאָט זַיְךְ גַּעַפְוָנָעָן
אֵין דָּעַם סַאָּוּטְמִיטְשָׁן קָאָמְסִירָאָטָם פָּאָר אַוְיְסְלַעְנְדוּיְשָׁע אַגְּגָעַלְעַנְהָיִיטָן.

וּוּעָן אַירָכְּ בֵּין גַּעַקְוּמָעָן אָהִין, — שְׁרִיבְטָה בְּאַלְאָבָּאָנָאָוָא, — הָאָבָּאָר זַיְךְ
אַיבָּרְצִיְּגָט, אָוֹן אָט די נַגְּנָצָע בְּרִיטִיְּ-פָאָרְטָרוֹכָטָע אַוְנְטָעַרְנָעָמָונָג אֵין גַּעַוְוָן אַיְנְפָאָךְ
אָכְלָאָה. אַלְעָלָ מִוְּטָנְגְּלִידְעָרָפָן די אַוְיְסְלַעְנְדוּיְשָׁע סַעְקְצִיעָם וּוּיְנָעָן גַּעַוְוָן רַוְסִישָׁ
נַעַפְאָנָגָגָע; די מַעְרָסְטָמָע פֿוּן זַיְךְ גַּעַנְיָן נַאֲרוֹדְזָאָס אַדְיְגָעָנְעַטְרָאָסָן אֵין דָּעַר קָאָמְנוֹנִיטָּ
מִישְׁעָרָ פָּאָרְטִיְּ בְּלֹוִיְּזָאָלְבִּיךְ די נַזְּעָן אָוֹן דָּעַר פָּאָרְטִיְּ. פָּאָקְטִיְּשָׁהָאָט קִיְּנוֹטָרָ פֿוּן זַיְךְ
פָּאָרְבּוֹנְדָן זַיְינְדָרְבָּאָנָגָגָע אֵין דָּעַר פָּאָרְטִיְּ. פָּאָקְטִיְּשָׁהָאָט קִיְּנוֹטָרָ פֿוּן
זַיְירָעָט לְעַנְדָרָ. וּוּעָן סְאַצְּיָאָלִיזָם הָאָבָּן זַיְךְ קִיְּנוֹ שָׁוּם בְּאַנְגִּיף נִיטָּהָאָט.
הָאָט מִטְּזִוְּנָהָאָגָגָעָהָאָמָה, אָזְזָי וְאַלְעָן פֿאָרָן צַוְּלָעָ זַיְךְ קִיְּחָיָם אָוֹן דָּאָרָט „אַרְבָּעָטָן
פֿאָרָן סַאָּוּטְמִזְזָ-פָּאָרְבָּאָנְדָן“. צַוְּיָּי אַזְוָּיָּעָן סְרִינְסְ-גַּעַפְאָנָגָגָע — אִיטָּאָלִיעָנְעָרָ פֿוּן

טריעטט — האבן זיך געדארפט אומקערן קיין איטאליע מיט ספצעיעלע באפאָלַּ
מעכטיקונגגען פון לענינען. מעה זאָט זי אַזְוִיסְגֶּעֶבֶן גְּרוֹיזְטַּסְמְעָן גְּלַעַת. פָּאָר מֵוָר
אייז געוווען גענוון אויסצ'וריידן מיט זי נאָר אַפָּאָר וווערטער אָום צו אַיבָּעַרְצִיכִין זיך, אָז
זי האָבָּן נוֹשֶׁט גַּהֲהָאָט דַּעַם מִינְדְּעָסְטָן בָּאָגָּרִיף וּוֹעֲן דַּעַר אַרְבָּעַטְעַרְבָּאָוּנוֹגָן אַיִן
אַיִטָּאַלְיָע. זי זיינען אַפְּילָו נוֹשֶׁט גַּעֲוָעָן באָקָאנָט מִיט דַּעַר עַלְמָעַטְמָאָרָעָר טַעַרְמִינָּאָר
לאָנָּע פָּוָן סַאָּצִיאַלְוָוָם. אַיך האָבָּן גַּעֲוָעָן נִין גְּלִיְיךְ צוֹ לענינען אָוָן אוֹיסְדְּרִיךְ

אָוָם מֵין פְּרָאַטְעָטָט, וּוָאָס מֵעַן שִׁיקְטָאָזְוָוָעָן מַעֲנְטָשָׁן קִין אַיִטָּאַלְיָע.

„וּלְאָדִימִיר אַילְאַיטְשׁ, — האָבָּן אַיך אַוְיסְנְגָּרְפָּוָן, דָּרְקְלְעַרְנְדִּיק אִים דַּי לְאָגָּע, —
אַיך רָאָט אַיך אַפְּצָוּנָמָעָן בַּי זַי דָּאָס גַּעֲלָט אָוָן דַּי באַפָּאָלְמָעַטְטִיקְסְּנוֹגָעָן. דַּי מַעֲנְטָשָׁן
סְפָּעַלְוִידָן אַיִנְפָּאָךְ אַוְיפְּ דַּעַר דָּרְוָוָאַלְוָצִיעַ. אַיִן אַיִטָּאַלְיָע וּוּלְזַי זַי נָאָר בְּרֻעְנָגָע
שָׁאָרָן אָוּנוֹגָר זַאָךְ.“

„לְעַנְיָנִים עַנְפָּעָר הָאָט מֵיךְ אַיִנְפָּאָךְ נַעֲטָרָאָפְּן וּוּי אַמְעָנָר אִין הָאָרָצָן: “אוֹרִיךְ
צַו פָּאָרְנוֹיכְטוֹן טְוָרָאַטְיוֹס פָּאָרְטִי (די סַאָּצִיאַלְיִסְטִישׁ פָּאָרְטִי פָּוָן אַיִטָּאַלְיָע), — הָאָט
לְעַנְיָנִים קָאַלְטָבְּלָטִיךְ גַּעֲזָאָנָט, — זַיְוָנָט זַי גּוֹשׁ גַּעֲזָוָגָה“

„אַיִן אַפָּאָר וּוּאָכָן אַרְוָם נָאָךְ מֵין גַּעֲפָרָעַךְ מִיטָּ לְעַנְיָנִים אַיִן פָּוָן אָוּנוֹגָרָעָ
אַיִטָּאַלְיָעָנִישׁ חֲבָרִים אַגְּנָעָקְמָעָן אַ קָּלָאָגָע, אָז דַּי צַוְּוִי שְׁלוֹחִים, וּוּלְכָבָעָ מַעַן הָאָט
אוּוּקָגְעָשָׂקְטָן קִין אַיִטָּאַלְיָע, הָאָבָּן דַּי גַּעֲלָדָעָר, וּוָאָס מַעַן אַיִן אַנְפָּאָרְטָוִיט אַיִן
מַאֲסָקוּעַ, פָּאָרְחָוְלִיָּעַ אַיִן דַּי קָאָפָעָס אַיִן דַּי פְּרִוְּלָאָכָבָה הַיּוֹלְאָךְ פָּוָן מַיְלָאָן“. . . .

דָּאָס הָאָט, פָּאָרְשָׁטִיטָוּ זַיְךְ, נוֹשֶׁט צַוְּרִקְנָעָהָאָלָּטָן לְעַנְיָנִים גְּלִיְיךְ נָאָכְדָּעָם צַו שִׁיקָּן
אַנְדָּרָעָר אַגְּנָעָטָן קִין אַיִטָּאַלְיָע צַוְּזָאָמָעָן מִיטָּ נְיַיְעָ גְּרוֹיסָעָ סְוָעָמָן גַּעֲלָט אַוְיפְּ צַו „פָּאָרְ
נוֹכְטָן טְוָרָאַטְיָס פָּאָרְטִי“. *

מַאֲסָקוּעַ הָאָט פָּאָרְפְּלוּיַּצְטָן גַּנְגַּץ אַיִטָּאַלְיָע מִיטָּ בְּאַלְשָׁוּוֹסְטִישׁ לְיִטְעָרָאָטָוָר
אוֹן מִיטָּ קָאַמְנוֹיִסְטִישׁ צִיטְוָנָגָעָן. די סַאָּוּעָטְדָרְגְּוָוָונָגָה הָאָט נִישְׁתָּחַט גַּעֲקָאָרָנְטָן קִין
גַּעֲלָט אַוְיפְּ צַוְּ שָׁאָפָן אַיִטָּאַלְיָע אַגְּנָנָצָן גַּעֲזַיְהָ פָּוָן בְּאַלְשָׁוּוֹסְטִישׁ אַגְּנָעָטָרָן,
וּוָאָס הָאָבָּן גַּעֲרָבָעָטָן פָּוָן אַיִן זַוְּתָּ צַו „בָּאַלְשָׁוּוֹזְיוֹזָרָן“ די סַאָּצִיאַלְיִסְטִישׁ גַּעֲשָׁטִימָטָע
אַיִטָּאַלְיָעָנִישׁ אַרְבָּעָטָר אַיִן פָּוָן דַּעַר צַוְּיָוִיטָר זַוְּתָּ אַוְנְטָעָרְצָוָן דַּעַם צַוְּרוֹיָ
די מָאָסָן צַוְּ דַּי סַאָּצִיאַלְיִסְטִישׁ פְּרָעָר, כְּדַי אַוְיפְּ אַזְּ אָוָפָן צַו „פָּאָרְנִיכְטָן טְוָרָאַטְיָס
פָּאָרְטִי“. צַוְּ אַוְמָגְלִיךְ פָּאָר אַיִטָּאַלְיָע אַיִן פָּאָר דַּעַר נָאָנְצָעָר וּוּלְמָטָ אַיִן עַמְּ דַי בָּאָלְ
שְׁעוּוֹסְטִישׁ פִּירָעָר אַיִיךְ גַּעֲלָנָגָעָן.

נָאָךְ אִין נָאָוּעָמָבָּר 1919 הָאָבָּן די סַאָּצִיאַלְיִסְטָן אִין דַּי וּוּאָלְן צַוְּ אַיִטָּאַלְיָעָנִישׁן
פָּאָרְלָאָמָעָנָט בָּאָקָוָעָן 32 פָּרָאָצָעָנָט פָּוָן אַלְעָ אַפְּגָעָנָבָעָנָע שְׁטִימָעָן. פָּוָן דַי 408
עַרְוּוֹיְלָאָטָעָ דַּעַפְּטָאָטָן הָאָבָּן די סַאָּצִיאַלְיִסְטָן גַּהֲהָאָט 156. די דַּעַמְּאָקְרָאָטִישׁ קָאָטוֹיָ
לִישְׁעָ פָּאָרְטִי הָאָט עַרְוּוֹיָלְט 100 דַּעַפְּטָאָטָן. אַחֲזָיְדָעָט דַּעַם זַיְוָנָעָן אִין פָּאָרְלָאָמָעָנָט
גַּעֲוָוָעָן פָּאָרְטָרָאָטָן נָאָךְ אַיִנְיקָעָ דַּעַמְּאָקְרָאָטִישׁ גַּרְגָּעָנָט גַּרְגָּעָנָט
טָאָטָן. די סַאָּצִיאַלְיִסְטָן צַוְּזָאָמָעָן מִיטָּ דַי בְּיַרְגְּנָעָרְאָכָבָה דַּעַמְּאָקְרָאָטָן הָאָבָּן, אַלְזָאָ, גַּעַדְעָ
הָאָט אַגְּרוֹיסָעָ מַעְרָהִיט אִין פָּאָלְיָאָמָעָן. זַיְךְ הָאָבָּן גַּעֲלָנָט צַוְּזָאָמָעָנָשָׁטָעָלָן אַ
שְׁטָאָרָקָעָ דַּעַמְּאָקְרָאָטִישׁ רַעֲנָרָוָגָן, וּוּלְכָבָעָ הָאָט זַיְךְ גַּעֲלָנָט צַוְּזָאָמָעָנָשָׁטָעָלָן אַ
אוֹן דָּוּרְכְּפִּין די אַלְעָ גְּרוֹיסָעָ פָּאָלְיִטְיִשׁ אִין סַאָּצִיאַלְיָעָ רַעֲפָרָמָעָן, אִין וּוּלְכָבָעָ דָּאָס
לְאָנדְעָהָט זַיְךְ גַּעֲנוֹוִיטִקָּט. די סַאָּצִיאַלְיִסְטִישׁ פָּאָרְטִי אִין שְׁוִין אַבְּרָדָעָן גַּעֲוָוָעָן

*) פִּילְאָפָּאָרְטִי טְוָרָאַטְיָי אִיז גַּעֲוָוָעָן אַיִינָגָרָ פָּוָן דַי שְׁעַנְסָטָעָן אִין נָאָבָּלְסָטָעָ ערְוּזְעַלְאָכְקִיָּוָן
פָּוָן אַינְגְּמָעָאָגְּזָאָלְלָן סַאָּצִיאַלְיָוָן, וּוּלְכָבָעָ אִיז יָאָרְנְ-לָאָגָּג גַּעֲוָוָעָן דַּעַר פִּירָעָרָ פָּוָן דַּעַר סַאָּ
צַּעְלְוִוְּסְטִוְּשְׁרִעְרִיְּ פָּאָרְטִי אִין אַיִטָּאַלְיָע.

פארטיזאנטען פון באַלְשָׁעָווִזֶם. אויפֵן צוֹזָמָעָנְפָּאָר פון דער פָּאָרְטִּי, וואָס אַיז פָּאָרְגָּעָן-
 קומען אַיז אַקְטָמָבָּעָר 1919, האָט די קָאָמוֹנִיטִישִׁיגָעַשְׁטִימָטָעָ מְעָרוֹחִוִּים אַפְּגָעָנְשָׁאָפָּטָן די
 אַלְטָעָ פָּאָרְטִּי-פָּרָאָגָנְרָאָס אַזְּן זַיְפָּאָרְבִּיטָן אַנוֹיךְ אַ נְיִירָ, וואָס האָט עַרְכָּלְעָרטָם, אַז די
 עַקְזִיסְטִירְנְדָעָ גַּעֲזַעֲנְבָּנְדָעָ שָׁרְפָּעָרְשָׁאָפָּטָן, דער פָּאָרְלָאָמָעָנְטָן אַזְּן די שְׂטָאָטְרָאָטָן,
 קעַנְגַּן נִישְׁטָּפָּאָרְוָוָאָנְדָלָטָן וועָרָן אַזְּן אַינְטְּרָוָמְעָנְטָן פָּאָרְ בָּאַפְּרִיאָוָנָגָן פון אָרְבָּעָ-
 טָעָרְסְּלָאָס אַזְּן אַז דער בָּעָרְבָּעָר דָּאָרָפָּעָ מְעָן די דָּאָזְיָעָ שָׁרְפָּעָרְשָׁאָפָּטָן פָּאָרְגָּיְכָּטָן. דער
 צַילְ פָּוּן דער סָאָצִיאָלִיסְטִישְׁרָפָּאָרְטִּי דָּאָרָפָּעָ זַיְן זַיְן עַרְבָּעָרְן דָּוֹרְךְ גַּוְאָלְדִּימְטָלְעָן
 די פָּאָלִיטִישָׁעָ מְאָכָּט אַזְּן אַיְנִיפְּרָן אַסְּפָּאָוּטָן דִּיקְטָאָטוֹר פָּוּן אָרְבָּעָטָרָן.
 דער וּלְבָרְעָר קָאָנְגָּרָעָס האָט אַזְּן רַעְזָאָלְצָיעָ אַגְּזָוְשָׁלִיכָּן זַיְךְ אַז דָּעַם
 מַאְסְקָוָעָר קָאָמוֹנִיסְטִישְׁן אַינְטְּרָגְּנְצִיאָנָאָלָן. די אַלְעָ, וואָס זַיְנָעָן גַּעַוּעוֹן קָעָן אַט
 דער נְיִיעָר פָּרָאָגָרָאָס אַזְּן טָאָקְטִיךְ, זַיְנָעָן פָּאָקְטִישָׁ בָּאַזְּיִיטִיקָט גַּעַוְאָרָן פָּוּן דער פָּאָרְטִּי-
 אָרְבָּעָטָן. טְוֹרָאָמי אַיז גַּעַוּעוֹן אַיְנִינְרָפָּן זַיְן. וואָס מַעְרָד דָּעָר בָּאַלְשָׁעָווִזֶם האָט אַוְיָפָּ-
 גַּעַוְהִיבָּן דָּעַם קָאָפָּ אַיז לְאָנָדָר, אַלְעָז שְׁטָאָרְקָעָר אַיז גַּעַוְהָאָסָן די רַעְאָקְצִיעָ קָעָן סָאָצִיָּ-
 אָלְיוֹם אַזְּן קָעָן די סָאָצִיאָלִיסְטִן נִישְׁטָּנָאָר צְוִוְּשָׁן דָּעָר בָּוּרְזָוְשָׁוְאָזָעָ אַזְּן די פִּירְעָר
 פָּוּן דָּעָר מַיְלָעְטָר, נָאָר אַזְּיךְ צְוִוְּשָׁן פּוּיְוְרְטָוָס אַזְּן שְׁטָאָטִישָׁ מִיטְּלָקְלָאָסָן. דָּאָד
 אַיז נָאָר אַפְּלָאוֹ אַיז יָאָר 1920 נַעֲוָעָן מַעְלָאָר אָפְּצָוְהָלָטָן דָּעַם פָּאָשִׁיסְטִישָׁן שְׁטָרָאָם.
 אַיז נָאָר פָּאָלָעָ אַיז יָאָר 1920 נַעֲוָעָן נְיִוְסָעָ אָרְבָּעָטְמָלָאָזְוִינְגִּיקִים, וְוִי דָּאָס
 אַיז גַּעַוְוָעָן דָּעָר פָּאָלָעָ אַיז דִּיְוָתְּשָׁלָאָנד אַיז יָאָר 1932 אָדָעָר אַיז עַסְטְּרִיךְ אַיז יָאָר
 1984. די סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁ אָרְבָּעָטְרָדָאָוָונָגָן פָּוּן אַיְטָאָלִיעָ, וּלְבָרְעָה האָט גַּעַהָאָט
 הִינְטָעָר זַיְךְ אַגְּשִׁיכְטָעָ פָּוּן צְעַנְדְּלִיקָעָ יָאָר עַרְפָּאָלְגְּרִיבָעָ קָאָמָפָּן, אַיז נָאָר דָּעָמָלָט
 גַּעַוְוָעָן גַּנְאָץ שְׁטָאָרָק. די רַעְאָקְצִיאָנְגָּרָעָן האָט זַיְךְ אַיז יָאָר 1920 אַיְנְגָּנְגָּבָּעָן צַו שְׁטִירָאָצָן
 די לְעַצְמָעָ דָּעָמָקְרָאָטִישָׁ רַעְגְּוָרָגָן פָּוּן אַיְטָאָלִיעָ, וְוִאָס האָט גַּעַקְאָנְטָן אַזְּן גַּעַוְאָלָט
 קָעְמָפָּן קָעָן דָּעַם פָּאָשִׁיזָם. פָּרְעָמְעָר-מִינְסְטָעָר פָּוּן אַיְטָאָלִיעָ אַיז דָּעָמָלָט גַּעַוְוָעָן
 דָּעָר בָּאַרְמָטָעָר דָּעָמָקְרָאָטִישָׁ שְׁטָאָטָמְסָמָאָן פְּרָאָנְטָשְׁעָקָאָ נִיטִּיָּ. נִיטִּיָּס קָאָבְּיָנָעָט
 אַיז גַּעַפְּאָלָן הִוּפְּטוּכְּלָאָךְ צּוֹלִיבְּ די הִינְטָעָר-סְוּלִיסְטִין אַיְנְרִיגְנָעָס פָּוּן די רַעְאָקְצִיאָנְגָּרָעָן
 וּלְבָרְעָה האָבָּן גַּעַהָאָט אַגְּרוּסָן אַיְנְפְּלָוָס אַיז קָעְנִיגְלָאָקָן הוּוּא אַזְּיךְ צְוִוְּשָׁן די
 פִּירְעָר פָּוּן דָּעָר אַרְמָיִ. עַרְפָּאָלְגְּרִיבָעָן אַקְעָמָפָּן דָּעַם פָּאָשִׁיזָם האָט מְעָן דָּעָמָלָט גַּעַקְעָנָט
 נָאָר בְּוי אַיז בָּאַדְיָנָגָן — וּוּעָן מְעָן זַאְל בָּרָעָן די רַעְאָקְצִיאָנְגָּרָעָן אַיז
 דָּעָר אַרְמָיִ אַיז בָּאַזְּיִיטִיקָן דָּעַם קָעְנִיגְ פָּוּן זַיְן טְרָאָן.

נִיטִּי אַיז נָאָר פִּירְעָר גַּעַקְעָנָטָן צַו דָּעַם בָּאָשְׁלוֹם, אַיז עַר האָט גַּעַפְּלָאָנְגָּוָעָט
 דָּוּרְכְּזְפִּירְוִן אַזְּאָ אַיְבָּעְרָקְעָרָעָנִישָׁ, דָּאָס הִיִּסְטָם, אַרְוָנְטָעָרְזָעָצָן דָּעַם קָעְנִיגְ אַזְּן גַּעַבְּ-
 דָּעָרְמִיטָם אַטְּוִיְמְלָאָפָּעָ דָּעָר רַעְאָקְצִיעָ. זַיְן פְּלָאָן האָט גַּעַבְּנָעָט גַּעַקְעָנָט דָּוּרְכְּבָנְפִּירְטָם וּוּעָרָן
 נָאָר בְּיִ אַיז בָּאַדְיָנָגָן: אַז די סָאָצִיאָלִיסְטִן גַּעַוְוָעָן די שְׁטָאָרְקָעָט אַיז אַיְטָאָלִיעָנִישָׁן
 סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁ פָּרְאָקְצִיעָ אַיז דָּעָמָלָט גַּעַוְוָעָן די שְׁטָאָרְקָעָט אַיז אַיְטָאָלִיעָנִישָׁן
 פָּאָרְלָאָמָעָטָן. האָט זַיְךְ נִיטִּי דָּעָרְבָּעָר גַּעַוְוָעָנְדָט צֻום צָעַנְטָרָאָלִיקָמִיעָטָט פָּוּן דָּעָר
 סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁ פָּאָרְטִּי מִיטָּ אַזְּ פָּיְצִיעְלָן פָּאָרְשָׁלָאָגָן, אַז די סָאָצִיאָלִיסְטִין אַיז לִיבְעָ-
 רָאָלָן זַאְלָן הָאָנְדָלָעָן אַיְニָס אַיז דָּעָרְפָּרָאָגָן. די סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁ פָּאָרְטִּי פָּוּן אַיְטָאָלִיעָ
 אַיז נָאָר דָּעָמָלָט גַּעַוְוָעָן פָּאָרְאִינְיִינִיסְטִין. די רַעְכְּטָעָ סָאָצִיאָלִיסְטִין מִיטָּ פָּוּרָאָטִין, טְרוּעוּעָסְטִין אַיז אַנְדָרְעָ-
 אַיז דָּעָר שְׁפִּיצְזִינְגָּן גַּעַוְוָעָן דָּוּרְכָּאָוִים פָּאָרְ נִיטִּיְסְטִין. די לִנְקָעָ סָאָצִיאָלִיסְטִין,
 די אַזְּוִי גַּעַרְפְּעָנָעָ "מַאְסְטִימָלִיסְטִין" מִיטָּ סְעָרָאָטִין אַיז דָּעָר שְׁפִּיצְזִינְגָּן, הָאָבָּן, וְוִי גַּעַוְוִינְגָּן

לאך, פארנווען אַ וואָקְלִידִישׁ שטעלונג. די שטעלונג פון צענטראל-קָאַמִּיטָעַט אַין גאנצֵן געוווען אֲפָהעֲנִיגַּס פון די שטימען פון די קָאַמְוֹנִיסְטָן. די אַיְתָאַלְיעַנְשָׁע קָאַמְוֹנִיסְטָן האָבָן אַלְיוֹן, פָּאַרְשְׁטִיטִיט זַיְךְ, נִיט גַּעֲוָאָסְטַּט וְזַיְץְוִי צַוְּהָנְדָלָעַן. זַיְיךְ האָבָן זַיְךְ גַּעֲוָעָנְדָט נַאֲךְ אַיְנְסְטְּרוֹקְצִיעַס צַו דֻּעַם הַוִּיפְטָאַגְּנָעַט פון קָאַמְוֹנִיסְטָישָׁן אַיְנְטָעַר-נַאֲצִיאָנָאָל, דֻּעַם שְׁלִיחַ פון מַאֲסְקוּעַ, וּוּלְכָעֶר האָט זַיְךְ דָּאָן גַּעֲפָונְעַן אַין אַיְתָאַלְיעַ. דַּעַר דָּאַזְּנְדָר אֲגָעָנְטָט פון קָאַמְוֹנִיטָּרָן אַיְזָן גַּעֲוָעַן אֲגָמִינְטָרָן וּוּלְאַדְּמִירְדִּיאָגָּט, אַן אֲלְטָעַר רַוְּסִישָׁע בָּאַלְשָׁוֹזִיק. ער אַיְזָן אֲגָעָסְמוּן אַין גַּעֲהִים קִיּוֹן אַיְתָאַלְיעַ עַנְדָע יָאָר 1919, אַלְסְמָעַן לְעָנִינְמָשׁ שְׁלִיחַ אָזָן, וּוּרְאַלְיָוּן דָּעַרְצִילָּט אָזָן וּוּנְעַן מַעֲמוֹןָן, וּוּלְכָעֶר זַיְונְגָּן פָּאַרְעָפְנְטָלָאָכָּט גַּעֲוָאָרָן מִיט עַטְלָאָכָּעָיָר שְׁפָעַטָּעָר אַין מַאֲסְקוּעַ, אַיְזָן ערְגָּעָעָן דַּעַר גַּעֲוָעַן דַּעַר עַרְשָׁטָעַר שְׁלִיחַ פון קָאַמְוֹנִיטָּרָן, וּוּסְמָעַן גַּעֲפָוּמָעַן דַּרְעַקְטָט פון רַוְּסָלָאָנד.

דיָגָּנָאָט דָּעַרְצִילָּט, אַזְּ אַיְדָעַר דיָזְיָוְגָּן פון צָעַנְטָרָאַל-קָאַמִּיטָּעַט פון דַּעַר אַיְזָן עַלְיָעַנְשָׁעַר סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישָׁעַר פָּאַרְטִּיָּה האָט גַּעֲדָרְאָפְטָט פָּאַרְסְּקָוּמָעַן, אַיְזָן צַו אַיְם גַּעֲקָוּמָעַן אַגְּנָצָעַ דָּעַלְעָנָצִיעַ וּוּלְכָעֶר אַיְזָן באַשְׁמָאָנָעָן פון באַמְבָאָמְשִׁיְּן, דֻּעַם דָּמָאַלְסְטִיקָּן טַעַקְרָעָטָאָר פון צָעַנְטָרָאַל-קָאַמִּיטָּעַט, וּוּלְכָעֶר אַיְזָן שְׁפָעַטָּעָר גַּעֲוָאָרָן דַּעַר פִּירָעָר פון דַּעַר קָאַמְוֹנִיסְטִישָׁעַר פָּאַרְטִּיָּה, אַזְּ אַגְּזִיּוֹן קָאַמְוֹנִיסְטָן. אַט אַיְזָן אַגְּזִיּוֹן וּוּעַטָּעָר אַיְבָרְגָּעָעָבָן זַיְן גַּעֲשָׁפְרָעַךְ מִיטָּה דַּי דָּרְיִי קָאַמְוֹנִיסְטִישָׁעַ דָּעַלְעָנָאָטָן וּוּסְמָעַן גַּעֲסָמָעַן צַו אַיְם :

„בָּאַמְבָאָטִישִׁי האָט מִיט אַגְּטָעָרְדִּיקָּעָר שְׁטִים פון אַוְיְרָעָנוּגָּן זַיְךְ גַּעֲוָעָנָטָט צַו מִיר מִיט די פָּאַלְגָּנְדִּיעַ וּוּרְטָעַר : „חֶבְרָה, נַאֲרָ אִיר קָעָנְטָט רַאְמָעוֹן דַּי לְאָגָּעָן. דַּעַר גַּעֲוָוּזְעָנָר פַּרְעָמִירָעָר נִיטָּי האָט אָזָן, סָאַצְיָאַלְיִיסְטָן, גַּעֲמָאָכָּט אַין גַּעֲהִים אַגְּפָאַרְשְׁלָאָגְן, אַזְּ מִיר זַאֲלָן זַיְךְ באַטְיָילִיקָּן אַיְזָן אַגְּפָאַלְמָעָנְטָאַרְשִׁיכָּר אַיְבָרְקָעָרְעָנִישָׁ דָּרְךְ פְּרָאָרְ-קָלָאָמִירָן אַגְּדָעָמָקְרָאַטְיִישָׁעָר רַעֲפָוְבָּלִיסָּק אַזְּ אַזְּוִיטִיָּקָן דֻּעַם קָעָנָג. סְעָרָאָטִיָּה נִיטָּי כְּמַעַט אַיְינְ אַוְיָף דֻּעַם. מַאֲרָגָּן וּוּטָמָעָ אַוְיָף דַּעַר זַיְוָנָגָּן פון צָעַנְטָרָאַל-קָאַמִּיטָּעַט דַּי פָּרָאָגָּן מַוּזָּן עַנְדָגְלָטִיךְ באַשְׁלָאָסָן וּוּרְעָן. אַיךְ וּוּאַלְטָט וּוּסְמָן אַיְעָרְ מִינְגָּן, כְּדַי זַיְונְגָּן עַמְּסָעָן עַמְּסָעָן עַמְּסָעָן אַוְיָף דַּעַר זַיְוָנָגָּן.“

„אַיְהָ — שְׁרִיבְטִיְּ דִּיאָגָּנָט, — האָבָן גַּעֲזָאָגָּט אַוְמְגָעָפְרָעָר פָּאַלְגָּנְדָעָם : „אַיְזָן נָאָמָעָן פון קָאַמְוֹנִיטָּרָן קָעָנְטָט אִיר וְאַנְן דֻּעַם צָעַנְטָרָאַל-קָאַמִּיטָּעַט פון דַּעַר פָּאַרְטִּיָּה, אַזְּ באַטְיָיְ-לִיקָּן זַיְךְ אַיְן דַּעַר אַיְבָרְקָעָרְנִישָׁ הַיּוֹסְטָ פָּאַרְטִּיָּה. דָּאָס טָאָר נִיטָּנְעָשָׁן. אַזְּוָיָנָעָ „רַעֲוָאַלְזִוִּיעַס“ פָּאַרְטָוּנְקָלְעָן דֻּעַם רַעֲוָאַלְזִוְּנְגָּעָרְנָעָרְן סָלָאַסְ-בָּאָ-זָוָוָשְׁטִוִּין פון דַּי אַרְבָּעָנְדָעָ מַאְטָן. בַּיְיַ דַּעַר אַיְצְטִיקָּעָר לְאָגָּעָן אַיְזָן אַוְנְמָעָרְשִׁירְדִּיָּה נִיטָּמָ, וּוּרְעָסָמָעָ אַזְּ אַוְיָפְנָטָן — נִיטָּי אַדְּעָר דַּעַר קָעָנָג. מַעַן דָּרָאָף בְּעַסְדָּר עַנְעָגְשִׁיעָר אַשְׁטוֹוֹסָטָן דַּי רַעֲוָאַלְזִוִּיעַס פון אָוְנָטָן, כְּדַי דַּעַר קָעָנָג, צַוְּאָמָעָן מִיט נִוְטִיְּזָן, דֻּעַם פָּאַרְטְּרָעָטָר פון דַּי פָּאַבְּרִיקָּאָמִירָן אַזְּ גַּעֲבָדָאָזְּעִיצָּר, זַאֲלָן בִּידְעָ פָּאַרְ-נִכְטָעָט וּוּרְעָן, אַזְּ דָּעַרְנָאָךְ פָּרָאַקְלָאַמִּירָן דַּי דִּיקְטָאָטָר פון פָּרָאַלְעָטָאָרִיאָט“. אַט דַּי מִינְגָּן, — פָּאַרְעָנְדִיקָּט דִּיאָגָּנָט, וּוּי אַיךְ האָבָן זַיְךְ גַּעֲשָׁטָעַר דָּעַרְוָוָאָסְטַּט, גַּעֲזָוָגָּנָג אַיְזָן צָעַנְטָרָאַל-קָאַמִּיטָּעַט ”

איַן סְעַפְטָעַמְבָּרָר פון זַעֲלָבָן יָאָרְהָ אַטְזָר דַּעַר לַיְנְקָעָר פְּלִינְגָּל פון דַּעַר סָאַצְיָאַלְיִיסְטִיָּה שְׁעַר פָּאַרְטִּיָּה, פון וּוּלְכָעֶר עַמְּסָה זַיְךְ גַּעֲשָׁטָעַר גַּעֲבִילְיָדָעָט דַּי קָאַמְוֹנִיסְטִישָׁעַ פָּאַרְטִּיָּה, באַשְׁלָאָסָן צַוְּ פָּאַרְכָּאָפָּן אַיְינְיָטָעָפָּאָבָיְקָן. דָּאָס אַיְזָן גַּעֲטָאָסָן גַּעֲוָאָזָן אַזְּ דַּעַר צַוְּשָׁטִי מַוְנָּג פָּוּ צָעַנְטָרָאַל-קָאַמִּיטָּעַט פָּוּ דַּעַר פָּאַרְטִּיָּה אַזְּ אַזְּ דַּעַס וּוּסְמָן פָּוּ דַּי טְרִיזְדְּיוֹנִיאָסָט, וְאַרְ אַוְיָפְנָטָן בָּגָעָל פָּוּ קָאַחְיָוָטָרָוּ, מַוְתָּי וּוּגָעָכוּ דַּי יְנָקְעַדְגָּלְגָּלְגָּעָס זַיְונָגָּן גַּעֲוָוָעָן פָּאַרְבָּגָוּדוֹ. זַיְיךְ האָבָן אַגְּגָעָגָגָן אַגְּגָרְטָן פָּאָרְ אַ “דִּיקְטָאָטָר פון פָּרָאַלְעָטָאָרִיאָט”

לויטן רוסישן מוסטער, און גענומען גריינדן פאוזערן. דאס האט ארויסגערויפן אַ שענְזָן אטאלע פון דעם מיליטער, פון די קאפאיטאליסטען און פון די פארשיידענע טוילן פון מיטליךלאם, ועלכע האבן זיך גוטוירט ארום מוסאליני. און אַ וואָך אַרום, נאָך דער פֿאָרְכֿאָפֿונְג פון די פֿאָבֿרִיקּוֹן, האט מוסאליני שווין באַסְקָעָמֶן גּוֹטַעֲמֶן גּוֹלְטָפּוֹן די קאפאיטאליסטען אַוִוָּף צוּ באַזְוֹאָפְּעָנָעָן זיינָע לְעֵגַיָּאַנָּעָרָן. דער גּוֹשְׁפִּעְנְסֶטּ פון אַ קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּשֶׁר דּוּאָוָלָזֶיכּעַ, פון דער אַנְּאָרְכֿיָּעַ, וְעַלכּוֹן די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּשֶׁר אַין די אַרְעָמֶס מְאָקְּסִימָלִיסְטַן חָבּוֹן גּוֹצַּחְתָּ אָוּ פֿאָרְטִּיפְּוָן אַין לְאָנד, האט גּוֹשְׁטְוִיסְטָן אַין די קאַרְמָלִיסְטַן זַיְנָע אַיִּטְאַלְיָע מְאָקְּסִימָלִיסְטַן פְּאָשִׂים די גּוֹרִיסּוּ מָאָסְן פְּן אַיִּטְאַלְיָעְנִישָׁן מִיטְּלִיכְלָאָם. מוסאליני וואָלַט אַבעָר קיינָמָאָל נִט גּוֹעָע אִימְשְׁטָאָנָר צוּ פֿאָרְכֿאָפְּן די מְאָסְטַ, וְעַן די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּשֶׁר, צְוּזָאָמָעָן מִטּ דִּי מְאָקְּסִימָלִיסְטַן, וואָלַט אַיִּטְאַלְיָע אַין פֿאָרְכֿאָפְּן אַיִּטְאַלְיָע רָעוּרְגָּן.

די סְאַצְּיָאָלִיסְטַן זַיְנָע, וְעַן גּוֹעָעָן, אַין יָאָר 1920 גּוֹעָעָן די שְׂמָאָקְּסְטָעַ פְּאָרְטִּיְּ אַיִּטְאַלְיָע. וְעַן זֹו וואָלְטָן דָּאָן אַיִּנְגַּנְגָּנֶן גּוֹעָעָן אַיִּוח אַ קְּאָלְיִיצְיָה מֶטּ די בִּירְגָּעַדְאַךְ לְאָכַע דַּעְמָאָקְּרָאָטִישָׁע פְּאָרְטִּיְּעַן אָוּן גּוֹרְפָּעָם, וְאָס זַיְנָע גּוֹעָעָן גּוֹעָעָן פִּינְגָּלָאָךְ צֻוּמָּ פְּאַשְׁיָּזָם, וְוִי יְעַנְעַז הָבָּן עַס וִי נְعַהָּתָ פָּרְגָּנְשְׁלָאָגָּן, וְעַלְתָּ מְעַלְלָאָךְ צְוּזָאָמָעָן צְוּשְׁתָּעָלָן אַ שְׂטָאָרָקָע אָוּן פְּעַסְטָעַ דַּעְמָאָקְּרָאָטִישָׁע רָעוּרְגָּן, וְעַלכּוֹן קִיְּזָן מָאָכָט וְעַלְתָּ מִיט גּוֹקְעַנְטָ אָוּמוֹזָרְפָּן. די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּשֶׁר פְּאָרְטִּיְּ, הָבָּן וְעַלכּוֹן הָבָּן דָּאָן גּוֹהָאָט די אַיִּובְּעַדְאָחָנָט אַיִּן דָעַר סְאַצְּיָאָלִיסְטִישְׁר פְּאָרְטִּיְּ, אַיִִּזְאָפּוּן בָּאָפְּעָל פָּוֹן קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּרְזָן זַיְד אַנְּטְשִׁיְּדוֹן אַנְּטוֹזָגָן אַגְּרִינְցְּזְוַרְטָעָן אַיִּן אַ גּוֹמִינְזָאַץ מָעַר רָעוּרְוָונָג מִיט די דַעְמָאָקְּרָאָטִישָׁע פְּאָרְטִּיְּעַן אַדְּרָע שְׂטִיץָן אַיִּן פְּאָרְלָאָמָעָן מִיט זַיְעָרְעָ שְׁמַוְעַמָּעָן אַ שְׁמַוְעַמָּעָן דַעְמָאָקְּרָאָטִישָׁע בִּירְגָּעָלָאָכְּעָ בָּרְגָּעָרְגָּן. דָעַר רָעוּלְתָאָטָט פָּוֹן דַעַם זַיְעָרְעָ שְׁמַוְעַמָּעָן אַיִּוּן גּוֹעָעָן אַיִּזְאָפּוּן גּוֹעָעָן, אַז די דַעְמָאָקְּרָאָטִישָׁע רָעוּרְגָּן, וְאָס זַיְנָע גּוֹעָעָן שְׂוֹאָךְ אָוּן הָבָּן זַיְד נִט דָעַט אַיִִּזְאָלִיעַ אַיִּנְעַז נִאָך דָעַר אַנְדָעֶרֶר, זַיְנָע גּוֹעָעָן שְׂוֹאָךְ אָוּן הָבָּן זַיְד נִט גּוֹקְעַנְטָ אַיִִּזְאָלֶלֶן אַיִּן מָאָכָט. אַוִיּוֹן צְוּזָאָמָעָן פָּוֹן דָעַר סְאַצְּיָאָלִיסְטִישְׁר פְּאָרְטִּיְּ, וְאָס אַזְוָּגָעָן פָּרְגָּנְקָעְמָעָן אַיִּן יָאָנוֹאָר 1921 אַיִִּזְוָאָרְן, האט זַיְד די פְּאָרְטִּיְּ גּעָעָ שְׁפָאֶלֶטָן. די מְאָקְּסִימָלִיסְטַן הָבָּן אַוִיּוֹן צְוּזָאָמָעָן פָּאָרְקָעָמָעָן 98 טְוִוָּונְטָ מִיט 28 שְׁטִיעָמָעָן. די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּן 58 טְוִוָּונְטָ מִיט 183 שְׁטִיעָמָעָן אָוּן דָעַר רָעְכָּטָרָפְּלָגְגָּל, שְׁפִּירָטָן פָּוֹן טְוֹרָאָטִיְּן, בְּלִוְיָן 14 טְוִוָּונְטָ מִיט 625. לְעַנְיָן הָמָט זַיְן צִיל דַעְגְּרוּיכְטָן: „טְוֹרָאָטִיְּסָ פְּאָרְטִּיְּיָ“ אַזְוָּגָעָן כָּמָעָט אַיִּנְגָּאנְצָן פָּרְגָּנְקָעְטָט גּוֹעָרָן. אַיִּן די וּוֹאָלְן צֻוּמָּ פְּאָרְלָאָמָעָן, וְאָס זַיְגָּנָעָן פָּרְגָּנְקָעְמָעָן אַיִִּזְזְּרָעָן, דָעַן, וְעַן דָעַר פְּאַשְׁיָּזָם הָמָט שְׁוֹן אַנְגְּעַפְּאָנָגָעָן צְוּ וּוּרָן אַ גּוֹרְפָּעָטָר, הָבָּן די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּן די אַרְכָּאָטְרַט הָוַיְמָט וְעַבָּאָךְ די סְאַצְּיָאָלִיסְטַן. די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּשָׁעַ פְּאָרְטִּיְּהָאָט פָּאָרְבָּאָטָן אַירָע מִתְּגָלְדָּעָ צְוּ בָּאָטִיְּלִיכְן זַיְד אַיִּן די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּרְוֹפְּגָוֹן, וְאָס הָבָּן גּוֹהָאָט די אַוִיּוֹנְאָבָּעָ צְוּ בָּאָשְׁיוֹן די אַרְבָּעָטָרָאָגְּנְסָטִיטְזִיעָם פָּוֹן די פְּאַשְׁיָּזָם כּוּלְיָגָּנָעָט. אַיִִּן מֵאִ 1921 הָמָט די קְּאָמוֹנוֹסְמִיְּשָׁעַ פְּאָרְטִּיְּ עֲרָקְלָעָרטָ, אַז „די וּוִוִּיסָּעָ רָעְאַקְצִיעָה הָמָט צְוּ פְּאָרְצִיְּכָבָּעָן צְוּ יוֹטוֹווֹיְלָיְקָעָן זַיְן. זִי דָעַר/הָרָגְעָט אַבעָר די דַעְמָאָקְּרָאָטִיְּ�� אַזְוָּגָעָן אַיִִּלְזָוִיָּעָ אַזְוָּגָעָן פְּאָרְנִיכְטָעָט דַעַם אַיִּנְפְּלָטְסָ פָּוֹן דָעַר סְאַצְּיָאָלִיל-דַעְמָאָקְּרָאָטִיְּ אַוִוָּף די מָאָסְן.“

מייט א פאר מאנאמט שפטעטער, וווען מוסאַלִינִי האט שווין צונגעראָיות זיין מארש אויף רום, האט דער צענטראל-קָאָמִיטָעַט פון דער קָאָמְנוּסְטִישָׁעַר פָּאָרְטִּיוּ עֲרַקְלֶעָרטָן, אָז „אויב די בּוֹרוֹשָׂוֹאַזְּיַע וּוּעַט וּוּרְקָאָדָר נֵיָן בִּיןְזָוֹן סּוֹפֶּה אָוּבָּן אוּבָּן די וּוּיסָע רַעַאַקְצִיעַ וּוּעַט דּוּרְשְׁטִיקָן די סָאָצִיאָלְדּוּמָאָקְרָאַטִּיעַ, וּוּעַט זִי דּוּרְמָתִיךְ צּוּגְרִיטָן די בּעַסְטָע בָּאַ דִּינְגְּוָגְגָעַט פָּאָר אַירְ אַיְגְּגָעַר מְפָלוֹה אָוּן פָּאָר דּוּם זִיג פָּוּן דּוּרְ רַעַוְאַלְצִיעַ . . .

אט מייט דעם האָבָן זִיךְ די קָאָמְנוּסְטִיכָן גַּעֲטְרִוִּיסְטָן . . .

די פָּאָרְגִּינְכְּטָוָונָגָן פָּוּן דער סָאָצִיאָלְדּוּמָאָקְרָאַטִּיעַ אָז אַיְן די אָוּינָן פָּוּן די קָאָמְנוּסְטִיכָן גַּעֲוָעָן אַ נּוּטוּ�עָנְדִּיקָע פָּאָרְבָּאָדִּינְגָּן פָּאָר דּוּם זִיךְ פָּוּן דער קָאָמְנוּסְטִישָׁעַר רַעַוְאַלְצִיעַ אָז דּוּרְ אַיְנְפָּרְוָוָן פָּוּן אַ „דִּיקְטָאָטוֹר פָּוּן פְּרַאָלְעַטָּאַרְיוֹת“. אַיְנְפָּרְוָן די „דִּיקְטָאָטוֹר פָּוּן פְּרַאָלְעַטָּאַרְיוֹת“ האט זִיךְ לְעַנְיָנִים תְּלִמְדִידִים נִיט אַיְנְגָעָבָן, אַבָּעָר דּוּרְמִיט, וּוּאָסְטִיךְ זַיְהָאָבָן זִיךְ פָּלְגָּוָאנָט צַו הַלְּפָנָן נִיטְיַיְן אַרְנוֹטָרְעוֹצָן דּוּם קָעְנִיגָּה אָזְן פְּרָאָסְלָאָמְרִין אַ רַעַפְבָּוּלִיךְ, דּוּרְמִיט וּוּאָסְטִיךְ זַיְהָאָבָן כָּסְדָּר גַּעֲלִוִּיגָּת שְׁתִינְגָּר אַיְן וּוּגְנָדְרָעָר דּוּרְ דּוּמָאָקְרָאַטִּישָׁעַ רַעַנְיָרָגָן, אָזְן אַוְנְטָרְגָּעָרְגָּרְאָבָן דּוּם צּוֹטְרוֹיָן פָּוּן די מַאֲסָן צַו די דּוּמָאָקְרָאַטִּישָׁעַ אַיְנְסְטִימְצִיעַס אָזְן צַו דּוּרְ סָאָצִיאָלְיָסְטִישָׁעַר פָּאָרְטִּיוּ אָזְן כָּסְדָּר גַּעֲסְטְּרָאַשְׁעַט דּוּם פָּאָלָק מִיט אַ דִּיקְטָאָטוֹר פָּוּן פְּרַאָלְעַטָּאַרְיוֹת, אָבָן זִיךְ גַּעַהְאַלְפָּטָן מַוְסָּאַלִּינִיָּן פָּאָרְכָּאָפָּן די מַאֲכָטָן. די רַעַקְצָאָנְעָרָן, וּוּלְכָבָן נִיטְיַיְהָאָט זִיךְ נַעֲקְלִיבָן צַו בָּאַזְוִיְּטִיקָן פָּוּן דּוּרְ מַאֲכָטָן דּוּרְ זִיךְ זַיְהָאָבָן גַּעַהְאַלְפָּטָן רַעַפְבָּוּלִיךְ אַיְבָּרְקָרְעָרְנִישָׁ, אָבָן שְׁפָעַטָּר זִיעְרָאָקְטִיוֹו גַּעַהְאַלְפָּטָן. דּוּרְ מַאֲרָשָׁ פָּוּן די „שְׂוֹאָרְצָעָה הַעֲמָדָרָךְ“ אַוְיָף רֻום, וּוּאָסְטִיךְ אַנְטְּשִׁידְעַט דּוּם שְׂוֹקוֹזָלָן פָּוּן גַּעֲנִצָּן קָאָמָסְפָּר אַמְּשָׁטָאָנדָר אַוְמְנָעָשְׁטָמָרָט צַו פָּאָרְכָּאָפָּן אַלְעָ וּוּכְטִיקָּעָ רַעַגְרָוְנְסְ-אַנְשְׁטָאָלָטָן פָּוּן רֻום. וּוּעַן דּוּרְ קָעְנִיגָּה וּוּאַלְטָט נִיט גַּעַזְעָסָן אַוְיָפָן טְרָאָן, וּוּעַן אַיְן שְׁפִּיטָן פָּוּן דּוּרְ מַלְוָחָה וּוּאַלְטָט גַּעַשְׁתָּאָנָעָן אַז אַוְיָגְהָאַלְטָמָעָן רַעַפְבָּוּלִיקָאָנִישָׁ רַעַנְיָרָגָן, וּוּאָסְטִיךְ דּוּרְ גַּעַזְעָסָן פָּאָלָק וּוּעַן נִיטְיַיְסָפָס פָּלְגָּוָאנָט דּוּרְ פָּאָלָק וּוּאַלְטָט דּוּרְכָּנְעָפְרָט גַּעַוְאָרָן, וּוּאַלְטָט דּוּרְ רַעַוְלָטָט פָּוּן מַוְסָּאַלִּינִיָּס מַאֲרָשָׁ אַוְיָף רֻום גַּעַוְעָן אַגְּנָנְדָרָעָר.

אָזְן וּזִיךְיָהָאָט גַּעַהְאַנְלָטָן די קָאָמְנוּסְטִישָׁעַ מַאֲסָקָוָעָ נְאַכְדָּעָם וּוּי מַוְסָּאַלִּינִיָּיָהָאָט שְׁוּזָיָן פָּאָרְכָּאָפָּטָן די מַאֲכָטָן? די זַעַלְכָּבָן סָאָוּוּטִישָׁעַ פִּירָעָר, וּוּלְכָבָן הָאָבָן גַּעַשְׁטִיצָתָן די שְׁפָאַלְטָמָרָט פָּוּן אַיְטָאָלְיָעָנוּשָׁן אַרְבָּעָטְרִיקְלָאָס אָזְן גַּעַהְאַלְפָּטָן זִיךְ בָּאַנְרָאָבָן די פְּרִויְהִיטָּי אַיְן לְאָנָדָן, הָאָבָן בָּאַלְדָּן נְאָדָר דּוּרְ פָּאָשִׁיסְטִישָׁעַר אַיְבָּרְקָרְעָרְנִישָׁ גַּעַשְׁלָאָסָן פְּרִידָן מִיט די פָּאָשִׁיסְטִישָׁעַ הַעֲרָשָׁרָעָר. אָזְן אַמְּנָאָנָט אַרְומָט נְאַכְדָּעָם וּוּי מַוְסָּאַלִּינִיָּס מַעֲנְטָשָׁן הָאָבָן דּוּרְמָאַרְדָּעָט דּוּם בָּאַרְיָמוֹן סָאָצִיאָלְיָסְטִישָׁן פִּירָעָר דּוּשְׁיָאָקָאָמָא מַאֲ- טָעָמָטִי, הָאָט דּוּרְ סָאָוּוּטִישָׁר אַמְּבָאָסְדָּאָר אַיְן רֻום אַיְנְגָעָלְאָדָן צַו זִיךְ אַוְיָף אַ בָּאַל די גַּעַנְצָעָ פָּאָשִׁיסְטִישָׁעַ רַעַנְיָרָגָן. מַעַן הָאָט דּוּרְטָן גַּעַהְלִוִּילָאָט אַוְיָוף וּוּאָסְטִיךְ וּוּלְלָט שְׁטִיטִיָּט, עֲפָעָם אַזְוִי וּוּי. מַעַן וּוּאַלְטָט דּוּרְמִיט גַּעַוְאָלָט אַוְיָסְדָּרִיקָן די גַּעַמְיוֹנִינְשָׁאָפָטָן לְאָכָעָ פְּרִיאַרְדִּי אַיְבָּעָר דּוּם, וּוּאָסְטִיךְ עֲסָזָן זַיְהָאָבָן גַּעַלְוָנָעָן צַו בָּאַזְוִיְּטִיקָן דּוּם מַוְטִּיקָן סָאָצִיאָלְיָסְטִישָׁן קַעְמְפָעָר קָעְנָגָן דּוּרְ פָּאָשִׁיסְטִישָׁר טְרָאָנִיָּי.

„די רַוְסִישָׁע קָאָמְנוּסְטִישָׁע רַעַנְיָרָגָן, — הָאָט אַיְן יָאָר 1933 גַּעַשְׁרִיבָן דּוּרְ אַיְטָאָלְיָעָנוּשָׁן סָאָצִיאָלְיָסְטִוּס וּוּקְטָאָרָר מַוְנְנִיאָלִי, — אָזְן כְּלֹמְרוֹשָׁת אַ דִּיקְטָאָטוֹר פָּוּן פְּרַאָלְעַטָּאַרְיוֹת. אַבָּעָר שְׁטָעַנְדוּסָן גַּעַפְנִינָט מַעַן זִיךְ דּוּרְאָטָר, וּוּאוּ עַם הַאנְלָטָל זִיךְ אַיְן אַוְנְטָרְגָּרְאָבָן די פְּרִויְהִיטָּן פָּוּן פָּאָלָק אָוּן שְׁטָעַנְדִּיסָּקָהָאָלָט זִיךְ מַיְטָן די פָּאָשִׁיסְטִישָׁעַ

און גרויס-קאנטאליסטיישע רענידונגגען. וווען דער פאשיסטיישער גענעריאל באַלבָּאַ
את מיט אָ פֿאַר יָאָר צוֹרִיךְ מִיט זַיִּין לְוֶפְּטַדְּלָאַט גַּעֲפְּלוּינִין קַיִּין אַדְּעָם, האַט די סָאוּעוּטָ
יענְגְּרוֹנָגּ פֿאַרְשְׁפָּאָרֶט אֵין טָוְרְמָעַ אַלְּעַ אַגְּנְזְעָעָנָעַ אַיְתָאַלְיְעָנִישָׁע קָאַמְוִינִיסְטָן, וּוּלְכָע
הָאָבָּן זַיִּדְּזָן גַּעֲפְּנוּנָעַ אֵין רָוְסְלָאָנָה, כְּדַי דַעַם לִיבָּן פֿאַשִּׁיסְטִישָׁן נָאַסְטָן זָאַל חָם וּשְׁלָום
גַּאֲרְנִינִיט גַּעֲשָׁעָן. גַּלְיוּךְ נָאַךְ דַעַם הָאַט דַעַר סָאוּעוּטִישָׁר פֿלָאַט בָּאַזְוְכְּט דַעַם אַיְתָאַלְיָעַ
נִישָׁן האָפָּן פּוֹן גַּעֲפְּפָאָל, וּוּאוּ עָרְ אַיִּזְ אַוְפְּגָעָנוּמָעַן גַּעֲוָאָרָן פּוֹן די פֿאַשִּׁיסְטָן מִיט
גְּרוּוּס בָּאַגְּנִיסְטָרָוּנָגּ. די מָאַנְשָׁאָפְּטָן פּוֹן "פֿאַרְחָאָסְטָן" קָעְנָנָרָ, דָּאָס הַיּוֹסְט, די סָאָר
וּוּטִישָׁר רְוִיטָעַ מָאַטְרָאָסְטָן, האַט מַעַן אוּיָה די קָאָסְטָן פּוֹן אַיְתָאַלְיְעָנִישָׁן פֿאָלָק גַּעֲלָאָזָן
זַיִּךְ וּוּאַילְגִּינִּין אָוּן די הַעֲכָרָעַ סָאוּעוּטִישָׁר אַפְּיְצָעָרָן פּוֹן פֿלָאַט זַיִּגְעָן מִיט גַּרְוִים פֿאַרְאָרָד
אוּפְּגָעָנוּמָעַן גַּעֲוָאָרָן פּוֹן מָוּסָאַלִּינִּיְּן אַלְיָיָן אַיִּין פֿאָלָאָזָן אַיִּין רְוִוִּים. ווּוּן עַנְגְּלָאָנָד
אוּן פֿרָאַנְקָרִיךְ הָאָבָּן אֵין יָאָר 1931, אוּיָה דַעַר קָאַנְפְּרָעָנָץ אַיִּין זַעֲנָעָוָא, גַּעֲפְּאַדְרָעָט
זַוְּ פֿאַרְבָּאָסְטָן דָּאָס מִילְּטָרִישָׁע אַונְטָעָרִיכָּט פּוֹן דַעַר אַיְתָאַלְיְעָנִישָׁר יְוָגָנָט, הָאָבָּן
די פֿאַרְטְּרָעָטָר בְּלוּזָן פּוֹן צַוְּוִי לְעַנְדָּעָר גַּעֲשְׁטִימָטָן קָעָן דַעַם — די פֿאַרְטְּרָעָטָר פּוֹן
יְאַפְּגָן אָוּן פּוֹן סָאוּעוּטְרָוְסְלָאָנָד".

אט אַזְוִי האַט עַס דַעַר קָאַמְוִינִיזָם גַּעֲקָעָמָטָט קָעָן פֿאַשִּׁיזָם אֵין אַיְתָאַלְיָעַ.

3— ווי אוזי די קאָמְנוּיסְטָן האָבָן אַונְטַעֲרָגְעָמִינְעָוָעָט די דֻּעָמָאָקְרָאָטִישׁוּ דִּיטְשׁוּ רַעֲפּוֹבְּלִיךְ.

אין נאּוועמֶבר, 1919, ווֹן די דִּיטְשׁוּ רַעֲפּוֹבְּלִיךְ אֵין גַּנְגִּינְדָּעַט גַּעֲוָאָרָן פָּון
די סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְרוֹאָטָן, אַתְּ אֵין דִּיטְשָׁלָאנְדָּ נִישְׁתַּגְּוָעַן קִיּוֹן שְׁפָרָ אָפְּלוֹ פָּון אָז
אָפְּגָעָנְדָּר רַעֲקָצְיוֹאָנְגָעָרָדָר בָּאוּגָנוֹגָן. די פִּירָעָר פָּון די דִּיטְשׁוּ מְאַנְגָּרְכִּיסְטָן אָזָן
רַעֲקָצְצָאָנְעָרָן זַיְנָעָן, אָדָרָ אָזָיְוִי וּוֹי דָרָ גַּעֲנָרָאָל לְוַעֲדָנְדָּרָה אַונְטָלָאָפָּן אֵין אוֹיסְ
לְאָנָה, אָדָרָ זַיְוִינָעָן גַּעֲלָעָן שְׂתִּילָ אַיְינְגָעָלִינְגָּט אֵין זַיְעָרָעָ נָאָרָם. די גַּאֲנָצָעָ רַעֲנִיְּ
רוֹנְגָּסְמַאְכָטָה אָטָם זַיְךְ גַּעֲפָנָעָן אֵין צְוִוִּיְּ סָאַצִּיאָלְיִסְטוּשׁ פָּאָרְטִּיעַן —
די רַעֲכָטָעַ סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְרוֹאָטָן אָזָן די לִינְקָעַ „אָוּמָאָפְּהָעָנִיקָעַ סָאַצִּיאָלְיִסְטוּן“, וּוּלְכָבָעַ
הָאָבָן זַיְךְ אֵין פָּאָרְלוֹפָה פָּון דָרָ מְלָחָמָה אָפְּגָעָשְׁפָּאָלָטָן פָּון דָרָ סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְרוֹאָטָן
אָזָן גַּעֲנִירָנְדָּעָט אָזָן אַיְינְגָעָנְעָן פָּאָרְטִּיעַ. די נִיעַעַ רַעֲוָאָלְזָאָצְיָאָנְגָעָרָעָ רַעֲנִירָנְגָּה אָטָם זַיְךְ
גַּשְׁמִיצָט אָוּיפָה די סָאָוּעָטָן פָּון אַרְבָּעָטָעָר אָזָן סָאָלְדָּאָטָן דָּעָפּוֹמָאָטָן, וּוּלְכָבָעַ זַיְנָעָן
גְּלִיּוֹק וּוֹי די רַעֲפּוֹבְּלִיךְ אָזָן פָּרָאָקְלָאָמְרָט גַּעֲוָאָרָן, אַרְגָּנְזִיוֹּרָט גַּעֲוָאָרָן אָוּיפָה אַּדְעָמָאָ
סְרָאָטִישָׁן אָוֹפָן אֵין אַלְעָ שְׁטָעָטָ פָּון דִּיטְשָׁלָאנְדָּן.

די רַעֲפּוֹבְּלִיךְ אָטָם גַּעֲזָלָט זַיְינְדָּעַט אָזָן אַעֲמָאָקְרָאָטִישׁוּ אָזָן די פָּאָלִיטִיךְ פָּון דָרָ
נִיעַעַ רַעֲנִירָנְגָּה אָזָן סָאַצִּיאָלְיִסְטוּשׁ. גְּלִיּוֹק אָוּיפָה מָאָרָגָן, וּוֹי די רַעֲפּוֹבְּלִיךְ אֵין פָּרָאִ
סָלָאָמִירָט גַּעֲוָאָרָן, אָטָם דָרָ בָּעָרְלִינְעַר „פָּאָרוּוּרָטָסָן“, דָרָ עַצְנְטָרָאָלְ-אָרָגָן פָּון דָרָ
אַלְטָעָר סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְטוּשָׁר פָּאָרְטִּיעַ, וּוּנְרָעָנְדָּרִיךְ זַוְּ זַוְּ די לִינְקָעַ אָוּמָאָפְּהָעָנִישָׁ
סָאַצִּיאָלְיִסְטוּן אָזָן צַוְּ די קָאָמְנוּיסְטָן, אָדָרָ „סְפָּאָרָטָאָקִיסְטָן“, וּוֹי זַיְהָאָבָן זַיְךְ דַּעְמָלָטָ
גַּעֲרוֹפָן, גַּשְׁרִיבָן :

„די אַלְטָעָר סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְטוּשָׁר פָּאָרְטִּיעַ שְׁטָרָעָטָ צַוְּ אַיְינְקִיּוּטָ מִיטָּ אַלְעָ
אִירָעָ חָhot, נִישְׁתַּגְּוָעַן אָפְּשָׁטָעָלְנְדִיקָה זַיְךְ פָּון אִירָעָ זַיְוִיט אָפְּלוֹ פָּאָרְטִּיעַ. זַיְווִים, אָז אִירָעָ
שְׁטָרָעָבָוָנְגָּה אַונְטָשָׁפְּרָעָכָט דָעַם קָאָמָאָן סְעָנָסָ פָּון די אַרְבָּעָטָעָר מָאָסָן . . . די בָּרוּדָעָרָ
הָאָנָה אֵין אוּסְגַּעַשְׁטָרָעָט — גַּיטָּ אַהֲרָרָ אַיְירָעָ הָעָנְטָן.“

די סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְטוּשָׁר פָּאָרְטִּיעַ, וּוּלְכָבָעַ אָטָם גַּעֲחָאתָ הַיְנָטָר זַיְךְ די גַּרוּמִיטָּ
מֻרְחָהִיםָּ פָּון דִּיטְשָׁן אַרְבָּעָטָעָר קָלָאָם, אָטָם פָּאָרוּנְגָּלִיָּינְגָּט נִישְׁתַּגְּוָעַן נִאָרָ די אָוּמָאָפְּהָעָנִיָּ
גַּיְקָעַ סָאַצִּיאָלְיִסְטוּן, נִאָרָ אָוּיךְ דָעַם פִּירָעָר פָּון די סְפָּאָרָטָאָקִיסְטָן, קָאָרָלָ לִיְבָקְנָעָכָטָ
אַרְיִינְצָעָנְעָמָעָן אָזָן דָרָ נִיעַרָעָ רַעֲנִירָנְגָּן. לִוְבָקְנָעָכָט אַבָּעָרָ אָטָם זַוְּ אַנְטָזָאָגָטָן צַוְּ זַיְצָעָן
אָזָן אִין רַעֲנִירָנְגָּמִיט די סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְטוּשָׁר פָּירָעָר. די קָאָמְנוּיסְטִּיעַ „רַאֲתָהָעָ
פָּאָהָנָעָהָעָטָה אָטָם דָעַם וּלְכָבָעַ מָאָגָנְשָׁרִיבָן :“

„אֵין דָרָ רַעֲנִירָנְגָּט טָאָרָן נִישְׁתַּגְּוָעַן זַיְינְדָּעַן קִיּוֹן אֵין „שִׁירָעָמָאָנְעָר“. *) סִיּוֹן
אִין סָאַצִּיאָלְיִסְטוּטָאָר נִיטָּ אַרְיִינְטָרָעָטָן אִין דָרָ רַעֲנִירָנְגָּן, אָזָיְוִי לְאָגָגָ וּדְאָרָטָ זַיְצָעָן
אָפְּלוֹ וּנִאָרָ אִין רַעֲנִירָנְגָּסְ-סָאַצִּיאָלְיִסְטוּטָה. קִיּוֹן שְׁוֹם מָנוֹ וּמְשָׁא מִיטָּ די יְעַנְיקָעָן, וּוֹאָם
הָאָבָן אִין פָּאָרְלוֹפָה פָּון 4 יָאָרָ צִיּוֹטָ פָּאָרָאָטָן די אַרְבָּעָטָעָר.
„נִידָּעָר מִיטָּן' קָאָפְּיָטָאָלְיִזְםָ אָזָן זַיְנָעָן אַגְּנָעָנְטָן! לְעָבָן וְאָלָ די רַעֲוָאָלְזָעִיעָ!
לְעָבָן זַוְּ אַלְדָרָ אַיְנְטָעָנְאָצִיאָנָאָל!“

די אָוּמָאָפְּהָעָנִיקָעַ סָאַצִּיאָלְיִסְטוּן זַיְנָעָן אַבָּעָר יְעַרְיוֹנְטָ-פָּירָעָר פָּון דָרָ רַעֲנִירָנְגָּן.
הָאָבָן די קָאָמְנוּיסְטָן גְּלִיּוֹק אַגְּנָעָפָּאָגָנָעָן צַוְּ הַעֲצָן אָזָן די סָאָלְדָּאָטָן אָזָן די אַרְבָּעָטָעָר
אָזָיְיךְ פָּעָגָן זַיְיִ, פָּונְקָט אָזָיְיִ, פָּעָגָן זַיְיִ, קָעָגָן די רַעֲכָטָעַ סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְרוֹאָטָן.

*) פִּילְטָ שִׁירָעָמָאָנְעָר אִין דָעַמְאָלָט גַּעֲוָוָעָן דָרָ חַוִּיטָט-פָּירָעָר פָּון דָרָ סָאַצִּיאָלְדָּעָמָאָסְטוּטָה
שְׁעָרָ פָּאָרְטִּיעַ אִין עָרָ אִין גַּעֲוָוָעָן דָרָ יְעַנְיקָעָר, וּוֹאָם הַעֲטָטָ פָּאָרָאָלְמָאָרָטָרָטָן די רַעֲפּוֹבְּלִיךְ אִין
דִּיטְשָׁלָאנְדָּן.

די סאציאלייסטיישע רענירונג האט גלייך דורךגעפירות אַ רײַע פֿאליטישע אָזן
סאציאלע ועפֿארטען מיט'ן צוועק צו פֿאָרְפֿעַטִּיקָן די געוואָונגען דעםָקְרָאַטִּישׁ
פֿרְיוֹהִיָּטָן אָזן די רעכט פֿון די אָרְבָּעַטָּר אָזֶן פֿון גָּאנְצָן פֿאָלָקָן,
זיך אָזֶן גַּעֲרְבָּעַט מִיטָּלָע אִירְעָן כְּחוֹת וּוּאַסְטָן שְׁגַּעַלְעָר צוֹ
אָרְמַנִּי, אַנְקָאַרְמָעַנְעָן די הַוְּנוֹגְרִיךְעָן באָפֿאָלְקָעְרוֹנְגָן אָזֶן אַיְנְשְׁטָעָלָן אַ נְאָרְמָאַלְן לְעָבָן
אַיְנְרוֹפָן אַ נְרִוְּנְדְּנוֹגְסְפֿאָרְזָאַמְּלוֹנְגָן אַוְּיָפָן דֻּעַט גְּרוֹנְדָּפָן אַלְגְּעַמְּינְיָעָם גְּלִיבִּין,
אָזֶן פֿרְאָפְּרָץְיָאַנְעָלָן וְאַלְרָעַכְטָן, וּוּאַס וּוּט אַוְּסָאָרְבָּעַטָּן אַ נְיִיעָ קְאַנְסְטִיטְוּצָע אָזֶן
ニיע גַּעֲזָעָצָן פֿאָר דָּעַר רַעֲפּוֹבְּלִיקָאַנְיְשָׁעָר דִּיטְשָׁלָאָנָד. די קָאָמְנוֹנִיסְטָן אַבְּעָרְהָאָבָן
נְעוֹזָלָט נְאַכְּטָאָן רְוּסְלָאָנָד אָזֶן אַיְנְפְּרִוְּזָן תִּיכְּחָ אַ דִּיקְטָאָטוֹר.
, וּוּאַס פֿאָר אַ וּוּרְטָהָאָט אַיְעָר דִּעְמָקְרָאַטִּיעָ, — הָאָבָן די קָאָמְנוֹנִיסְטָן גַּעַשְׁרִיעָן, —
זַיְמַאְכָּט אָנוֹז דָּעַן זַאְטָט? זַי גִּיט אָרְבָּעַט דִּעְמָקְרָאַטִּיעָ? די דִּעְמָקְרָאַטִּיעָ אַיְזָן
נְאָרָאָ פֿאָרָם פֿון בְּרוֹשְׁוֹאָזָעָר הַעֲרָשָׂאָפָט. דַּעֲרִיבָּעָר דָּאָרְפָּטָן די אָרְבָּעַטָּר שְׁטִירְצָן
די בְּרוֹשְׁוֹאָזָעָר רַעֲפּוֹבְּלִיקָן אָזֶן פֿרְאָקְלָאָמְרִוְּזָן אַ סְּאוּוּעַטְנְ-דִּיקְטָאָטוֹר. אָזֶן זַיְיָ הָאָבָן
ニישָׁט אַוְּפְּגָעָהָרָט אַזְיָעָצָן די אָרְבָּעַטָּר אָזֶן סְאַלְדָּאָטָן קָעָנָן דָּעַר סְאַצְּיָאַלְיְסְטִיטְוּצָע
רַעַנְיָרָוָן אָזֶן רְוָפָן די אָרְבָּעַטָּר צַוְּאָנָדָאָזָנָד. וּוּעָן די סְאַצְּיָאַלְיְסְטִיטְוּצָע רַעַנְיָרָוָן
הָאָט, קְוִימָט דֻּעַט בְּאַשְׁלָוּם פֿון דֻּעַט אַלְדִּיזְוּשָׁן צְוֹזָעָמָעָנְפָאָר פֿון די סְאוּעָטָן פֿון
אָרְבָּעַטָּר אָזֶן סְאַלְדָּאָטָן דָּפְטוֹמָטָן, מִיטָּאַרְיְיךְעָטָט שְׁטִימָעָן בְּאַשְׁלָאָטָן
אַיְנְצָרוֹפָן אַ דִּעְמָקְרָאַטִּיעָ גַּרְינְדוֹנְסְ-פֿאָרְזָאַמְּלוֹנָגָן, הָאָבָן די קָאָמְנוֹנִיסְטָן גַּעַמְּאָכָּט אַ
בְּאוֹזָפְּנָטָן אַוְּפְּשָׁטָאָנָד קָעָנָן דָּעַר רַעֲפּוֹבְּלִיקָן. דָּעַר קָאָמְנוֹנִיסְטִיטְוּצָע אַוְּפְּשָׁטָאָנָד פֿון
דַּעֲצָעַמְּבָּר, 1918 אָזֶן יָאָנָאָר, 1919, אַיְזָן גַּעַוּוּן אַזְיָעָטָאָנָד נִיטָּקָעָנָן דָּעַר בּוֹרָ
זַוְּאָזָעָ אָזֶן וִיטָּקָעָן די רַעֲקָצְיָאָנוּרָוָ, נְאָרָקָעָנָן דָּעַר רַיְזְקָעָר זַוְּאָרִיטָעָט פֿוֹ דֻּעַט
אָרְבָּעַטָּר קְלָאָס, וּוּלְכָעָרָהָאָט אַפְּנָעָוֹוָאָרְפָּטָן, וּוּאַס די קָאָמְנוֹנִיסְטָן הָאָבָן
עַפְּרָעַדְקָמָט, אָזֶן אַיְזָן גַּעַבְּלִיבָּן גַּעַטְרִיךְיָפָן פֿון דִּעְמָקְרָאַטִּיעָ.

די סְאַצְּיָאַלְיְסְטָן הָאָבָן מִיטָּאַלְעָן גַּעַוּכָט צַוְּקָעָמָן צַוְּקָעָמָן צַוְּקָעָמָן
פֿאָרְשָׁטָעַנְדְּקָוָגָן מִיטָּאַלְעָן מִיטָּאַלְעָן אַבְּדָעָר קָאָמְנוֹנִיסְטִיטְוּצָע מִינְדְּרָהָיִיט. די
קָאָמְנוֹנִיסְטָן אַבְּדָעָר הָאָבָן נִיטָּקָעָנָלָט חָעָרָן פֿון קִיְּנָעָ קָאָמְפְּרָאָמִיסָן. זַיְיָ הָאָבָן נִישָׁט
אַנְדְּרָעָשָׁן גַּעַוְּאָלָט, וּזַיְיָ נְאָרָאָטָאָטָר פֿון זַיְיָ אַיְגְּעַנְעָרָ פֿאָרְטִיָּי, וּוּלְכָעָהָאָט
מִיטָּאַלְעָן זַיְיָ פֿאָרְגָּעַשְׁטָעָלָט אַ קְלִינְיָעָ מִינְאָרִיטָעָט פֿון דֻּעַט אָרְבָּעַטָּר קְלָאָס. זַיְיָ הָאָבָן
אַנְגָּעָפָאָנָגָן אַ בְּלוֹטִיקָן קָאָמָאָפָן פֿון אָרְבָּעַטָּר קָעָנָן אָרְבָּעַטָּר, וּוּלְכָעָרָהָאָט
זַיְיָטָן גַּעַפְּאָדָעָט אַ גְּרוֹסְעָ צַלְקָרְבָּוֹת. אַיְזָן דַּרְעוֹדָעָן הָאָבָן די קָאָמְנוֹנִיסְטָן זַיְיָ
אַרְיְינְגָעָרִיסָן אַיְזָן דָּעַר גַּעַבְּיִידָעָ פֿון קְרִינְסְ-מִינְיָסְטִיטָעָרָוָם אָזֶן הָאָבָן אַרְוִיְּנְגָעַשְׁלָעַפְּט
פֿון דָּאָרָט דֻּעַט סְאַצְּיָאַלְיְסְטִיטְוּצָע מִינְיָסְטָעָרָפָן זַאְקָסָן נִיְּעָרָנָג — אַזְיָעַטָּר,
אָזֶן הָאָבָן אִם אַרְיְינְגָעָוָאָרְפָּטָן אָזֶן דֻּעַט טִיךְ עַלְכָּעָ. אָזֶן כְּדֵי עַר זַאְל זַיְיָ נִיטָּקָעָנָן
רַאְטָעָוָעָ, הָאָבָן זַיְיָ אִם נְאָרָקָעָנָן אַרְיְינְגָעָשָׁסָן עַטְלָאָכָעָ קוֹלָן אָזֶן אַוְּיָפָן אִם
גַּעַטְוּיטָמָוּט.

איַן בְּעַרְלִין הָאָבָן די קָאָמְנוֹנִיסְטָן בְּאַזְוּצָט מִיטָּזְוִירָעָ סְאַלְדָּאָטָן אָזֶן מַאְטָרָאָטָן
דֻּעַט קוֹוָאַרְטָאָל, וּוּאַס הָאָבָן זַיְיָ גַּעַפְּוֹנָעָן דִּי אָפְּיָסָעָמָן דָּרְקוֹעָרִיָּעָן פֿון די מַעְרְטָעָ
צִיְּטוֹנָגָן. אַיְזָן פֿאָרְלָוִיפָּ פֿון די פֿאָרְהָאָנְלָוְנָגָן, וּוּאַס די סְאַצְּיָאַלְיְסְטָן הָאָבָן מִיטָּ
זַיְיָ גַּעַפְּרִיםָט, הָאָבָן די קָאָמְנוֹנִיסְטָן דָּרְקָלְעָרָט, אַזְיָיָ זַיְיָנָעָן נְרִיָּמָט אַוְעַצְזָוְנָעָבָן צַוְּ
זַיְיָעָרָפְּרִידְוִיקָעָ אַיְינְגָעָטָמָעָרָפָן אַלְעָ בְּרוֹשְׁוֹאָזָעָ צִיְּטוֹנָגָן, אַבְּעָרָ נְאָרָ נִיטָּקָעָנָן
סְאַצְּיָאַלְיְסְטִיטְוּצָע „פֿאָרוּוּטָמָט“. אַוְּיָפָן פֿלאָזָ פֿון „פֿאָרוּוּטָמָט“ הָאָבָן זַיְיָ

געונומען אַרְוִיסָגֶעֶן אַקְאָמוֹנוּיסְטִישׁוּ צִיּוֹתָנוּנָג. דַּי בּוֹרוֹשׁוֹאַזְעַדְעַמְאַסְפָּרָאַטִּישׁוּ „בּעֲרֵלְוִינָדָר טָאַגְבָּלָאַטָּה“ האָבָן דַּי קָאָמוֹנוּיסְטָן בָּאַלְדָּג גַּעַלְאָזָן צּוֹרִישׁ דָּעֵשְׁיָנָעָן. דַּעַם „פָּאַרוּוּעָרָטָם“ אֶבָּעָר, בְּשָׁוָם אָפָּן נִיםָּט. דַּי סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ רַעֲנִירָוָנָג אַיזָּעַרְבָּעָר גַּעַזְוֹאָנוֹגָגָעָן גַּעַוּוֹעָן צּוֹ שִׁיקָּן סָאַלְדָּאָטָן אַפְּצָוּנָגָעָן בַּיְּ דַּי קָאָמוֹנוּיסְטָן דַּי גַּעַבְּיָדָעָ פָּוּן „פָּאַרוּוּעָרָטָם.“

דַּעַם 242ָטָן גַּעַוּוֹמְבָּעָר, דָּעֵרְצִילְטָן אַיזָּן וַיְיַעַמְּדָעָן מַעַמְוָאָרָן פִּילִיפָּ שִׂידְעָמָן, חָאָט וַיְיַזְּחֵק דַּי בּעֲרֵלְוִינָר גַּאֲסָן גַּעַנְגָּסָן בְּלוֹטָן. דַּי סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ אַרְכְּבָּעָר זַיְעָנָעָן גַּעַוּוֹאָרָן שְׁרַעְקָלָאָךְ פָּאַרְכִּיטָּרָטָן, וּוֹיְלָדְיַיְהָ קָאָמוֹנוּיסְטָן זַיְעָנָעָן וּוֹאָס אַטָּגָן גַּעַוּוֹאָרָן אַלְעָ פָּרְעָכָר. יְעָדָן טָאגְלְעָגָן גַּרְוּפָעָם קָאָמוֹנוּיסְטָן, בָּאוֹאָפָּנָטָן פָּוּן קָאָפָּה בַּיְּ דַּי פִּים מִיטָּמָאַשְׁזְבִּיכְסָן אַיזָּן קְיֻלְּזְזְוָאָרְפָּעָר, מַאֲרִישָׁרָן אַרְוֹם דָּעָר גַּעַבְּיָדָעָ, וְאָוּ עַס הָאָט זַיְהָ גַּעַפְּנוֹנָעָן דַּי סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ רַעֲנִירָוָנָג אַיזָּן גַּעַטְמָרָאַשְׁטָעָט צּוֹ דָּעֵרְמָאַרְדָּן דַּי סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ מִינְיָסְטָרָן. אַיזָּן אַיְינָן אַוְמְגַלְקָלָאָכָן טָאגְלְעָגָן קָאָפָּה בַּיְּ דַּי פִּים מִיטָּמָאַשְׁזְבִּיכְסָן אַיזָּן קְיֻלְּזְזְוָאָרְפָּעָר. דָּעָר שְׁפָעַטְעַדְיָעָר פָּרְעוֹזְדָּעָנָט פָּוּן דָּעָר גַּעַשְׁטוּרָעָמָט דַּי שְׁטָאַטְקָאַמְעַנְדָּאַנְטוֹר. דָּעָר שְׁפָעַטְעַדְיָעָר פָּרְעוֹזְדָּעָנָט פָּוּן דָּעָר סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ פָּאַרְטִּיְּ אַטָּאָזְוּוֹלָס, אַיזָּן מִיטָּטָּסְפָּרָעָט צִוְּיָּסְפָּרָעָט פָּאַרְדָּעָט פָּוּן דָּעָר סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ רַעֲנִירָוָנָג אַיזָּן גַּעַטְמָנְדָּאַטָּן פָּוּן בּעֲרֵלְוִין. דַּי קָאָמוֹנוּיסְטָן הָאָבָן וּוּלְסָן גַּעַוּוֹמָעָן גַּעַפְּאַנְגָּנָעָן אַיזָּן פָּאַרְשְׁלָעָעָט אַיזָּן דַּעַם אַמְּאַלְיָיָן קְיֻוְעַרְלָאָכָן הַוִּיפְּטִישְׁתָּאָלָ, וְאָוּ עַס הָאָט זַיְהָ גַּעַפְּנוֹנָעָן דָּעָר שְׁטָאָבָן פָּוּן דַּי סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ מַאְטָרָאָסָן. זַיְהָ הָאָבָן וּוּלְסָן פָּאַרְשְׁפָּאָרָט אַיזָּן אַקְלָעָלָר אַוְן הָאָבָן אַיזָּן יְעָדָעָ מִינְיָוֹת גַּעַטְמָרָשָׁעָט צּוֹ דָּעֵרְשִׁיסָּן. דַּי מַאְטָרָאָסָן וַיְיַעַנְגָּזָן כָּסְדָּר אַוְיְגָהָעָצָם גַּעַוּוֹאָרָן פָּוּן קָאָמוֹנוּיסְטִישׁוּ אַגְּטִיאַטָּאָרָן. אַיזָּן אַזְוִי וְאָוּ דַּי אַוְיְגָהָעָרָגָעָט מַאְטָרָאָסָן זַיְעָנָעָן וּוְיִטְעָר גַּעַוּוֹאָרָן וּוְיִלְעָר, אַיזָּן קִיְּין אַיְינָגָעָן אַרְמִיָּהָט דַּי סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּ טִישָׁע רַעֲנִירָוָנָג נָאָךְ נִיט גַּעַהְאָט אַרְגָּאַנוּוּרָט, אַיזָּן פָּאַרְדָּעָט דָּעָר רַעֲנִירָוָנָג נִיט גַּעַבְּלִיבָּן סִיּוֹן אַנְדָּעָר בְּרוּרָה וּוּ שִׁיקָּן דַּעַם גַּעַנְגָּרָאָל לְעַקוּוֹוִס אַיזָּן דַּי בִּיסְלָן סָאַלְדָּאָטָן, וּוֹאָס זַיְעָנָעָן נָאָךְ גַּעַבְּלִיבָּן אַיזָּן בּעֲרֵלְוִין, אַיזָּן זַיְהָ זַאֲלָן צּוֹוֹנָגָעָן דַּי מַאְטָרָאָסָן צּוֹ בּאָפְּרִיעָיָן דַּעַם גַּעַפְּאַנְגָּנָעָם סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּן קָאַמְעַנְדָּאַטָּן. וּוֹיְפִּילְיָ מַעַן הָאָט זַיְהָ קָאָמוֹנוּיסְטָן נִישָׁט גַּעַבְּעָטָן, הָאָבָן זַיְהָ זַיְקָאַנְגָּט וּוּלְסָן צּוֹ בּאָפְּרִיעָיָן. זַיְעָנָעָן דַּי סָאַלְדָּאָטָן גַּעַוּוֹעָן גַּעַצְוֹאָנוֹגָגָעָן צּוֹ שְׁטוּרָעָמָעָן דַּעַם פָּלָאָזָן. דַּי קָאָמוֹנוּיסְטִישׁוּ מַאְטָרָאָסָן זַיְעָנָעָן גַּעַוּוֹעָן אַוְיְגָהָעָכָבָן בָּאוֹוָאָפָּנָטָן אַיזָּן זַיְהָ הָאָבָן גַּעַקְעָמָפָט מִיטָּגְרָוּס עַקְשָׁנוֹת. עַרְשָׁתָן נָאָךְ לְאָנָּן בִּיטְעָרָן קָאָמָפָ, אַיזָּן וּוּלְכָן עַס זַיְעָנָעָן גַּעַפְּאָלָן אַיזָּן קָרְבָּנוֹתָן פָּוּן בִּידְעָ זַיְטָן, הָאָבָן דַּי קָאָמוֹנוּיסְטָן וּוּלְסָן צּוֹ בּאָפְּרִיטָוּ. עַטְלָאָכָע אַיזָּן וּכְצִין טַוִּיטָע זַיְעָנָעָן קְרִיסְטָמָעָבָן נָאָכָט גַּעַלְעָגָן אַיזָּן בּעֲרֵלְוִין.

אַיזָּן פָּאַרְלְוִיְּפָן זַיְעָנָעָן אַוְיְפָשְׁטָאָנְדָּג זַיְעָנָעָן דָּעֵרְמָאַרְדָּעָט גַּעַוּוֹאָרָן דַּי צְוּוִי פִּירְעָר פָּוּן דַּי סָפָּרְטָאַקִּיסְטָן, קָאָרָל גַּיְבְּקָוּנָט אַיזָּן רָאָזָעָ לְקָסְטָעָמְבָּוּגָוּג. דַּי קָאָמוֹנוּיסְטָן הָאָבָן דָּעָרְנָאָךְ פָּאַרְשְׁבָּרִיטָן אַלְעַגְּנָדָרָעָט, אַיזָּן זַיְהָ זַיְקָאַנְגָּט דַּי פִּירְעָר בְּאָפְּעָלָ פָּוּן דַּי פִּירְעָר פָּוּן דַּי דְּיִיטְשִׁוּרָסְפָּאַרְטָאַיִעָ, „כְּדִי דָּוָרָךְ דַּעַם צּוֹ רָאָטָעָוּעָן דַּעַם דִּיְתִּישְׁוּן קָאָפְּטָאַלְיָזָם“. דָּעָר אַמְּתָאָ אַיזָּן גַּעַוּוֹעָן וּוּ פָּאָלָנְטָ: קָאָרָל לִיבָּכְסָעָן קָעָכָט אַיזָּן רָאָזָעָ לְקָסְטָמְבָּוּגָוּג זַיְעָנָעָן אַזְטִילְוִיסְטָטָן אַיזָּן אַוְנְטָרְדָּרְדִּיקָּן דַּעַם קָאָמוֹנוּיסְטָן אַפְּיִיצְעָרָן, וּוּלְכָעָה הָאָבָן זַיְהָ קָאַזְטִילְוִיסְטָן זַיְעָנָעָן אַזְטִילְוִיסְטָטָן זַיְעָנָעָן שְׁטָמָאָנְדָרָעָט, וּוּלְכָעָד אַיזָּן דָּעָר אַמְּאַפְּהָעָנְגָנִיקָּרָעָט סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּר פָּאַרְטִּיְּ אַיזָּן גַּעַוּוֹנָגָעָט פָּוּן דַּי דְּיִיטְשִׁוּרָסְפָּאַרְטָאַיִעָ : דָּעָר דַּעַמְּאַקְרָאַטִּישׁוּ פִּירְעָר, הָאָט אַיזָּן 1921 גַּשְׁרִיבָּן אַיזָּן וַיְיַזְּנָן „גַּעַשְׁכְּטָעָ פָּוּן דַּי דְּיִיטְשִׁוּרָסְפָּאַרְטָאַיִעָ :“

„דַּי בָּאַשְׁוֹלְדִּיקָוָנָג (פָּוּן דַּי קָאָמוֹנוּיסְטָן) קָעָנָן דָּעָר סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּר פָּאַרְטִּיְּ“

און דער רענירונג, איז זי זיינען מאָרַאלִיש פֿאָרָאנְטוּאָרָטְלָאָך פֿאָר דער דערמְאָרָדוֹנוֹג פֿוֹן קָאָרָל לִיבְקָנְעֶכְט אָוֹן רָאָזָע לְוקְסְעַמְבָּוֹרָג אַיז אַתְּהַכְּסַת אָוֹמְגָעַרְעַכְטָע. קַיְן אַנְדָּרָעָרָע כְּעָן עַם פִּילְיִיכְט אַזְוֵי קָלָאָר נִישְׁתַּבְּשָׁת בְּאַשְׁטָעְטִיקְן וְזַי דַּעַר שְׁרוּבְּעָר פֿוֹן אַטְּ דִּי צַיְלָן. צַוְּפָעָלִיג בְּזַי אַיךְ נְרָאָד דַּעַט 16ְטַנְּן יָאָנוֹאָר, 1919, זַיְן דַּעַר פְּרִי גְּעוּוֹן אַיְן דַּעַר רַיוּכְטְּקָאָנְצְּלָעְרוֹי (די רַיעַזְדָּעָנָע פֿוֹן דַּעַר רַעַנְירָוֹנָג. — ד. ש.). זַיְן עַם אַיז אַגְּנָעָקְסָמָעָן דַּי נָאָכְרִיכְט וְזַעַן דַּעַר דֻּרְמָאָרְדוֹנוֹג פֿוֹן קָאָרָל לִיבְקָנְעֶכְטָן אָוֹן אַיךְ הָאָבָּד דַּעַר דַּעַר נָאָכְרִיכְט גְּעַקְעַנְתָּן זַעַן וְזַי דַּעַר שְׁטוּנִינְט אָוֹן דַּעַר שְׁרוּבְּעַטְרָט עַם זַיְינְעָן גְּעוּוֹן פֿוֹן אַטְּ דַּעַר נָאָכְרִיכְט אַלְעָן אַנוּזְעַנְדָּע מִיטְגְּלִילְדָּר פֿוֹן דַּעַר רַעַנְירָוֹנָג. עַם אַיז נִישְׁטָאָצָה דַּעַר קְלָעַנְטָטוֹר שְׁפָוֹר פֿוֹן אַתְּ וְזַעַן הָאָבָּן אֲפִילָו נְאָר דָּזָר אַז דַּי רַעַנְירָוֹג אַזְדָּוָר וְעַרְעַעַר אַז פֿוֹן אַירָע מִיטְגְּלִילְדָּר וְזַעַן זַעַן הָאָבָּן פָּאָטָאָקְעַנוּעַט דִּי מַעְזְדָּעָר". . .

דַּעַט 15ְטַנְּן יָאָנוֹאָר, 1938, הָאָט דַּעַר בְּעַרְלִינְגְּרָעָר "פֿאָרוּוּרָטָם" גְּנָשְׁרִיבָן וְזַעַן דַּעַר דַּעַר טְרוּיְעַרְשְׁקָעָר פָּאָסְרָוֹנָג וְזַי פְּלָאָגְטָן:

"זַיְינְעָן סָאָצְיָאָלְדַּעְמָאָקָרָאָטָן, וְזַאָס זָאָלָן הָאָלְטָן, אַז מַעַן מַעַג דַּעַרְמָאָרָדוֹן אַנְטָמָּה וְוַאֲפָנְטָע גַּעַפְּאָגְגָעָעָן, זַיְינְעָן אַיז דַּיְוַיְשְׁלָאָנְד קַיְנוּמָאָל נִימְטָן גְּעוּוֹן, וְוַעַלְעָן קַיְנוּמָאָל נִימְטָן זַיְוֹן. וּוְיַיְלָ אַזְוָאָ טָאָט שְׁטִימָת אַיז שְׁאָרְפָּסְטָן וְוַיְדָעְשְׁפָּרוֹק מִיטָּמְטָעָט גְּאָנְצָן גַּעַדְאָקָעָנְתָן נִאנְגָן אָוֹן מִיטָּמְטָעָט פֿוֹן דַּעַר סָאָצְיָאָלְדַּעְמָאָקָרָאָטָיָה. אַבְּעָר פְּלִילְיִיכְט מָרָאָגָט רָאָזָע לְוקְסְעַמְבָּוֹרָג ? דַּעַר עַנְטְּפָעָר אֹוִוָּה דַּעַר פְּרָאָגָע אַיז גַּעַשְׁכְּטָלָאָכְעָר פָּאָקָט, וְוַעֲלָכָן דִּי לָאְמוֹנִיסְטִישָׁע לִינְגָּעָר פְּאָרְשְׁוֹיְגָן: קָאָרָל לִבְקָנְעֶכְט אָוֹן רָאָזָע לְוקְסְעַמְבָּוֹרָג הָאָבָּן אַלְיָן בָּאַקְעָחָפְּט דִּי פָּאָלִיטִיק, וְזַאָס הָאָט גְּעַפְּרִירָט צַוְּזַיְוָר טּוֹוִיט. אָוּפְּן קַאְמָרוֹ נִיסְטִישָׁן קָאָנְגָרָעָם, וְזַאָס פְּאָרְגָּעָקְסָמָעָן צַוְּוִישָׁן קְרִיסְטָמָמָעָם אָוֹן נִיְּיָאָר זַיְינְעָן זַיְיָ בִּידְעָ אַרְוִיְּסָעָטָרָאָטָן קָעָגָן דַּעַם גַּעַפְּלָאָנְטָן אַוְיְשָׁמָטָן. זַיְיָ זַיְינְעָן אַבְּעָר גַּעַלְבָּיָן אַיְן דַּעַר מִינְדָּעָהָיִם. אַיבְּעָרְהָוּפְּט הָאָט רָאָזָע לְוקְסְעַמְבָּוֹרָג שְׁטָאָרָק בָּאַקְעָמְפָט דַּעַם פְּלָאָן צַוְּשָׁטָרָן דִּי וְאָלָן צַוְּאָרְנוֹגָס-פְּאָרָאָזָמָלָנוֹג דָּזָר אַבְּאוֹפְּגָטָן אַוְיְשָׁטָטָן. "גַּעַנְאָסָן", הָאָט זַי דַּאָרָט אַוְיְנָעָרְפָּוֹן, "מַאֲשִׁין-בִּקְסָן קָעָגָן אַלְגָּעָמִינָעָם, גְּלִיכְוָן וְאָלָרָעָטָכְט, דָּאָס אַיז אַשְׁלָעַכְטָעָר קָאָמְפָסְדוֹוֹק !" אַבְּעָר זַי אַיְזָנְעָרְגָּעָשְׁטִיםָט גְּעוּוֹאָרָן אַוְן זַי הָאָט זַיְדָן נָאָר אַוְנְטָרְעוֹרָאָרְפָּוֹן דַּעַר פְּאָרְטִיְּדִידִיסְצִיפְּלִין. דִּי קָאָמְנוּסָטָן בְּלָאָפָן נָאָר אַלְיָן אַז דִּי סָאָצְיָאָלְדַּעְמָאָקָרָאָטָיָה אַיז שְׁוֹלְדִיק אָיִן דַּעַם מָרָאָגָשָׁן טְוִוָּט פֿוֹן קָאָרָל לִבְקָנְעֶכְט אָוֹן רָאָזָע לְוקְסְעַמְבָּוֹרָג. אַיְן דַּעַר אַמְּתָּהָן אַבְּעָר, הָאָט דַּעַר קָאָמוֹדָה נִיסְטִישָׁר סְפָּאָרְטָאָקְזָנְבָּונְד דָּזָר זַיְינְעָן מְשׁׁוֹנְעָנָע בָּאַשְׁלוֹטָן גַּעַטְרְבוֹן צּוֹט טְוִוָּט זַיְינְעָן אַיְגָעָנָע פְּרִירָעָר. קָעָגָן דִּי קָאָמְנוּסָטָן עַס אָפְּלִיְּקָעָנָעָן ? קָעָגָן זַיְיָ פְּאָרְלִיקָּעָנָעָן דַּעַם פָּאָקָט, אַז רָאָזָע לְוקְסְעַמְבָּוֹרָג אַיז נִימְטָן גְּעוּוֹן קַיְנוּמָאָל נִימְטָן דַּעַר קָאָמְנוּסָטָקָע ? וְוַאֲרוֹם דַּעַרְמָאָנָעָן זַיְיָ קַיְנוּמָאָל נִימְטָן דַּעַרְמָאָרָדוֹן קָאָמְנוּסָטָקָע בָּוֹגָן הָאָט גְּנָשְׁרִיבָן צַוְּלָאָזְוָעָר, אַיז יָאָר 1918, אַז

"דִּי גְּרוּיְלָטָעָן פֿוֹן דִּי בָּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָס לְאָזְוֵן וְזַי וְלָאָפָן וְ"

וְוַאֲרוֹם צִיטְרוֹן זַיְיָ נִימְטָן אַיז פְּרָאָרְבְּלִיבָּעָנָע שְׁרָפְטָן, צּוֹט בִּישְׁפִּיל, דִּי פָּאָלָרָעָטָעָל :

"דַּעְקָרָעָטָן, דִּיקְמָטָאָרְיִישָׁע נָוָאָלְדָן פֿוֹן דִּי פְּאָכְרִיךְ-אַוְיְפְּזָעָר, שְׁטָרָעָגָע שְׁטָרָאָפָן, טְעָאָר — דָּאָס זַיְינְעָן אַלְיָן מִיטְלָעָן, וְזַאָס שְׁטָעָרָן דַּעַם גַּוְיִסְטָמָן וְוַיְדָעְגָּעָבָוָרָט פֿוֹן דִּי מָאָסָן, אַז וְעַלְכָן סָאָצְיָאָלִיזָם אַיז נִימְטָן מַעְלָאָךְ אַיְינְצִיפְּרָן. דַּעַר אַיְינְצִיקָּעָר וְוַעֲגָן אַט דַּעַט וְזַיְדָעְגָּעָבָוָרָט אַיז דִּי שְׁוֹלָע פֿוֹן עַפְטָלָאָכְן לְעַבְן גּוֹפָא, דִּי אַוְחָבְאָשְׁרָעָנְקָט "

סטע, ברויטטען דעם אָקְרָאַטִיַע, די עפּונטלאכע מײַנוֹג. גראָד די טערָאַרְהָעַרְשָׁאַפְּט
דעַמָּאָרְאַלְיזְּרָט".

דער קָאָמוֹנִיסְטִישָׁעַר אוֹיפְּשָׁטָאנְד פּוֹן 1918-1919 האָט גַּעֲפֵנְט די טוּעָרֶן פּוֹן
דייטְשָׁלָאנְד פָּאָר דָּעָר וְעַקְצִיעַ. אָנוֹ אַלְזַׂ וְאָסַם די קָאָמוֹנִיסְטָן האָבָן גַּעֲטָאַן דָּוָרְךָ די
אַלְעָ 14 יָאָר, וְאָסַם די דִּיְתְּשָׁעַ רַעֲפּוּבְּלִיךְ האָט עַקְוִיסְטִירָט, אַיְוּ גַּעֲוָעָן צָו הָעַלְפָּן די
מְאַנְאָרְכִּיסְטָן אָנוֹ פָּאַשִּׁיסְטָן פָּאַרְנִיבָּטָן די פְּרִויְהִיָּט אָנוֹ די רַעֲפּוּבְּלִיךְ.

4—דער פֿאָרַאיִינְקְטָעֶרֶת פֿרָאנְטֶטֶן פֿון דֵי קָאָמְנוֹנִיסְטֶן אָוּן נָאֶצְּיִים, וְזָאת הָאָטֶם פֿאָרַণְכְּשָׁעֶט דֵי פֿרְדִּיעַ דַּעֲמָאָקְרָאָטִישׁ רֻעְפּוֹבְּלִיךְ אָוּן דִּיְטְשָׁלָאָנד.

ווען דֵי דִּיְטְשָׁע מְאָנָּאָרְכִּיסְטֶן האָבָן אֵין מַעַרְךָ, אָוֹנְטָעֶר דַּעַר אַנְפּוּרְעֶרֶת
שָׁאָפְּטֶן פֿוֹן דָּעַם מְאָנָּאָרְכִּיסְטֶן קָאָפְּפֶס, גַּעֲמָאָכְטֶן אַן אוּפְּשָׁטָאָנֶר מִיטְּמֵן צָוּעַמֶּךְ אַרְגְּנָטָעֶר
צָעוּוֹאָרְפֶּן דֵי דַעֲמָאָקְרָאָטִישׁ רֻעְפּוֹבְּלִיךְ אָוּן אַיְוֹנְפִּירְן אָסְמִילְטָרְישׁ דִּיקְטָאָטוֹר
פֿוֹן מְאָנָּאָרְכִּיסְטֶן, אָוּן דֵי רֻעְפּוֹבְּלִיךְ האָט זִיךְ גַּעֲפָנוּנֶן דַעְמָאָלֶט אַין אָזְוִיּוֹר עַרְנָמְטָעֶר
גַּעֲפָאָר, האָבָן דֵי סָאָצְּיַאלְּלִיכְּטֶן אָוּן דֵי סָאָצְּיַאלְּסִיטְּמִישׁ גַּעֲוּוּרְקָשָׁאָפְּטֶן פְּרָאָסְלָאָמְרוֹט
אָסְגַּעְנְרָאָלְּסִטְּרִוִּיךְ. דֵי קָאָמְנוֹנִיסְטֶן אַבְּגָעֶר זִיְּנָעֶן צָוָם גַּעֲנְרָאָלְּסִטְּרִוִּיךְ נִיטְּצָוְעֶנְהָן.
שְׁתָאָנָעֶן. זִיְּגָעֶר פִּידָעֶר אָוּן זִיְּגָעֶר צִיְּטָ�נָעֶן האָבָן דַעְקָלָעֶרטֶן, אָוּן פָּאָר דֵי אַרְבְּעָטָעֶר
אֵין קִיּוֹן שָׁוָם אָוּנְטָרְשִׁיּוֹד נִיטְּמָה, צִי „אוּן שְׁפִּיצְּיָה פֿוֹן קָאָפְּטַאְלְּסִיטְּרִוִּיךְ מַלְכוֹה
שְׁטִוְיטָט דַעַר סָאָצְּיַאלְּסִיטְּרִוִּיךְ עַכְּבָרֶט אָדָעֶר עַס וּוּט שְׁטִוְיטָן דַעַר מְאָנָּאָרְכִּיסְטֶן קָאָפְּפֶס“.
די מאָסְטָוּעֶר „איְזָוּעְסְּטִיאָה“, הַוִּיפְּטָאָרְגָּנָּן פֿוֹן דַעַר סָאָוּעְטְּרָעְגְּרָוָנָּג האָט דַעַר
מַאָלֶט גַּעֲשָׁרְבָּן, „אוּנִיט אַן עַרְלָאָכָעֶר נְאָצְּיַאלְּסִיטְּרִוִּיךְ דִּיְטְשָׁעֶר רַעְנוֹרָוָנָּג וּוּטָם
זַיְּזָן לִיְּכָטָעֶר אָפְּרָאַרְשָׁטָעְנְדִּיּוֹנָּג, וּוּי מִיט אָרְגְּנוֹרָוָנָּג פֿוֹן סָאָצְּיַאלְּסִיטְּרִוִּיךְ דַעַר
פְּאַרְבָּעָטָעֶר.“

נְלִיטָּלָאָכְעָרוֹוְיזָע האָט דֵי רַיְזָקָע מְאָיְרִוְטָעֶט פֿוֹן דִּיְטְשָׁן אַרְבָּעָטָעֶר קְלָאָס נִישְׁטָם
גַּעֲפָאָלֶט דֵי קָאָמְנוֹנִיסְטֶן אַבְּגָעֶר דַעַר קָאָמְנוֹנִיסְטֶן דָאָס נָאֶנְצָע לְאָנֶד
אוּן דֵי דַעֲמָאָקְרָאָטִישׁ רֻעְפּוֹבְּלִיךְ אַיז דַעְמָאָלֶט גַּעֲרָאָטָעָוָעָט גַּעֲוָאָרָן.

אוּן יָאָר 1925 אָיוֹ אָיוֹ דִּיְטְשָׁלָאָנד דְּעַרְשִׁינְגָּן אַבְּרָאָשָׁור אַוְנְטָעֶרֶת נִאָמְעָן, „בַּיּוֹם
סְבָּרֶר פֿוֹן קָאָמְנוֹנִזְּמָן“. דַעַר פְּאָרְפָּאָסְטֶרֶר פֿוֹן דָעַר בְּרָאָשָׁור, עַרְגָּסֶט בְּעֵזֶע, אִיז אָלְעָגְנָעָע
צִוְּיָה גַּעֲוָעָן דָעַר פְּאָלִיטִישָׁר דַעְדָּאָקְטָאָרֶר פֿוֹן דָעַר קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁר צִיְּטָ�נָג „טְרִיבְּוָנָּא“,
וּוָאָס אִיז אַרְוִיסְגַּעְנָגְנָגְנָעָן אֵין דַעַר שְׁטָاطָט מַאְנְדָעְבָּוָרֶג. בְּעֵזֶע אִיז גַּעֲוָעָן אַיְנָעָרֶר פֿוֹן
די וּוּכְטִיקְסְּטָעֶר קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁר פִּירְעָר — אָמִינְגְּלִידֶר פֿוֹן דָעַם אַרְטִיסְטֶן לְאָנְדָטָאָג. אֵין
דָעַר בְּרָאָשָׁור האָט בְּעֵזֶע דָעַרְצִיּוֹלֶט וּוּי אָזְוִי דָעַר קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁר פְּאָשִׁיסְטֶן אָוּן האָט
הָאָט אֵין יָאָר 229! נְעָרָבָטָה האָט אַין הָאָט מִיט דֵי דִיְטָשָׁע פְּאָשִׁיסְטֶן אָוּן
אַרְגָּאָנוֹזְרָט אָנוּיָס בְּאוֹוָאָפְּנָטָן אַוְיְפָשְׁטָאָנֶד פָּעָנֶן דָעַר דַעֲמָאָקְרָאָטִישָׁר רֻעְפּוֹבְּלִיךְ.
דָעַר אַוְיְפָשְׁטָאָנֶד האָט זִיךְ גַּעֲזָאָלֶט אַנְפָאָגְנָגְנָעָן אֵין זַאֲקָסְטָן אָוּן טְוִרְינָגְגָן, וּוּאוּ די
קָאָמְנוֹנִיסְטֶן זַיְּנָעָן פָּאָר דָעַם צָוּעָק אַרְיִינְגְּנְעָטָרָטָן אֵין דֵי אַרְטִיקָעֶר רַעְנוֹרָוָנָגָן, וּוּלְכָעָ
זַיְּנָעָן בְּאַשְׁטָאָנָעָן פֿוֹן לִינְגָעֶר סָאָצְּיַאלְּסִיטָּמָן. דָאָרטָט אָיוֹ אַרְגָּאָנוֹזְרָט גַּעֲוָאָרֶן גַּעֲוָאָרֶן
אַרְמִיִּי (די „רוּוִיטָע הַונְּדָרְטִישָׁאָפְּטָן“), וּוּלְכָעֶה האָט פֿוֹן זַאֲקָסְטָן אָוּן טְוִרְינָגְגָן גַּעֲזָאָלֶט
מַאְרָשִׁירָין אוּוֹפֶּר בְּעָרְלִין. אֵין שְׁפִּיצְּיָה פֿוֹן דָעַרְצִיּוֹלֶט דָעַמְּזָאָרְמִיִּיְּהָאָבָן דֵי קָאָמְנוֹ
ニִסְּטֶן אַוְוּקְגַּעְשְׁטָעָלֶט דָעַם אַפְּגִּיצְּרָעָה אָזָוָס פָּאָרְהָעָנְטִיגָּג, אָמִינְגְּלִידֶר פֿוֹן דָעַר פָּאַשְׁיִסְטָ
טִישָׁר אַרְגָּאָנוֹזְצִיָּה „אַבְּגָעְלָאָנד“. צַוְּאָמָעָן מִיט אַים האָבָן נְעָרָבָט פְּלִי אַפְּגִּיצְּרָעָן
פֿוֹן בָּאַלְשָׁעָוִיסְטִישָׁן גַּעֲנְרָאָלְּסִיטָּמָן, וּוּלְכָעֶה זַיְּנָעָן סְפָּעְצִיּוֹל גַּעֲשִׁיקָט גַּעֲוָאָרֶן פֿוֹן
מַאְסָקְוֹעַ קִיּוֹן דִּיְטְשָׁלָאָנד. „גַּעַלְתָּ“, שְׁרִיבָטָם בְּעֵזֶע, „הָאָט נִיט גַּעֲשְׁפִּילָט קִיּוֹן רָאָלָע.
די חְבָּהִילִיטָה האָבָן גַּעֲשָׁבָט וּוּפְיָל זַוְּיָה האָבָן נָאָר גַּעֲוָאָלֶט פֿוֹן דָעַם דָאָלָאָרְפָּאָנֶד,
וּוָאָס די רּוּסִישָׁע סָאָוּטְרָעְגָּנָג האָט אַסְגִּינְרָט אָזְוִי צּוֹ אַרְגָּאָנוֹזְרָט די רַעְוָאָלוֹ
צִיעָא אֵין דִּיְטְשָׁלָאָנד“. די גַּעֲוָוָר, וּוָאָס די פִּירְעָר האָבָן דָאָן אַיְינְגְּנְעָקְוִיט אָזְוִי צּוֹ
בָּאַוְאָפְּעָנָעָן די „רוּוִיטָע הַונְּדָרְטִישָׁאָפְּטָן“, דָעַרְצִיּוֹלֶט בְּעֵזֶע, זַיְּנָעָן צָעַלְעָפְּט גַּעֲוָאָרֶן

פון די קאמוניסטיישע און פאשיסטיישע רעדלפערר און זיינען דערנארך פארקופט געווארן צו פארישידענע טפעטלאנטן.*)

אויף דעם 9טן קאנגרעס פון קאמוניסטיישן אינטערנציינאל, וואס איז אפנעה האלטן געווארן אין מאסקווע אין יאר 1928, איז פראקלטאמירט געווארן, איז דיו וועלט איז אריינגעטראטן איז א "דריטן פערואר", איז א פעריאד פון רעדוואלווציאנער אוייפרבוין, וואו די מסאן ריסן זיך צום קאמפ, נאר די סאציאל-דעמאקראטישע פירער זוכן צו דערשטיקן דעם קאמפפלומט פון די מסאן, און איז פאר דעם ארבטעטר קלאס איז איגנטלאך קיין אונטערשייד ניט, וואס פאר א רגענורונג עם עקיביסטרט — א דעם אקראטישע אודער א פאשיסטיישע. די סאציאליסטייש פארטיען פון דער נאנצער וועלט זיינען באצינכט געווארן אלס סאציאל-פאשיסטייש. ניט סיין אנדרער ווי סטאלין אלין האט דערקלערט, איז "פאשיזם און סאציאל-דעמאקראטיע זיינען א צוילנן". און דער קאמינטערן האט זיך זונט דאן באט אַרְנִינְגָהָמְעָרָן אונטער איז מוחות פון די ארבטעטר פון דער נאנצער וועלט, איז די ערשתע און וויכטיקסטע אוייפנאכע פון "רעוואלווציאנערן פראעלטאריאט" איז צו פארניכטן די סאציאל-דעמאך קראטישע פארטיען און די פרייע טרעדידינויאנס.

דער אויפרוף, וואס דער קאמוניסטיישר אינטערנציינאל חאט דעם 6טן נאֶר, וועמבער, 1981 אַרְוִיסְגָּלָזָוֹת צו אלע ארבטעטר פון די סאפיטאליסטיישע לענדער, האט געלוויטעט :

"רייסט אַרְנוֹנְטָעֵר די מאסקעס פון די סאציאל-דעמאקראטן פון אלע ?ענדער, פון אט די מעדרער פון ארבטעטר קלאס, וואס באַהאלטן זיירע פאַברערענס אונטער קלינינגדיקע פראון. דעם איז אַרְנוֹנְטָעֵר די צבוקע־ערוי פון די „לִנְקָעָה“ און „אָמוֹפָהָנְקָעָה“ סאציאלילסטען. זיי פארשטיילן דעם פראעלטאריאט דעם וועג צו מאכט. פאַרְנוֹיכְטָעֵט אט די וואֶנְט, וועלכע שטערט איער זיג.

"אַרְנוֹנְטָעֵר, שליסט זיך צואמען איז איזן אַיּוֹעָרָנָעָם פֿאַרְאַיְינִיקָטָן קָאַמְפָּסָטָן קָעָנָן קָאַפִּיטָּאָל אַזְן זיירע לאַסְקִיעָן, די פֿרְעָרָר פָּוֹן דָּעָר סָאַצְּיָאָל-דעמאַקְרָאַטְיעָ." דער הויפט אַרְנוֹנְטָעֵר פָּוֹן דָּעָר קָאַמְוִינִיסְטָיָה אַזְן זיירע פֿרְאַזְוָדָא" פון 7טן נָאָוּמְבָּעָר, 1981, האט די פֿרְאָגָעָן גָּמְעָכָט נָאָר קָלָאָרָעָר. רַיְדְּנָדִיק סְפָּעָצְּיָעָל וועגן די אַוְפְּנָאָכָן פָּוֹן די דִּוְיִוְתִּישָׁע קָאַמְוִינִיסְטָן אַזְן יְעָנָם מָאַמְעָנָט, האט זיך גַּשְׁרִיבָּן : "אָזְן דָּעָר שְׂמִיצָעָן פָּוֹן דָּעָר סָאַצְּיָאָל-דעמאַקְרָאַטְיעָ, אָזְן דָּעָר דֻּמְאָנָגָנָיָע אַזְן אָפָּנָאָרָעָרָיָה פָּוֹן די מסָאָן וּוּאלְטָן די קָאַפִּיטָּאָלִילָסָטָן נִיט גַּעֲנָעָן אִימְשָׁטָאָנָד אַיְינְצָהָאַלְטָן די מסָאָכָט אַזְן זיירע הענט. דעריבער, כדי אַרְנוֹנְטָעֵר צָעָוָרָפָן די בּוֹרוּשָׁוָעָ אַזְן פֿרְיָעָר פָּוֹן אלְץָ וַיְתִיךְ צו פֿאַרְוִוְיכָן די סָאַצְּיָאָל-דעמאַקְרָאַטְיעָ אַלְסָ אַמְּסָזָאָרָגָזָאָיָה זִיזָּצִיעָן. (אונטערשְׁטָרָאָכָן פָּוֹן דָּעָר „פֿרְאַזְוָדָא“ אַלְיָזָן).

"די הויפט אַוְפְּנָאָכָן פָּוֹן דָּעָר קָאַמְוִינִיסְטָיָה אַזְן דָּעָר מָאַמְעָנָט," — האט ווּוִיטָעָר גַּשְׁרִיבָּן די „פֿרְאַזְוָדָא“, — "איּוֹ אַרְנוֹנְטָעֵר צְוִירָהָן די לִינְקָעָה מָאַנְעוּרָעָס פָּוֹן דָּעָר סָאַצְּיָאָל-דעמאַקְרָאַטְיעָ, אַרְיוּעָ פֿאַרְזָוִצָּה אַפְּצָנְגָּאָרָה די מסָאָן מִיט די לְאַזְוָנָנָעָן פָּוֹן „פְּרִיהִיִּים“, „דֻּעָמָאַקְרָאַטְיעָ“, „סָאַצְּיָאָלִילָזָם“, „קָאַנְטָרָאָל אַיְבָּעָר די בָּאַנְסָעָן“, „שְׁטָאַטְסִסָּאַצְּיָאָלִילָזָם“, אַזְן אַזְן. די קָאַמְוִינִיסְטָיָה פֿרְטָיָעָן פָּוֹן אַזְן וּוּאלְזָ אַנוֹפִּירָו אַזְן אַוְחָזָהָפָּהָזָאָכָן טָאָגְּיָהָטָעָגָלָאָכָן קָאָמָחָקָעָגָנָה דָּעָר גַּזְוָצָעָר סָאַצְּיָאָל-דעמאַקְרָאַטְיעָ, גְּרָאַטְיעָן, אַזְן אַיְבָּרָהָוִיפָּט קָעָנָן די לִינְקָעָה פֿרְאַקְצִיעָם פָּוֹן דָּעָר סָאַצְּיָאָל-דעמאַקְרָאַטְיעָ,

* וועג האט פֿאַרְעָפָעָנְטָלָאָכָט זִיּוֹן בראָשָׁר אַיז ער נָאָךְ אַלְזָ גַּעֲנָעָן אַקָּמְנוּסְטָמָן. ער החט בלוי אַיבָּרָגָרְעָן מִטְמָאַסְקָוּעָ אַזְן מִיטְדָּעָר אַפְּצִיעָלָעָר קָאַמְוִינִיסְטָיָה פֿרְטָיָעָן.

כדי צו פאראניצטן די געטען פעסטוווג פון דער פראללעטעריאט קען ניט האבן קיין דערפאלג אין די קומענדע ענטשיידנדע שלאכטן, וואו ווען זאל די דאָזַיְקָעַ פֿעַסְטוֹגַ נִיטַ פֿאָרָנוּיכְטָן. נאָר פֿירָנוּיךַ אַ פֿאָרָנוּיכְטָנוּגַטְקָאָטַף קענען דער טֶצְצִיאַןְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ, פָעַן מען קעמען שען פָאַשְׁיוּם. דעם פָאַשְׁיוּם קען מען צַעְלָאַטָּן נאָר קעמענדיק אין דער ערשותט רֵי קענען דער סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ". . .

דער קָאָמוּנִיסְטִישָׂעָר אַינְטָרָנְצָאַנְגָּלָהּ הָאָטָם אַלְאָ אַין יָאָר 1931, ווען דער פָאַשְׁיוּם אַיזְ שְׁוִין גַּעֲוָוָאן אַ גְּרוּסָעַ גַּעֲפָאָר אַין דִּוְיְשָׁלָאָן, פֿרָאָקְלָאָמִירָט אַן די חָוּפְטְּאַיְוּבְּגָאָבָּעַ פָעַן די קָאָמוּנִיסְטָן דָאָרָךְ זְיַין נִיט צַו קעמען שען פָאַשְׁיוּם, נאָר פֿאָרָנוּיכְטָן פְּרָעָר פָעַן אַלְצָעַ דִּי טֶצְצִיאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ פֿאָרָטְיָיָהּ. אַין אַ וּוֹאַךְ שְׁפָעַטָּר ווי דער אַדְרָטִיקָל אַיזְ דָעַשְׁיָנָעָן אַיזְ "פֿרָאָוּרָאָן" הָאָטָם די בְּעָרְלִינְעָר, "רָאָטָעַ פֿאָהָנָעַ" דער צָעַנְטְּרָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ פָעַן דער דִּיְתְּשָׁעָר קָאָמוּנִיסְטִישָׂעָר פֿאָרָטִיָּהּ, גַּעֲשְׁרִיבָן אַין אַיר אוּסְמָנָגְבָּעַ פָעַן 1937 נָאוּמְבָּרָעַ:

"די סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ מַזְ גַּעֲשְׁאָגָן וּוּרָן. די סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ אַיזְ אַונְזָעַר הוּיְפְטִיפְיָינְט אַן פֿרָאָלְעָטָרִיאָטָם. קענען דער סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ פֿרִין מִיר די הוּיְפְטִשְׁ-שְׁלָאָכָט אַין דִּעְרָא אַיְצְטִיקָעָר פֿעַרְיאָדָעָ פָעַן קָלָאָסְ-קָאָמָףּ. דָאָרוּם עַנְפָעָרָן מַזְ אַוְאַךְ זְעַר נִיסְטָעָד מַאנְעוּרָוּ פָעַן די סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ, וּוֹאַסְ וּרְיָדָן אִיצְטָן ווען אַ פֿאָרָאיְנִיקָטָן פֿרָאָנָט: קַיְיָן שְׁפָוָרָ פָעַן גַּלְוִיבָן, קַיְיָן הָאָרָ פָעַן צּוּרָרוּץָ צַו די וּרְקָלְעָרוּוּנָעָן פָעַן די חָעָרָן וּוּלְם אָזְן בְּרוּטִישִׂידִ! (*). פֿאָרָשָׁאָרְפָּוָגָן פָעַן דעם קָאָטָפּ קעגען דער סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ אַוְאַךְ דִּעְרָ נְגַנְצָעַ לִינוּעַ!"

דָאָס אַיזְ גַּעֲוָעָן וּוּאָרט אַין וּוּאָרט אַ וּוְידָעָהָלָוָגָן פָעַן דעם, וּוֹאַס אַיזְ מִיט אַ וּוֹאַךְ פֿרָעָר גַּעֲוָעָן גַּעֲשְׁרִיבָן אַין דִּעְרָ מַאְסְקוּעָד, "פֿרָאָוּרָאָן". אַפְּילָו אַין יָאָר 1932, ווען דִּיְתְּשָׁלָאָנָד אַיזְ שְׁוִין גַּעֲוָוָאן אַוְוָן' שְׁוּעָל פָעַן פָאַשְׁיוּם, חָאָטָם "די וּרְאָטָעַ פֿאָהָנָעַ", גַּעֲשְׁרִיבָן: "פֿרָעָרָ פָעַן אַלְאַץְ מִיר מַאְכָן קָלָאָר צַו די סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ אַרְבָּעָטָר, אַזְ וּוֹאַס מִיר הָאָבָן אִיצְטָן (דֻּעָמָלְטָה הָאָט עַקְוִיסְטִירָט אַין דִּיְתְּשָׁלָאָנָד די מַעְרָ אַדְרָר וּוּיְנִיקָעָר דַעְמָאָקְרָאַטְיָעַ בְּרוּיְנִינְגְ-דָעְנִירָוָנָג.—ד. ש.) אַיזְ אַ פֿאָשִׁיטִיטִישָׁעַ דִּיקְטָאָטוֹ, ("רָאָטָעַ פֿאָהָנָעַ" פָעַן 26 מְטָן יוֹלִי, 1932).

אין יָאָר 1932 האָבָן נאָר די סָאָצְיָאַלְדָעָטָן, צַוְאָמָעָן מִיט די קָאָמוּנִיסְטָן אַזְן די לִיבְעָרָאָלָעָ פֿאָרָטִיְעָן, נַעֲקָעָנָט האָבָן אַ פֿעַסְטָעָ מַעְרָהִיטָן אַין רַיְכְּסָטָאָן אַזְן דִּי מַעְרָסְטָעָ לְאַנְדָטָאָן, ווען די קָאָמוּנִיסְטָן וּוּאָלָטָן, אַנְשָׁתָאָט זְקָד צַו פָּאָרָ אַיְוּנִיקָן מִיט די הַיְמָלְעָרְלִיטָן אַזְן די מַאְנָאָרְכִּיסְטָן, נַעֲשָׁתִימָט צַוְאָמָעָן מִיט די סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ פָּאָר אַוְיְהָאָלָטָן די פֿרִיחָוִיטָן אַזְן דַעְמָאָקְרָאַטְיָעַ אַין לְאָנָדָ. די קָאָמָוָר נִסְטִיעָ פֿרָעָר אַבְּעָרָהָבָן אַיְנְגָעָשְׁמוּעָט וּוּיְרָעָ בְּלִינְדָעָ אַנְהָעָנָנָעָר, אַזְ פָּאָר דָעַם זִיגָ פָעַן דער קָאָמוּנִיסְטִישָׂעָר וּוּלְטָדוּוֹאָלְצִיעָ אַיזְ נּוֹטִיקָן, אַזְ דִּיְתְּשָׁלָאָנָד זְאָלָ פֿרָעָר האָבָן אַ פֿאָשִׁיטִיטִישָׁעַ דַעְגְּ�וּרָוָנָג. די פֿרָעָר פָעַן קָאָמְנִטְעָרָן האָבָן נִיט אַיְוּמָעָהָרָט צַו וּוְידָעָהָלָן, אַזְ דִּעְרָ פָאַשְׁיוּם וּוּטָ בְּלוּזָ אַיְוּשְׁפְּרִירִיטָן דָעַם וּוּנְ פֿאָרָן' קָאָמוּנִיזָם אַזְן דִּעְרָבְּיָרָד זְאָרָמָעָן הַיְמָלְעָרְלִיטָן נִיט שְׁמָעָרָן צַו דִּעְרָ מַאְכָטָן. זִינְט דָעַם יָאָר 1932 אַיזְ אַין רַיְכְּסָטָאָן גַּעֲוָעָן אַ גְּרוּסָעַ פֿאָשִׁיטִיטִישָׁעַ פֿרָאָקְצִיעָ פָעַן אַיזְ זִוְיט אַזְן אַ גְּרוּסָעַ קָאָמוּנִיסְטִישָׁעַ פֿרָאָקְצִיעָ פָעַן צַוְאָמָעָן זְאָגָאָר אַ מַעְרָהִיטָן. צַוְאָמָעָן רַעֲנִירָן האָבָן זְיַי נִיט נַעֲשָׁנָטָן, אַבְּעָר זְיַי האָבָן צַוְאָמָעָן נִיט דָעְלָאָזָן, אַזְ עַט זְאָל צַוְאָמָעָנָגְעָשְׁמָטָעָלָט וּוּרָן אַ פֿעַסְטָעָ

(*) אַפְּגָן וּוּלְם אָזְן רַודְאָלָףּ בְּרוּטִישִׂידִ זְיַונָעָן דַעְמָלְטָ גַּעֲוָעָן די פֿרָעָר פָעַן דִּעְרָ דִּיְתְּשָׁעָר סָאָצְיָאַלְדָעַמְאָרָאַטְיָעַ.

פארלאטנטאראישע רענירונג. די קאמוניסטיישע פירער האבן געהאטט צו פארנויכטן די דעם אקראטיע, כדי דערנארך צו זיין אימשטיינד לייכטער איניציאופרין אַ סָאוּעַטְזָן דיקטטטור אין דיטשלאנד. אין אלע ענטשיידנרט מאמענטן פון קאמוף פון אַרבְּבָּטָעָר סלטס קען דער רעאציאיע, ווי צומ ביישפֿיל אין יאָר 1932, ווען די רעאציאַנְגָּרְעָן האבן זיך באט מיט אלע כוחות ארונטערצעוואָרְפּון די סָאַצִּיאַלְיסְטִישָׁע בראָזְן-סְעוּנְיִינְכֶּר רענירונג פון פְּרִיְּסֶן, האט דער קאמוניסטיישר אַינְטְּרָנְצִיאַנְגָּל אוּפְּגַּעַפְּרָעַדְרָט זיינע אַנְהָעָנְגָּר אַין דיטשלאנד צו שטימען מיט די נאַצִּים פָּאָר דער רעפּוֹטָטָן פון דער סָאַצִּיאַלְיסְטִישָׁע רענירונג. אָן די קאמוניסטיישר דעפּוֹטָטָן לאַנדְטָאָן האבן טאָקָע אָזִי געהאנְדְלָט, דערסְלַעֲרָנְדִּיך, אָז "די סָאַצִּיאַלְיסְטָן, בראָן אָן סְנוּעָן רינְגְּזִינְגָּן פֵּיל ערְגָּר פּוֹן הִיטְלְעָרֶן".

אין די פְּרָעָזְדָּעַנְטְּרָוָאָלָן פון יאָר 1932 האבן די קאמוניסטן אַרוֹיסְגַּעַשְׂטָעלְטָן אַיְמָעָנְעָם קָאנְדִּידָאָט, וְסִינְדִּיךְ גָּנְעָץ גּוֹטְן, אָז עַר הָאָט נִיט פִּין שֻׁם אַוְיְזִיכְּטָן אַוְיְסְ-דָּעָרְוּיְילְט צַו וּוּרָן, אָן אָז זַיְוַעַלְן דָּוָרָךְ דָּעַם מָאָכָן אָוּמְגַּעַנְאָר אָז עַס זָאָל דָּעַרְ וּוּילְט וּוּרָן אָלָס פְּרָעָזְדָּעַנְט פּוֹן דָּעַר דִּיטְשָׁעָר דָּעַפּוֹבְּלִיךְ אַסָּאַצִּיאַלְיסְטִסְט אָדָעָר אָן אַנְדָּעָר אַוְיְמָעָה אַלְטָעָנָעָר דָּעַמְאָקָרָט אָן רַעֲפּוֹבְּלִיכְאָנָעָר. די קאמוניסטן האבן דָּוָרָךְ וּיְעָרְ שְׁרִיטָס גַּעַזְוֹוָאָנוֹנְגָּן צַו שְׁטִיצְנָן הִינְדָּעַנְבָּרָגְן' שְׁעָנָן הִיטְלְעָרֶן, וּוּרָום אָז נִיט וּוּאלְט הִיטְלְעָר דָּצָן דָּעְרוֹיְילְט גַּעַוּוֹרָן אָלָס פְּרָעָזְדָּעַנְט אָן דָּעַמְאָקָרָטִישָׁע רַעֲפּוֹבְּלִיךְ וּוּאלְט נָאָךְ מִיט אָזְרָר פְּרָעָזְנִיכְטָעָט גַּעַוּוֹרָן. וּוּנְעָן די דָּעַמְאָקָרָטִישָׁע וּוּאלְטָן אַיְמָעָנְעָן צַו אַזְמָעָן מִיט די סָאַצִּיר אַלְיִיסְטָן אָן די פְּרָעָזְדָּעַנְטְּרָוָאָלָן גַּעַנְגָּנָעָן צַו אַזְמָעָן צַו דָּעְרוֹיְילְן אָלָס פְּרָעָזְדָּעַנְט אַסָּאַצִּיאַלְיסְט אָדָעָר אָן אַנְדָּעָר אַוְפְּרִיכְטָקָן דָּעַמְאָקָרָט, וּוּלְכָעָר וּוּאלְט הִוְטְלְעָרֶן בְּשָׁוֹם אָוָפְּן נִיט בָּאַשְׁתְּמָכָט אָלָס קָאנְגְּלָעָה. די דִּיטְשָׁעָר דָּעַאָצְיאַנְגָּר אָן פָּאַשִּׁיסְטָן האבן דָּעַמְאָלָט שְׁמָאָרָק אָפְּלָאָדִירָט די קאמוניסטן פָּאָר קָאנְגְּלָעָה "רַעַוּאָלוֹר צִיְּנָעָרָר" הַאַנְדְּלָוָן. די "דִּיטְשָׁעָאָלְגָּעָמִינְגָּן", דָּעַר אָרְגָּאָן פּוֹן די רַעַקָּאָצָן צִיְּנָעָר דִּיטְשָׁע גְּרוּסְקָאָפְּטָאָלִיסְטָן, האט מִיט 5 טָעַן פָּאָר די וּוּאלְן גְּשָׁרִיבָן, אָז "זַיְעָר דָּאָלָעָן (די רָאָלָעָן פּוֹן די קאמוניסטן) באַשְׁתְּמָכָט אַוְיְשְׁלִיכְלָאָר אָיִן דָּעַם נִיט צַו דָּעְרוֹיְילְט, אָז אָז "חַאְרָקְסִּיטָּה" זָאָל דָּעְרוֹיְילְט וּוּרָן אָלָס פְּרָעָזְדָּעַנְט פּוֹן דִּיטְשָׁאָנוֹד".

לוּוְט די וּוּאלְצִיְּפָעָן פּוֹן 14 טָן דָּעַצְעַמְבָּעָר, 1932, האט די "דִּיטְשָׁע אַלְגָּעָמִינְגָּן" גְּשָׁרִיבָן, האבן די קאמוניסטן באַסְמוּן 4,600,000 שְׁטִימָעָן אָן די סָאַצִּילְדָּעַמְאָקָרָטָן 8,500,000 — צַוּזָמָעָן אַיְזָה דָּאָס 13,100,000. דָּאָס אַיְזָה נִיט גַּעַנְגָּוּצָה דָּעְרוֹיְילְן אַסָּאַצִּיאַלְיסְט אָן די צַוְּשָׁטָע וּוּאלְן אַבָּר וּוּאלְטָן די פָּאַרְאִינְיִיסְטָע סָאַצִּיאַלְיסְטָן אָן קָאמְנוֹיסְטָן גַּעַוְוִיס צַוְּנָקָרָאָן אַסְטָקְדָּעָן צַוְּנָקְדָּעָן אַסְטָקְדָּעָן פּוֹן די בִּירְגְּנָרְלָאָכָּע פָּאָרְטִּיעָן, אָז זַיְעָר קָאנְדִּידָאָט וּוּאלְט גַּעַהְאָט גְּרוּסְטָעָשָׁנָטן דָּעְרוֹיְילְט צַו וּוּרָן. אָן די וּוּאלְן פּוֹן יָאָר 1925 אַיְזָה הִינְדָּעַנְבָּרָגְן דָּעְרוֹיְילְט גַּעַוְוָאָרָן אַלָּס פְּרָעָזְדָּעַנְט מִיט 14,600,000 שְׁטִימָעָן.

"צָוְמָנָס לְיָס אַבָּר", האט די צִיְּטָוָן פּוֹן די רַעַקָּאָצְיאַנְגָּר דִּיטְשָׁע גְּרוּסְקָאָפְּיָי טָאַלִּיסְטָן גְּשָׁרִיבָן, "אַיְזָה עַס גַּעַלְגָּנְגָּעָן בַּיּוֹן צַוְּנָקָרָאָן אַיְזָה אַנְטָשִׁידְנָעָן פָּרָאָלְעָטָאָרָאָט אַיְזָה צַוְּיִי טִיְּלוֹן, אָזָה די פִּינְדָּשָׁאָפְּט צַוְּיִשְׁן די בִּידְעָ פָּאָרְטִּיעָן אַיְזָה גְּרוּסְטָעָם, אָז, עַס אַיְזָה אַנְטָה' נִיטָאָ קִיְּן שָׁוֹם גַּעַפְּאָר פּוֹן אַסְמִינְשָׁאָפְּטָאָלָאָקָן אַרְבָּעָטָעָרָקָאָנְדָאָטָט פָּאָר פְּרָעָזְדָּעַנְט, נִיט אַיְזָה עַרְשָׁטָע אַוְן נִיט אַיְזָה צַוְּיִיטָע וּוּאלְן. אַדָּשׁן די קָאָחוֹיְסְטָן,

קענו די טאציאל-דעם אקראטיטו וויט אויסנווץן איר געוואלטיקע מאכט — ניט פאר איר איזיגענעם קאנזידיזאַט און וויט אפּילֿו פָּאַר דעם געחיינשאָפְּטאלאַט פָּוּן דעם "רייכְּסְּטְּבָּגְּנְּרָעָרָ", ד. ה. פָּוּן די טאציאלֿיְּסְּטָן צוועמאָען מיט דעם צענטראָדָה און די דעמאָפְּרָאַטָּן, ווי זוי האָט עס געטָן אִין די וואָלֶן פָּוּן יָאָר 1925. כְּדִי צו באָקעְמָן היטלְּעָרָן, האָט זוי דעם מאָל געומָהָאָרְוִיסְּקְּוּמָעָן פָּאַר הִינְּרוּבָּרְגָּן. די זוכְּרָאַכְּעָן פָּוּן שאַעלְּחָצָאָנִיס קָאנְזְּדִּזְּטָאָרָ (טַהֲלָקְּמָאָן אִין גַּעַוּן דער קָאמְּנוֹנִיסְּטִישָׁעָר קָאנְדִּידָאָטָם פָּאַר פָּרְזְּעִידָּעָטָם.—ד. ש.) באָשְׁטִיעַת, אַלְזָאָ, אִין מאָכְּנוּ אַבְּסְּאָלוּסָ אַונְמָעְגָּלָאָר די דערווּיְּגָוֹג פָּוּן אַיְּזָקָן פָּרְזְּעִידָּעָט.

איַן 1932 האָט פְּילִיפָּ שִׂידְרָעָמָן פָּאַרְגְּנָלִיְּגָט דער דִּיְּטָשָׁעָר פָּרְעָסָע, זיך ניט שָׁעָמָן אָוּן באָטְרָאַכְּטָן די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם אָוּבָּק נְּטָטָּלָיְּ, אִיזוֹ וַיְיַיְּנִיסְּטָמָן ווי זַיְעַד פָּאַרְזְּוֹאַנְדָּטָע בָּאוּוּגְּנוּגְּנוּגָן. דער דָּזְוִיכָּר פָּאַרְשָׁלָאָן אִיזוֹ אַרְוִיסְּגָּעָרָפָּוּן גַּעַוּוּאָרָן דָּוָרָךְ דֻּעָם, ווֹאָס די טַאְקָטִיךְ פָּוּן די בִּידְעָ פָּאַרְטִּיעָן אִין גַּעַוּוּרָן גַּעַוּוּאָלְדִּיק עַנְלָאָר. אָוּן עַס אִין גַּעַפְּוּמָעָן שְׁוִין דַּעַמְּאַלְטָט דָּעָר פָּאַרְשָׁלָאָן צוֹ רָוּפָן בִּידְעָ פָּאַרְטִּיעָן מִיט אִין נְּאָמָעָן: קָאמְּנוֹנִיצְּטָם.

עס אִין גַּעַוּוּרָן אַלְזָ מַעַר אָוּן מַעַר אַונְמָעְגָּלָאָר צו אַונְטָעְרִישָׁידָן צוֹוַיְּשָׁן די נְּאָצִים אָוּן די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם. דָּאָס האָט מַעַן אַמְּבָעָסָטָן נְּקָעָנָט וּן גַּעַוּסָט נְּלִיְּ, וּוּעַן מַעַן פְּלָעָנָט בֵּי אָן אַנְגְּעָלָאַנְטָן נְּאָצִיְּ פְּרָעָן, צַיְּ עַר אִין פָּוּן תְּמִיד אַחֲסִיד פָּוּן הִיטְלָעָרָן, פְּלָעָנָט עַר עַנְטָפְּרָעָן, אָוּן נְּיִין, אָוּן אָזְוּר אַפְּרִיעָר גַּעַוּוּן אַקְּמוֹנִיסְּטָם. אָוּן דָּאָס זַעַלְבָּע אִין גַּעַוּוּן פָּאַרְקָעָרטָט — אָן אַנְגְּעָלָאַנְטָרָ פְּלָעָנָט כְּמַעַט תְּמִיד אַנְגְּעָבָן, אָזְוּר אַזְוּר אָזְוּר גַּעַוּוּן אַנְאָצִיְּ. אִין די פָּאַלְאָמְעָנָטָן האָבָּן די צַוְּיִי גַּרְוָפְּעָס תְּמִיד גַּעַפְּרִיטָט אַגְּמִינְזָאָמָן קָאמָפָּה קָעָנָן דָּעָר טָאָצְּיָאָלְדָּעָמָאַקְּרָאַטָּע. אָוּן בִּידְעָ האָבָּן דָּאָרָט מַעַהְמַעְמָד אַגְּהָטָט אִין צַיְּל — מַאְכָּן שַׁוְּעָרִיסְּקִיטָּן דָּעָר רַעֲפּוּבְּלִיק אָוּן די רַעֲפּוּבְּלִיקָּאַנְעָר. מַאְכָּע גַּעַהְמָט אִין צַיְּל — מַאְכָּן שַׁוְּעָרִיסְּקִיטָּן דָּעָר רַעֲפּוּבְּלִיק אָוּן די רַעֲפּוּבְּלִיקָּאַנְעָר. "דָּעָר הוּוּפְּטְּ-פִּינְטָן אִין די טָאָצְּיָאָלְדָּעָמָאַקְּרָאַטָּע" — דָּאָס אִין גַּעַוּוּן דָּעָר לְאַזְוּגָן פָּוּן בִּידְעָ עַקְּסְּטָרָעָמָע פְּלִינְגָּעָן, פָּוּן רַעֲכָטָס אָוּן פָּוּן לִינְקָט. אַנְהָיוֹבָּ 1938 האָבָּן בִּידְעָ צַוְּאָמָעָן, די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם אָוּן די נְּאָצִים אַרְגָּנָזְּנוּזָרָט אַסְטְּרִילָקָט פָּוּן די סָאָבּוּוּיִ-אַרְבָּעָטָעָר. די טָאָצְּיָאָלְדָּעָמָאַקְּרָאַטָּע אָוּן די גַּעַוּוּרְקָשָׁאַפָּטָן האָבָּן גַּעַוּוּרָנָט, אָז בַּיְּ עַנְעָר סְטוּאָצִיעָ אִין דָּאָס סְטוּרִיקָן אַפְּרָבְּרָעָן, אַבְּעָר די נְּאָצִים בְּשִׁוְתְּפָהָת מִיט די קָאמְּרָ.

די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם האָבָּן אַזְוּי גַּעַהְמָט אַוְיָפָּה דֻּעָם באָפְּעָל פָּוּן קָאמְּנוֹנִטָּרָן. דָּעָר קָאמְּנוֹנִטָּרָן הָאָט נְּלִיְּכִיטִּיךְ אַוְרָ שְׁמָרְעָנָג בָּאַפְּוּלְּן וַיְיַעַן אַנְהָעָנָעָר אָוּן דִּיְּשְׁלָאָנָר, אָז זַיְּ זַאָלֶן אִין אַלְעָ שְׁמִיכְוָאָלָן סִיְּ צַוְּ די שְׁטָאָטְפָּאָרְוָאַלְטָוָנָגָעָן אָוּן סִיְּ צַוְּ די פָּאָרָ בְּרוּקְּדָאַטָּן, אַונְטָעָר קַיְנָעָ אַוְשָׁטָעָנָדָן נִיט דָעָרְלָאָן, אָז טָאָצְּיָאָלְדָּעָמָאַקְּרָאַטָּע אַזְוּרָנָט זַאָלָן דָעָר דָעָרְוָיְּלָט וּוּרָעָן אַפְּילּוּ וּוּעָן אַוְיָפָּה דֻּעָם אַרְטָ פָּוּן אַטְּאָצְּיָאָלָסָט וּוּעָט דָעָרְוָיְּלָט מַאְנָאָרְכִּיסְּטָט אַדָּעָר אַנְאָצִי.

די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם האָבָּן אַזְוּי גַּעַהְמָט אַוְיָפָּה דֻּעָם אַרְבָּעָטָרְ-קָלָאָס אָוּן גַּעַזְוּוּאַגְּגָעָן די אַרְבָּעָטָרָ בָּאוּוּגְּנוּגְּנוּגָת. די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם זַיךְ אַוְיָפָּה צַוְּיִי פָּרָאַנְטָן — קָעָנָן די רַעֲקָצִיאָ-נְּעָרָן אַיְּזָקָן זַוְּיָּס אָוּן קָעָנָן די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם אִין די נְּאָצִים צַיְּטָט גַּעַוּוּן דָעָר קָאמְּנוֹנִיסְּטָם די פָּאָרָטִיְּדָקְּגָּס-קָאָטָט. די קָאמְּנוֹנִיסְּטָם זַיְּנָעָן גַּעַוּוּן די עַרְשָׁטָעָ, ווֹאָס האָבָּן אַנְגְּגָעָר. פָּאָנָגָעָן זַיךְ בָּאָנוֹצָן מִיט טָעוּרְאִיסְטִּישָׁע מִיטְלָעָן קָעָנָן זַוְּיָּרָעָ קָעָנָרָעָ. זַויִּי האָבָּן די עַרְשָׁטָעָ אַנְגְּעָפָּאַגָּגָעָן זַיךְ בָּאָוְאָפָּגָגָעָן קָאמָפָּה קָעָנָן דָעָר רַעֲפּוּבְּלִיק אָוּן האָבָּן דָעָר די שָׁעָנְדָלָאָכְּסָטָע מִיטְלָעָן זַיךְ בָּאָמְּרִיטָרְזְּצְּרִוְיָסָן די דָעָמָאַקְּרָאַטָּע אָוּן דִּיסְּקָרְעָן.

דיטירן אין די אויגן פון פאלק יעדן סאציאלייסט און יעדן דעם אקראטט. די קאמוניסטן האבן אויסגעלערנט די רעהץיאנערע קעננער פון דער סאציאליידעם אקראטטיע צו באָ נוץן זיך מיט דיזעלבע טעראַריסטישע און שוינדלערישע מעטהָן וואָס דער קאמוניזם האָט באָנוֹצט. די סאציאליידעם אקראטטן האָן אונערמידלאָך געָרבעט אַיינזופֿלאָנְצָן אַיִן די ערצעער פון די דיטשע מאָן אַחֲם קעָן מילוטאַיזם, טיראנְי אַיִן דעָספֿאָר טים. די קאמוניסטן אַבער האָן געָרבעט האָנט אַיִן האָנט מיט די מיליטאַריסטן, אַיִן האָן סַבֵּר פֿאַרְהָרֶלְאַכְּט דעם דעספֿאַטיזם, די טיראנְי אַיִן דעָם טעראָר אַיִן אַסּוּטְרָסְלָאנְד. זוי האָן נִישְׁת אַוְיפֿגָּהָעָרט אַיִן צְרָעָרְיוֹת צְרָעָרְיוֹת אַיִן אַסּפֿיטְאַלְיסְטְּשָׁר שְׂוִינְדָּל, אַזְּרִיחִית אַיִן אַזְּרִיחִית אַיִן פֿאָרָד אַיִן צְשָׁוָה פֿאָרָן פֿאָלְקָל לִיגְט אַיִן אַזְּרִיחִית. דער גִּפְּט, וואָס אַיִן פֿאָרָד לְוִיף פון 14 יָאָר נַבְּאָנָּאָר עַקְּפָאַרְטִּיטְרָט גַּעַוְאָרָן קִין דִּיטְשָׁלָאנְד פון מאָסְקָוּעָ, האָט פֿאָרָסְמָט גַּרְוִיסְטָמָט מאָן פון דִּיטְשָׁן אַרבָּעָטָר קְלָאָס אַזְּטָפְּאָרְנוּכְּטָעָט דעם עצְמָוֹנָדָעָט פון דער אַרבָּעָטָר באָזְעָנָג — זוי אַיִינְקִיט פון אַרבָּעָטָר קְלָאָס.

די קאמוניסטן האָן נִישְׁת נָאָר געָרבעט האָנט אַיִן האָנט מיט די מאָנָאַרְכִּיסְטָן אַזְּנְטָרְצְיָמְינָעוֹן די דעם אַקְּרָאַטִּישׁוּ רַעֲבּוֹלִיק, נָאָר זַיְהַ אָן אַזְּ, פֿוֹנְקָט ווי די הַיְּטָלְעָרִיסְטָן, זַיְהַ גַּעֲפָצָט אַיִן „פְּאַטְּרִיאִיטִישׁעַ“ נַאֲצִיאָנָלִיסְטִישׁעַ פֿעָדָרָן אַזְּנְצָעָט צְוָא מְלָחָמָה מִיט פֿרָאַנְקִירְיךְ, מִיט דָעָר הַיְּלָאָפְּ פון דָעָר סָאוּוּטִישׁעַ רְוִויָּ טָעָר אַרְמִיָּ, נַאֲטְרִילָאנְד. דָעָר גַּרְעָנִיָּ צְוִוְשָׁן קָאַמְוִינִיזָמָט אַיִן אַיִן די לעָצָטָע פֿאָר יָאָר, אַיִדְעָר הַיְּטָלְעָר אַיִן מַאְכָטָ, פֿאַקְּטִישָׁ אַינְגָּאָנְצָעָן אַפְּגָּוּוֹשָׁט גַּעַד וְאָרָן. דָאָס ווֹאָס די קָאַמְוִינִיסְטָן האָן אַיִן מַאְכָטָ, פֿאָרְלוֹיָאָ פון די 14 יָאָר גַּעַוְיִיט, האָט דָעָר הַיְּטָלְעָר טַעַטִּיקִיט אַזְּ גַּעַוְעָן, אַזְּ מַילְיאָנָעָן פֿאַלְיִיטִישָׁ-אוֹמָאַנְטוּוֹוִוִּילְטָעָ אַזְּ דַעְמָאַרְאַלְיוֹוָרָטָעָ דִּיטְשָׁן האָן סַבְּדָר גַּעַהְאָלָטָן אַיִן אַיִן אַרְמוֹוֹזָנְדָרָן פון קָאַמְוִינִיסְטָשָׁן לְאָגָּנָעָר אַזְּ דָעָם נַצְּצִיָּ לְאָגָּנָעָר אַזְּ פֿאַרְקָעָטָט. דָאָס אַיִן זַיְהַ טַרְעַפְּלָאָךְ אַיִלְוָטְרִירְט גַּעַוְאָרָן אַיִן אַקְּרָטָוָן, ווֹאָס אַיִן, מִיט אַטְּרָצָעָר צִיְּטָ פֿאָר הַיְּטָלְעָר סְטְרִיאָומָת, דָעַרְשִׁינְעָן אַיִן אַיִנְעָרָ פון די בָּעָרְלִינְעָר צִיְּטָוָנָגָן. דָעָר קָאַרְטָוָן האָט מִיט זַיְהַ פֿאַרְגָּעָשְׁטָעָט אַזְּ בַּיְלָד פון אַקְּמָוֹנִיסְטָ, אַזְּ מִיטְגָּלָד פון „רוּיטָן פֿרָאַנְטָ“, וְוְלְכָבָר האָט, צַוְּאָמָעָן מִיט זַיְנָעָם אַזְּ חֲבָר, זַיְהַ צַוְּגָּקָוָט צְוָא דָעָמָרָשָׁ פון אַזְּ אַפְּטִילְוָונָגָ פון הַיְּטָלְעָר סְטְרִוםְטְּרוֹפָן. „אַיִךְ קָעָן זַיְהַ אַלְעָמָעָן, זַיְהַ דָעָר קָאַמְוִינִיסְטָ אַוְיְגָּעָרָוָפָן, וְוְעָן די הַיְּטָלְעָרִיסְטָן האָן פֿאַרְבִּימְאַרְשִׁירְטָ, „זַיְהַ זַיְנְעָן אַלְעָ גַּעַוְעָן אַיִן „רוּיטָן פֿרָאַנְטָ“, וְוְעָן אַיִךְ בִּין גַּעַוְעָן אַיִן די „שְׁטוּרְמְטְּרוֹפָן“.«

די קָאַמְוִינִיסְטָן האָן נָאָר נָוָסְטָ צְוָא בָּאַהְאַלְטָן, אַזְּ זַיְהַ וְוְילָן, אַזְּ די פֿאַשְׁיסְטָן זַאָלָן פְּרוּדָר פֿאַרְכָּפָן די מַאְכָטָ. „נָאָר הַיְּטָלְעָר זַיְהַ קְּמָעָן מַיְוָ“, האָט אַיִן רַיְכְּסְטָאָגָן דָעַרְקָלָעָט דָעָר קָאַמְוִינִיסְטִישׁוּר גַּעַוְצָט אַיִנְצָוּשָׁמוֹעָן רַעֲמַלְלָעָ. אַיִן דָעַרְעַזְלָבָר צִיְּטָ אַבעָר האָן די קָאַמְוִינִיסְטִישׁוּר פִּירָעָר גַּעַוְצָט אַיִנְצָוּשָׁמוֹעָן די דִּיטְשָׁן אַבעָר, אַזְּ קִין פֿאַשְׁיסְטִישׁוּר גַּעַפְּאָר אַיִן נָאָר אַיִנְטָרְאָךְ נִישְׁתָּאָ אַיִן דִּיטְשָׁלָאנְד אַיִן אַזְּ דָעָר הַוּפְּטְּפִיְּנָט פון אַרְבָּעָטָר קְלָאָס אַזְּ די סָאוּצְיאָלִידְעָמָאַקְּרָאַטִּיעָ. אַזְּפָּיְּנָטָן דָעָר דִּיטְשָׁעָר קָאַמְוִינִיסְטִישׁוּר פֿאַרְטִּיָּ, וְוְלְכָבָר אַיִן פֿאַרְגָּעָשְׁטָעָר 1932, האָט דָעָר קָאַמְוִינִיסְטִישׁוּר פִּירָעָר גַּרְנְעָקְוּמָן דָעָם 19 טָבָרְוָאָר, 1932, האָט צְוִוְיָבָן, אַזְּ דָעָר וְוְיכְטִיקְסְּטָרְפָּרָאַצְּעָטָ, ווֹאָס קְוּמָט פֿאָר אַיִן דִּיטְשָׁלָאנְד, אַזְּ דָעָר וְוְאָסְטָמָט פֿאָר אַיִן פֿאָרְגָּעָשְׁטָעָר וְוְאָסְטָמָט פֿאָר אַיִן פֿאָרְגָּעָשְׁטָעָר.«

מִיט אַטְּרָצָעָר צִיְּטָ אַיִדְעָר הַיְּטָלְעָר האָט אַרְיְינְגְּנְעָקְרָאָן די מַאְכָטָ, האָט פֿרְזְוִיזָן

שטעמפניו, דער רעדאקטאָר פון סַאָצִיאַלְדַּעְמַאֲקָרָאַטִּישָׁן בערלינגר „פֿאָרוּעוּרטֶם“, אַ פָּאָר מָאֵל בָּאוֹצְבֶּט דָּעַם סַאָוּעָטִישָׁן אַמְבָּאָסָדָאָר אֵין בערלִין אָוּן גַּעֲבָעָטָן זַיִדְבָּי אִים, אָז עָר וְאָל אִיבְּרָעָגְבָּן דִּי פִּירָעָר פָּוּן דָּעַר סַאָוּעָטְרָעָגְרָוָונָג אֵין מַאֲסָקוּעַ, אָז נָאָר אָז עַרְלָאָכְבָּר אָוּן אַוְיְפִּירְכִּיטְשָׁעָר פָּאָרָאִיְנִיקְטָעָר פָּרָאָנְטָן פָּוּן דִּי סַאָצִיאַלְדַּעְמַאֲקָרָאַטִּישָׁן אָוּן קָאָמוֹנוֹסְטָן שָׁעַן פָּאָרָמִירְדָּן דָּעַם זַיְג פָּוּן דִּי סַאָצִיאַלְדַּעְמַאֲקָרָאַטִּישָׁן אָוּן דָּעַר סַאָוּעָטִישָׁר אַמְבָּאָסָדָאָר הָאָט מַעַן אִים גַּעֲנְטְּפָעָרָטָם, אָז מַאֲסָקוּעַ גַּלוּבְּטָמָן, אָז „פָּאָשִׁיזָם אָוּן אַוְמְפָּאָרְמִידְלָאָךְ אִין דִּיְוִיטְשְׁלָאָנְדָן אָלָּס אָז אִיבְּרָגְאָנְגָּסָטָשָׁטְוּפָע צָוָם קָאָמוֹנוֹזָם“ אָוּן אָז עָר קָעָן נִישְׁתָּחַווּן וְוּלְכָעָ נִישְׁתָּחַווּן שִׁטְּצָע פָּאָר זַיִן אִידְיעָ. מַאֲסָקוּעַ אָוּן דִּי קָאָמוֹנוֹסְטָן הָאָבָן בָּאוֹוָאָסְטוּזִינָק דָּרָעָקְטָמָן גַּעֲהָאָלְפָטָן הָיְתָלְעָרְעָן צָו פָּאָרְנִיכְטָן דִּי פֿאָרוּעָן דִּיְוִיטְשְׁלָאָנְד אָוּן אִוְּנְפְּרוּן דִּי פֿוֹנְסְטָמְעָרָעָ נְאָצִיאְדִּיקְטָמָטוֹ.

אַפְּיִילְוּ מִיט אַ צִיּוֹן שְׁפָעַטָּר, וְוּן הָיְתָלְעָר אָז שְׂוִין גַּעֲוָעָן אִין מַאֲכָט, הָאָט דָּעַר אַפְּיִילְעָלְעָר אַרְגָּזָן פָּוּן קָאָמוֹנוֹטָרָן — דָּעַר מַאֲסָקוּעַר וְשָׂוְרָנָאָל „קָאָמוֹנוֹסְטִימְשְׁעָסְקִי אַנְטְּרָנָאָצִיאָנָאָל“ — נָאָר אַלְזָן גַּעֲשְׁרִיבָן, אָז „דָּעַר זַיְג פָּוּן פָּאָשִׁיזָם אִין דִּיְוִיטְשְׁלָאָנְד הָאָט נִיט גַּעֲבָרָכְטָמָן, וְוּ דָאָס הָאָט פָּאָרָאִיסְגָּוָאנָט דִּי סַאָצִיאַלְדַּעְמַאֲקָרָאַטִּישָׁן, אָז אַ דָּיוּרְנְדָעָר רְעָאָקְצִיעָן אָז אָז קָאָנְטְּרִירְעָוָאָלְוְצִיאָנְעָרְעָרָר סִיטְוָאָצִיעָן; פָּאָרְקָרְעָטָמָן, דָּעַר זַיְג פָּוּן פָּאָשִׁיזָם אִין דִּיְוִיטְשְׁלָאָנְד אָז דָּעַר זַיְג פָּוּן סַאָצִיאַלְלִיזָם אִין סַאָוּעָטָמָן פָּאָרְבָּאָנְד הָאָבָן גַּעֲבָרָכְטָמָן בָּאוֹוָאָסְטוּזִינָק דָּרְבָּנְטָמָר בָּאוֹוָגָגָגָג אָזָיְיךְ דָּעַר גַּוְצָטָר וְוּלְטָמָר“. („קָאָמוֹנוֹסְטִימְשְׁעָסְקִי אַנְטְּרָנָאָצִיאָנָאָל אָזָוִי הָאָבָן גַּעֲהָאָלְפָטָן דִּיְפֿרָעָר פָּוּן קָאָמוֹנוֹסְטִימְשְׁעָסְקִי אַנְטְּרָנָאָצִיאָנָאָל נְאָכְדָּמָן וְוּ הָיְתָלְעָר אָז שְׂוִין אַרְיִינְגְּקָוּמָעָן אִין מַאֲכָט? אִין מַאי, 1983, וְוּן הִימְרָא לְעָרָהָט שְׂוִין גַּעֲהָאָט דָּעַרְשְׁטִוקָּט דִּיְפֿרְיוּהִיט אָז דִּי גַּנְגָּצָעָ אַרְבָּעָטְרְבָּאָזְוּנָנוּנָג אָזָוָן הָנוֹנְדָעְטָמָר טָאָצִיאַלְלִיזָם אָזָוָן קָאָמוֹנוֹסְטָמָן דָּעַרְמָאָזְדָעָט, טָוִוָּזְנְטָמָר פָּאָרְקְרִיפָּלָט אָזָוָן עַנְדָלְקָטָר טָוִוָּזְנְטָמָר פָּאָרְשְׁפָּאָרָט אִין קָאָנְצָעַנְטְּרָאָצִיאָלְגָּאָגָּעָרָן, אָז אָז קָאָמוֹנוֹסְטִימָעָסָפָּמָאָד מִיט דָּעַר נְאָצִירְעָנְרָוָנָג, אָז אָז הָאָט וְאָגָּנָר אַנְגָּלָסָן אַפְּרִינְטָשְׁאָפְּטָאָפְּמָאָד כִּימְטָה גַּעֲשְׁרִיבָן, אָז „דָּעַר סַאָוּעָטָן-פָּאָרְבָּאָנְד אָז אִין דִּי אַיְזְנִיכְמָעָן מַלְכָּה וְוּאָסָה הָאָט וְיִתְּרָאָרְיָהָן“. צִוְּיוֹן פֿיוֹנְטָלְאָכָע גַּעֲפָלִי צָו דִּיְוִיטְשְׁלָאָנְדָר.

דִּי סַאָצִיאַלְלִיזָם פָּוּן דָּעַר גַּעֲנְצָעָר וְוּלְטָמָר הָאָבָן פָּוּן דָּעַם עַרְשָׁטָן טָאגְן אָז, וְוּאָס הָיְתָלְעָר אִין אַרְיִין אִין מַאֲכָט, גַּפְּרִירְט אַ קָּאמָפָּעָן קָעָן נְאָצִידְיְוִיטְשְׁלָאָנְד. דָּעַר קָאָמוֹדָנִיסְטָרִישְׁעָר אַיְנְטְּרָנָאָצִיאָנָאָל, אַבָּעָר, וְוּלְכָעָר אִין אַ וְוּרְקְצִיעָן אִין דִּי הָעָנָט פָּוּן דָּעַר סַאָוּעָטְרָעָנְרָוָנָג, הָאָט אָזָיְיךְ דָּעַר גַּעֲנְצָעָר הָאָט פָּאָרְנִיכְטָן דִּיְפֿרָעָן דָּעַר פָּוּנְלִיקָּר טָוִוָּזְנְטָמָר נָאָגָּעָן דִּי סַאָצִיאַלְלִיזָטָה. אִין דָּעַר מַאֲסָקוּעַר „פְּרָאָוּדָא“, אִין אָזָוָן כּוּמָעָר פָּוּן עִירְשָׁטָן מַאי, 1983, אַוְפְּמָ' סָגְמָע אַוְבָּנְ-אָזָן, גַּעֲוָעָן אַפְּנָעְדוּרְוָטָט אִין אַוְפְּ-רוֹף פָּוּן דָּעַר עַקְוּבְּטוּיוּעָ פָּוּן קָאָמוֹנוֹטָרָן צָו דִּי אַרְבָּעָטָמָר פָּוּן דָּעַר גַּעֲנְצָעָר עַרְשָׁטָר זַיְתָּמָן דָּעַר צִיְּתוֹנָג, וְוּגָּעָן דָּעַם נְאָצִישָׁן טָעָרָאָר אִין דִּיְוִיטְשְׁלָאָנְד אִין דָּרָאָט גַּעֲוָעָן נִישְׁתָּחַווּן זַיְתָּמָן וְיִתְּרָאָר 12 שָׁוֹרָת. דָּרְפָּאָר אַבָּעָר אִין 4 פֿינְפְּטָלָן פָּוּן דָּעַם נְאָגָּעָן אַוְפְּרוֹרָה גַּעֲוָעָן פָּאָרְנוּמָעָן מִיט דִּי שְׁעַנְדָּלְאָכְבָּטָעָט אַטְאָקָעָם אָזָוִי-וְאָפְּ סַאָצִיאַלְלִיזָם פָּוּן דִּיְוִיטְשְׁלָאָנְד

און פון אלע אנדערע לענדער. וועגן די דיטשע סאציאליסטן האט דער אויפראָפֿ ערציילט, אַז זַי וְיִנְעֵן שׂוֹין אלע גַּעֲוָרָן פָּאַשִּׁיסְטָן, אַזְּהֶבְּן גַּעֲמָאַכְּתַּיְדְּ-אַחַת מִיטְּחַטְּלָעֵרֵן.

“איַן דִּיטְּשָׁלָאנָד” — האט די עַקְוַעַטִּיוּעַ פָּוֹן קָאַמִּינְטָעָרֶן גַּעֲבַּלְאָפְּטַ, — “איַן די וּוַיכְּטִיםְטָעַ פָּאַרְטִּיוּ פָּוֹן צֻוְּוִיטָן אַיִּנְטָרָנָצְּיאַנָּאָלַדְּ די סַאַצְּיָאַלְדְּעַמְּאַקְּרָאַטְּיָעַ פָּאַרְטִּיוּ, אַרְבָּעַרְ אַוּוֹף דָּעַר זְוִית פָּוֹן פָּאַשִּׁוּם. אַירְ פָּרָעַה, אַטְּאָ וְעוֹלָם, האט צְנִישָׂ אַנְעַרְקָעָנָטַן, אַז די סַאַצְּיָאַלְדְּעַמְּאַקְּרָאַטְּיָעַ האָטְן גַּעֲבָּרָכְטָהַיְתַּה יִטְּלָעְרַןַּן צָו דָעַר מַאַכְּתַּ... . דָעַר וְעָגָן פָּוֹן דָעַר דִּיטְּשָׁרָעַ סַאַצְּיָאַלְדְּעַמְּאַקְּרָאַטְּיָעַ אַיְזְ דָעַר וְעָגָן פָּוֹן דָעַמְּגַנְּצָן צֻוְּוִיטָן אַיִּנְטָרָנָצְּיאַנָּאָלַדְּ... .

“די הַיִּפְּאָקְרִיטִיְּשָׁעַ פְּרָאַנְטַן פָּוֹן די פְּרָאַנְצְּוּזִוִּישָׁעַ אַזְּן עַגְּלִישָׁעַ סַאַצְּיָאַלְיִיסְטָן קָעָן דָעַם דִּיטְּשָׁנְשְׁאַפְּשִׁין פָּאַשִּׁיחַמְּ וְיִנְעַן נְאַרְ אָמַסְקָעַ צָו בְּאַהְלָלְתָן זַיְעַד אִיְנוּגַעַנָּעַם, ‘‘נָאַצְּיָאַנָּאָלַדְּ’’ אִימְפְּרִיאַלְיוּם, וְעַלְכָּעַר גָּרוּוּת צָו אֶ נְיַעַ מְלָחָמָה.”

די פְּרָאַנְצְּוּזִוִּישָׁעַ אַזְּן עַגְּלִישָׁעַ סַאַצְּיָאַלְיִיסְטָן, וְאַסְּטָהְבָּן הַאֲבָן פְּרָאַטָּעַטָּרְתָּתְּ קָעָן דָעַם הַיִּטְּלָעְטָרְאָרְ אַיְזְ דִּיטְּשָׁלָאנָד, זַיְנַעַן פָּוֹן דָעַם מַאַסְקָוָעָר קָאַמִּינְטָעָרֶן גַּעֲשַׁטְּמָפְּלָטַן גַּעֲוָרָן אַלְסַן, ‘‘הַיִּפְּאָקְרִיטִוֹן’’ אַזְּן ‘‘פְּאַרְדָּאָמְטָעַ אִימְפְּרִיאַלְיִיסְטָן’’, וְעַלְכָּעַר גָּרוּוּת צָו אֶ נְיַעַ מְלָחָמָה. דָאָס אַיְזְ גַּעַוּעַ פְּוֹנָקְטַּ אַדָּס וְעַלְכָּעַר, וְאַסְּטָהְבָּן הַאֲבָן צָו יַעֲנַעַר צִוְּתָן גַּעֲשַׁרְבָּן גַּעֲבַּלְאָסְטָן... .

וְעָגָן דָעַם, ‘‘פְּאַרְאַיְינִיקָּטָן פְּרָאַנְטַן’’ האָטְן די עַקְוַעַטִּיוּעַ פָּוֹן קָאַמִּינְטָעָרֶן אַיְזְ זַעֲלָבְּן אוּפְּרִרוּפְּ גַּעַשְׁרַבְּן:

“אַזְּ פְּאַרְאַיְינִיקָּטָרְ פְּרָאַנְטַן פָּוֹן אַגְּוֹטוֹן אַזְּן אַיִּנְטָרָנָצְּיאַנָּאָלַדְּ... אַטְּ וְעוֹלָסִן אַזְּן רָעַנָּאָדְלָעָן[*]” — אַטְּ וְאָסְטָהְבָּן אַיִּצְתָּהָבָן... . דָעַר קְאַרְ מְנוֹיָסְטִיְשְׁרָר אַיִּנְטָרָנָצְּיאַנָּאָלַדְּ דְּרָמְלָעְטָרְטָאָרְ פָּאַרְ דִּי מְלִיאָנְעָן אַרְבְּעַטְּרָעְטָרְ פָּוֹן דָעַר וּוּלְטָמַ, אַז סְקַעַן נִוְתְּ וְזַיְן קִיּוּן אַמְתָּעַ אַיִּינוּנְקִיטָּהָ פָּוֹן אַרְבְּעַטְּרָעְטָקְלָאָס אַז אָקְמָפְּ צְוּ שְׁטִיחָנָן מִיטְּ גַּעֲוָאָלְדַן די גַּעַנְצָעַ קַאְפִּיטְאַלְיִיסְטִיְשָׁעַ אַרְדָּנוֹנָגַן, אַזְּן אִיְנִיְפִּירָן אֶ פְּרָאֶ לְעַטְּשָׁרִישָׁע דִּי קַטְּאָטוֹרְ. דָעַר בָּאַנְקָרָאָטָן פָּוֹן דָעַר דִּיטְּשָׁרָעַ סַאַצְּיָאַלְדְּעַמְּאַקְּרָאַטְּיָעַ, דָאָס לְעַטְּשָׁרִישָׁע דִּי קַטְּאָטוֹרְ. דָעַר בָּאַנְקָרָאָטָן פָּוֹן דָעַמְּגַנְּצָן צֻוְּיְוִיטָן אַיִּנְטָרָנָצְּיאַנָּאָלַדְּ וְעָגָן אַזְּ דָעַר בָּאַנְקָרָאָטָן פָּוֹן דָעַמְּגַנְּצָן צֻוְּיְוִיטָן, אַרְבְּעַטְּרָעְטָרְ, אַזְּ אָסְטָהְבָּן דִּעְמָאַקְּרָאַטְּיָעַ אַלְסַן דָעַם וְעָגָן צּוֹם סַאַצְּיָאַלְיוּם. זַיְיטְ וְווֹסִין, דִּעְמָאַקְּרָאַטְּיָעַ נְאַרְ אֶ פְּרָאַלְעַטְּאַרְשָ׀רָעַ דִּי קַטְּאָטוֹרְ... אַיְיטְרָוּ וְרִישָׁוֹ די סַאַצְּיָאַלְדְּעַמְּאַקְּרָאַטְּשָׁע אַגְּוֹטוֹן פָּוֹן דָעַר בּוֹרֶזֶשְׁזָאָרָעָן... .”

אין אַנְדָּרְעַ וְוּרְטָרְ, אַז אַמְתָּעַ אַזְּן עַרְלָאָכוֹן פְּאַרְאַיְינִיקָּטָן פְּרָאַנְטַן צְוַיְשָׁן סַאַצְּיָאַלְיִיסְטָן אַזְּן קָאַמִּינְטָרָן האָטְן דָעַר קָאַמִּינְטָרָן אַפְּלָוְוָן נְאַרְ הַיִּטְּלָעְרְסָן זָהָן אַיְזְ דִּיטְּשָׁלָאנָד נְאַרְ אַלְצָזְ נְעַהַאֲלָטָן פָּאַרְ נִוְשְׁתָן מְעַלְלָאָךְ אַזְּן נִשְׁתָּמְ וְוַיְנְשָׁנוּוּרָתְּ. דָעַר סַאַמִּינְטָרָן האָטְן זַיךְ דְּרָמְלָעְטָרְטָאָרְ צְוּ גַּונְסָטְן פָּוֹן אַזְּ אֶ פְּרָאַלְעַטְּאַרְשָ׀רָעַ וְעַלְכָּעַר זַיְנַעַן פָּאַרְ אֶ ‘‘פְּרָאַלְעַטְּאַרְשָ׀רָעַ דְּרֻוּאְלְזִיאִיעַ’’ אַזְּן פָּאַרְ אֶ ‘‘פְּרָאַלְעַטְּמָאָרְיָהָדָרְ’’. דָאָס הַטְּרַוְּיָהָר דִּיקְטָאָטוֹרְ.” אַזְּ אָסְטָהְבָּן זַיְבָּנָאָסְטָהְבָּן וְוַיְלָסְטָהְבָּן צְוִיְשָׁן אַזְּ אָסְטָהְבָּן זַיְבָּנָאָסְטָהְבָּן.

סְיַיְ�וַן וְוּוֹנְדָרְ נִוְתְּ וְאָסְטָהְבָּן די מַאַסְקָוּוּר ‘‘פְּרָאַוְוְדָאַץ’’ אַזְּן די ‘‘אוֹזְוּוּסְטִיאָאַץ’’ זַיְנַעַן אַלְעַגְּנָעָן פְּרָאַנְקָמְקָן גַּעֲוָרְ אַזְּן פְּרָאַיְינִיקָּטָן אַזְּן דָעַר הַיִּטְּלָעְרְכָּטִישָׁר דִּיטְּשָׁלָאנָד, בָּעַת אַלְעַגְּנָעָן סַאַצְּיָאַלְיִיסְטִיְשָׁעַ צְיוּתוֹנָנָעָן פָּוֹן דָעַר גַּעַנְצָעַרְ וְעוֹלָטְ, אַרְיוֹנְרָעְבָּנְדִּיסְטִיְשָׁר דִּיקְטָאָטוֹרְ.” אַזְּ אָסְטָהְבָּן זַיְבָּנָאָסְטָהְבָּן צְוִיְשָׁן אַזְּ אָסְטָהְבָּן זַיְבָּנָאָסְטָהְבָּן.

* פֿיַעַר רָעַנָּאָדָל אַזְּן גַּעַוּעַ אַיְונֶרְ פָּוֹן די פֿירָעַר פָּוֹן דָעַר פְּרָאַנְצְּוּזִוִּישָׁר סִיְּאַלְיִיסְטִיְשָׁר פָּאַרְטִּיוּ.

אויך די ארגאנגען פון די סאציאל-דעם אקראטישע ריגירונגען פון שועעדען און דענ-
מארק, זיינען דארט גלייך ווי היטלער איז אריין איז מאכט פארכאטן געווארן.
דעך זיך פון פאשיזם איז עטטרויך איז געקסמען שיין אלט דעוזולטאט פון הייט
לערס זיך איז דיבטשלאנד און פון מוסאליני'ס אקטוווער אריינמיישונג. אבער אויך
איין עטטרויך האבן די קאמוניטטען א פינגעראן א נומט א קלאפ געתאן צו
העלפן די סאציאלייסטן אויפהאלטן די פרייהיט און די רעפובליק. פאראקערט, איין
פעברואר 1934, ווען די סאציאל-דעם אקראטישע ארבגעטער פון עטטרויך האבן העל-
דייש געקעטט און זיינען געשטארבן אויף די בארייקאדן, האט די קאמוניסטייש פראמע
פון אליע לענדער, אויפן באפעל פון מאטקווע, אויפן שענדלאכטן אופן אטטאקורט
די עטטרויכייש סאציאלייסטן אויף פארשפראיט וועגן זוי די געמיינטטע ליגנס.

5-די דיויטשע סאציאל-דעם אקרטן אוֹן די רוסישע באַלְשׁוּזִיקָם.

אַכְּבָּר וּוֹאָרוּם, פֶּרֶעֲנָן פִּילְעָן, הַאֲבָּן דֵּי דִּוִּיטְשָׁע סָאַצְיָאַל-דַּעַמְּאַקְּרָטָן זַיְךְ אָונְטָעָרָה גַּעֲגָבָן חִיטְלָעָרָן אָזְן אַקְּמָפְּ ? דֵּי וּוֹאָס שְׂטָעָלָן דֵּי דָּאָזְקָעָ פֶּרֶגְעָ פָּאָרְגָּעָסָן, אָזְן דָּעָר צִיְּתָן פָּוּן חִיטְלָעָרָס זַוְּג, וַיְיַעַן דֵּי דָּרָעַטְשִׁיאַנְעָרָן אַיְן דִּוִּיטְשָׁלָאָנד גַּעֲוָעָן פָּאָרְדָּ אַיְנוֹקָטָן, אוֹן זַיְיעַר שְׂטָאָרָק, בָּעַת דֵּי אַרְבָּעַטְעָר זַיְעַנְעָן גַּעֲוָעָן צַעְטִילָטָן אוֹן שְׂרָעַלָּאָךְ אַפְּנַעַשְׁוֹוָאָכְטָן בָּעַן דָּעָר לְאַגְּנָגָעָר אַרְבָּעַטְסָלָאָקוּקִיטָן. דֵּי מַעַכְטִישָׁק קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע פָּאָרְטִיָּי פָּוּן דִּוִּיטְשָׁלָאָנד הָאָט אַיְן פָּאָרְלוּוֹפְּ פָּוּן 15 יָאָר נַאֲכָנָאָנָד גַּעֲחָצָט קַעַנְעָן דָּעָר רַעַד פָּוּבְּלִיקָן, אַגְּנִיטְרִיטָן פָּאָר דִּיקְמָטָאָטוֹר, אוֹן גַּעֲהָלָטָן אַיְן אַיְרִינְהָאָמָעָרָן אַיְן דֵּי מַוחָות פָּוּן דֵּי דִּוִּיטְשָׁע מַאְסָן, אָזְן דֵּי סָאַצְיָאַלְיסְטָן אוֹן נִיט הַוְּתָלָעָר זַיְעַנְעָן דֵּי עַרְגָּסְטָע פִּינְטָן פָּוּן אַרְבָּעַטְעַרְקָלָאָטָן. הַיְּטָלָעָר הָאָט אַיְן יָאָנוֹאָר 1983, אַוְּיָפְּ זַיְוִין זַיְיט גַּעֲהָאָט נִיט וּוּיְיַיְקָעָר וּוּי אַהֲלָטָמָט פָּוּן דָּעָר נַאֲגָצָעָר דִּוִּיטְשָׁע בָּאַפְּגָלְקָרְוָנָגָן, אָזְן דָּעַרְצָוּ נַאֲדָאָ אַבְּאוֹאַפְּנָמָעָ אַרְמוֹכִי פָּוּן אַמְּילִיאָן וּוְלִידָעָ פָּאַנְאָסְטִיקָעָר, אָזְן אַוְּרָק דָּעָם רַוִּיכְסּוּוּרָה, דֵּי רַעַנְלָעָרָעָ אַרְמָיוֹי פָּוּן פָּרָאַפְּעָסְטָאַגְּנָלָעָלָ סָאַלְאָטָן, וּוֹאָס אַיְזָנָוּן דָּעַמְּאָלָט גַּעֲוָעָן פָּאָרְדָּ רַעַכְנָט פָּאָר אַיְנוֹעָ פָּוּן דֵּי בָּעַסְטָע אַרְמָיוֹעָן אַיְן אַיְרָאָפָּעָ. מַעַן קָעָן זַיְךְ בָּאַרְשָׁתָעָלָן פָּאָר אַיְזָנָוּן זַיְעַנְעָרָאָנָד וּוֹאָלָטָן וּוֹאָס פָּאָר אַבְּלָטְדָּבָּאָד דֵּי נַאֲצָים, צַוְּזָאָמָעָן מִיט דֵּי מַוְּלִיטָאַרְיסְטִישָׁע וּוֹנְקָרָם וּוֹאָלָטָן גַּעַמְּאָכָּט אַיְן דִּוִּיטְשָׁלָאָנָד, וּוֹעַן דֵּי סָאַצְיָאַלְיסְטָן וּוֹאָלָטָן אַיְן מַעַרְץ 1983 נַאֲרָ פָּרְבוּרִיט מַאְבָּן אַיְן אַוִּיפְּשָׁטָאָנָד, וּוֹעַן זַיְט וּוּי אַזְוִי זַיְהָאָבָּן אָזְן אַוִּיפְּשָׁטָאָנָד דָּעַרְמָאַרְדָּעָט אַוְּנִינְקָטָם טַוְּזָנָטָמָר סָאַצְיָאַלְיסְטָן אָזְן קָאַמְּוֹנִיסָּטָן אָזְן צַעְנְדְּלִיקָעָר טַוְּזָנָטָמָר פָּאָרְדָּ שְׁפָאָרָט אַיְן דֵּי קָאַנְצָעַנְטָרָאַצְיָעָלָגָנָעָרָן. אַגְּנָגְרָאַלְסְטָוִירִיךְ אַיְן דִּוִּיטְשָׁלָאָנָד וּוֹאָלָטָן אַיְן מַעַרְץ 1983 גַּעַוְּעָן נַאֲדָאָ אַסְּדָּקָד אַגְּנָגְרָאַלְסְטִירִיךְ, וּוּי דָעָר גַּעַנְגָּרָאַל סְטְרִיָּּק אַיְן עַסְטְּרִיךְ אַיְן פָּעַבְּזָאָר 1984. וּוֹאָרוּם אַיְן מַעַרְץ, 1983, זַיְינָעָן אַיְן דִּוִּיטְשָׁלָאָנָד פָּוּן יְעֻדָּה הַוְּנָדָרָת אַרְגָּנָזִיּוֹרָטָעָ אַרְבָּעַטְעָר, גַּעַנְצָע 70 גַּעַוְּעָן טַיְלָוִוִּיסָּטָס אַדְעָר אַיְנָה נַאֲצָן אַרְבָּעַטְלָאָגָן. דָעָר פָּאָקָט אַיְזָן, אָזְן דֵּי קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע פִּירָעָר הַאֲבָּן טָאָקָעָ יָאָדָעָרָן קָלָעָרָט אַגְּנָגְרָאַל-סְטְרִיָּּק, אַבְּעָר אַפְּלָוּ דֵּי קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע אַרְבָּעַטְעָר גַּופָּה הַאֲבָּן אַוְּדָק נַעַפְּאָלָגָט דָעָם סְטְרִיָּּקְדוּרָפְּ פָּוּן זַיְעַר פָּאָרְטִיָּי.

נִיט קַיְוָן אַנְדָעָרָד וּוּי דָעָר סְקָעַרְטָעָר וּוּי דָעָר סְקָעַרְטָעָר פָּוּן קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁן אַינְטָעַרְגָּאַצְיָאַנְגָּלָן, אַסְּפָּפְּ פִּיאָטְנוֹצְקָן, הָאָט אַיְזָן יָאָר 1984, גַּעַמְוֹזָט צְוָנָבָּן, אָזְן אַיְן מַעַרְץ, 1983, וּוֹאָלָטָן אַבְּאוֹאַפְּנָמָעָ אַוִּיפְּשָׁטָאָנָד אַיְן דִּוִּיטְשָׁלָאָנָד גַּעַוְּעָן „אָזְן אַוְּוָאַנְטָרוּעָ אָזְן אַפְּרָבְּרָעָן“. אַיְן דָעָר בְּרָאָשָׁוֹר, וּוֹאָס פִּיאָטְנוֹצְקָי הָאָט אַרְטִיְּגָנָבָּן אַוְּיָפְּ דִּוִּיטְשָׁ, אַונְטָמָר דָעָם טִימָל, „די קָעַגְּנָנוּעָרָטָעָן דֵּי קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע“. הָאָט עַר גַּעַרְבָּוּרָן, אַזְן שְׂוְלִידִיק, אַזְן טְוַּעַדְמָאַלְאָנָד וּוּי שְׂוְלִידִיק אַיְן דָעָם זַיְגָנָפְּן פָּוּן פָּאַשְׁוּזָם אַיְן דִּוִּיטְשָׁלָאָנָד זַיְינָעָן נַאֲטְמָרָלָאָד דֵּי סָאַצְיָאַל-דַּעַמְּאַקְּרָטָן. וּוֹאָרוּם ? וּוֹיְלָזְיָה הַאֲבָּן נִיט דָעַרְלָאָזָן דֵּי הַיְּטָלָעָר הָאָט אַיְבָּרָגְּנָעָנוּמָן דֵּי מַאְכָּט. מִיט אַפְּרָאַצְיָילָן וּוּיְטָעָר, אַבְּעָר, אַיְזָן פִּיאָטְנוֹצְקָי גַּעַצְוֹוָאַנְגָּנָעָן גַּעַוְּעָן צְוָגָנָבָּן, אַזְן שְׂוְלִידִיט זַיְינָעָן טְוַּיְלָוּוּז גַּעַוְּעָן דֵּי קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע פִּירָעָר שְׂוִין אַיְנְפָלָס נִיט גַּעַהָאָט אַוְּיָפְּ דֵּי פָּאַכְּרִיקָן. (איְן 1984 הַאֲבָּן דֵּי קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע פִּירָעָר שְׂוִין אַוְּסָסָן גַּעַאָגָט אַט דָעָם סְדָד !).

„דָעָר קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע פָּאָרְטִיָּי אַיְזָן בְּזָן צְוָם הַיְּוֹנְטִיקָן טָאָג נִיט גַּעַלְנוּנָעָן צַוְּשָׁפָן פָּאָר זַיְךְ שְׁטִיעָפְּוָנָקָטָן אַיְן דֵּי פָּאַכְּרִיקָן, אַזְן וּוּלְכָעָ שִׁין קָאַמְּוֹנִיסְטִישָׁע פָּאָרְטִיָּי שְׁעָן

ניט פירן סיון ערנסט פראפָנַאנְדָע", האט געשריבן דער סעקרערטאר פון קאָמּוֹנוֹסְטֶר-טוישן אִינְטְּרָנְצִיאָנָל. פִּיאָטְנִיצְקִי אַיז געגנָגעַן נָאָך וּוּיְתָעָר. ער האט דערקלערט, אַז דֵי קָאָמוֹנוֹסְטֶרְישָׁע פָּאָרְטִּיְה האט אַפְּלִיכָּן נִיט גַּעֲפָרוֹאָוּט גַּעֲבָן שִׁין וּוּידָעָשְׂטָאָנדְטִּיחָוּרְן, וּוּיל זַיְה האט נִיט גַּעֲקָעָנְטִּפְּאָרְאִוּסְׁוּן, צַו וּאָס הַיְּטָלָעָרִים זַיְג וּוּעַט פִּירְן.

"די קָאָמוֹנוֹסְטֶרְישָׁע פָּאָרְטִּיְה", האט געשריבן פִּיאָטְנִיצְקִי, "הָאַט שִׁיך גַּעֲרָכָעָנְטִּמְּטִּיְה מִיט דָעַר מָעָגְלָאָכְקִיְּט, אַז זַיְג וּוּעַט אָנוֹנְטָרָאָר אַז וּוּלְבָן עַט אַיז פָּרָאָוּאָקָאָטָאָרִישָׁן אָוּסְטְּרִיךְ פָּאָרְבָּאָטְן וּוּרְעָן פָּוּן דָעַר פָּאָשִׁיכְטִּישָׁר מָאָכָם. אָבָּעָר אַז דָעַר טָעָרָאָר וּוּעַט מִיט אַמְּאָל אַנְנָעָמָן אַזָּא אָמוֹנָהָוּיְרָעָן פָּאָרְנָעָם, אַז אַז דֵי פָרָאָוּאָקָאָצִיעָוּ וּוּעַט טָרָאָן אַזָּא פְּרָעָבָן כָּאָרְאָקָטָעָר, דָאַט האַט דֵי פָרְטִּיְה נִיט גַּעֲקָעָנְטִּפְּאָרְאִוּסְׁוּן. דָעַר דָעְזָלְטָאָט פָּוּן דָעַט אַיז גַּעֲוָעָן, אַז דָעַר אָרוּבָּעָטָרְגָּלְאָס אַיז וִיט גַּעֲוָעָן אִימְשָׁטָאָגָן צַו גַּעֲבָן אַז דָעְרָשְׁטָאָגָן. די פָּאָשִׁיסְטָן הָאָבָן צַעְנוֹפְּגָעָזָמְלָט אַרוּס אַזָּא וּוּידָעָשְׁטָאָגָן. מַעֲנְטָשָׁן פָּוּן די פָּלְיוּנְבִּירְגְּעָרָלָאָכָע עַלְעָמָעָנָטָן, אַזָּא אָבוֹנְגָעָבָוּיטָן אַמְּאָסְטָן אַרְגָּגָן-זָאָצִיעָוּ פָּוּן אָמוֹנָהָוּיְרָעָרָר מָאָכָט — אַפְּלִיכָּן בְּעַטְרָעָו וּוּי די אַרְגָּגָן-זָאָצִיעָוּ פָּוּן דָעַר קָאָמוֹנוֹסְטֶרְישָׁר פָּאָרְטִּיְה. אַז יָנוֹוָר, אַז אַיז דִּי יְטָשָׁלָאָגָן נִיט גַּעֲוָעָן קִיְּזָה רָעוֹאָלְזִיאָגָוּרָע סִיטְזָאָצִיעָו, אַז אַז דֵי קָאָמוֹנוֹסְטֶרְישָׁר פָּאָרְטִּיְה פָּוּן דִּי יְטָשָׁלָאָגָן אַז אַיז נִיט גַּעֲוָעָן אִימְשָׁטָאָגָן צַו פָּאָרְהִינְדָּעָן הַיְּטָלָעָרָס אַרוֹנְקָוּמָעָן אַיז מָאָכָט. וְהַזָּה דִּי קָאָמָר וּסְטוּשָׁע פָּאָרְטִּיְה וּוּאָלְטָע אָנוֹשָׁר דֵי דָאָמְלָעָטִיק בָּקוֹדְנוֹגָגָעָן אַוְיְגָעָפָּאָרָעָט צַו אַגְּוֹאָפָּוֹנָטָן אוֹיְפָּשָׁטָאָגָן, וּוּאָלְטָע עַט גַּעֲוָעָן אַז אַגְּוֹנְטִּוּרָוּס אַז אַגְּבָּאָרָעָכוּן.*).

נוּ, זַאְגָן מַאנְכָּע, אַז די דִּי יְטָשָׁלָאָגָן-דָעְמָאָקָרָאָטָן הָאָבָן גַּלְיַיְךְ נָאָכְדָּעָט וּוּ דָעַר סָאָצִיאָל-דָעְמָאָקָרָאָטָן אַז אָרוֹנְטָרְגָּעָזָט גַּעֲוָעָן, בָּאָדָאָרְפָּט פָּאָלְגָּן די קָאָמוֹנוֹסְטֶרְן אַז פָּרָאָקָלְאָמְרִין אַז דִּיקְטָאָטָר, וּוּאָלְטָע דָאָז נִישְׁתְּפָעָנְטָן אַזָּא קִיְּיָן הַיְּטָלָעָרָס אַזָּא דָאָרָה, זַאְגָן זַיְיָ, אַזָּא רָוְסָלָאָנָד, וּוּאוּ די קָאָמוֹנוֹסְטֶרְן הָאָבָן גַּלְיַיְךְ נָאָכְדָּעָט וּוּצִיעָו זַיְקָנְטָעָמִיתָן זַוְּלָן פָּוּן דָעַר מָאִירָעָטָעָט פָּאָלָק אַזָּא אַיְינְזָה גַּעֲפִירְט אַז דִּיקְטָאָטָר, אַז מָאָקָעָן נִיטָאָקִיָּן פָּאָשִׁיזָם. די וּוּאָס מַעֲנָהָן אַזָּוִי, פָּאָרְגָּעָסָן, אַז די אַמְּתָהָעָ רָעוֹאָלְזִיאָצִיעָא אַזָּא רָוְסָלָאָנָד, די רָעוֹאָלְזִיאָצִיעָע קָעָנָן דָעַם צָאָרִירָהָן, הָאָבָן גַּעֲמָאָכָט די סָאָצִיאָלִיסְטָן אַז אַז דִּי יְבָעָזָאָלָן אַזָּא נִיט דִּי קָאָטָוּנְסָטָן. די בָּאָלְשָׁעָן וּסְטוּשָׁע פָּרְעָר זַיְנָעָן גַּעֲקָמָעָן מַעֲרָסָטָן פָּוּן אַוְיְסָלָאָגָן אַזָּא פָּאָרְטִּיקָן, שָׂוֹן נָאָכְדָּעָס וּוּ די דָעַר מַעֲכָטִיקָוּר אַזָּא צָאָרִיזָם אַזָּא פָּאָרְגִּינְטָעָט גַּעֲוָוָאָרָן פָּוּן אַזָּא דָעַר אַזָּא זַיְהָהָעָן דָעַר סָאָצִיאָלִיסְטָעָדָעָגָן פָּאָרְעָוָרָגָן זַיְדָעָן לְאָנָדָה. לעַנְגָּעָן אַז אָנוּן טָרָאָקִיָּן זַיְדָעָן קִינְמָאָל נִיט אַיְינְגָעָנְבָּעָן צַו פָּאָרְכָּאָפָּן דֵי מָאָכָט, וּוּעָן זַיְיָ וּוּאָלְטָע נִיט גַּעֲהָאָט פָּאָרְשָׁפָּאָרָאָקָן דֵי סָאָלְדָאָטָן תִּיכְחָ צַו פָּאָרְעָנְדִּיקָן די מַלְחָמָה אַזָּא אַיְינְרָוָפָן גַּלְיַיְךְ דִּי דָעְמָאָקָרָעָטִישָׁע גַּרְנְדָּגָן-סָפָּאָרְזָאָמָּלָגָן די בָּאָלְשָׁעָוָיְקָעָט הָאָבָן נִיט דָעְצָיְלָט די אָרְכָּיְלָט אַזָּא זַיְדָעָן צַוְּלָאָקִיָּן זַיְדָעָן נִיט אַיְינְגָעָנְבָּעָן פָּאָרְכָּאָפָּן אַזָּא דִּיקְטָאָטָר, זַיְיָ הָאָבָן די גַּעֲנָצָעָ צִיְּתָים זַיְדָעָן גַּאֲרָאָר אַרוֹנְגָעָשָׁטָעָלָטָה פָּאָרְדָּעָטָהָן די אַיְינְצִיקָעָ אַמְּתָהָעָ אַזָּא אַיְינְרָוָפָן גַּלְיַיְךְ דִּי דָעְמָאָקָרָעָטִישָׁע דָאָזָן, וּוּעָן זַיְיָ הָאָבָן פָּאָרְכָּאָפָּט די מָאָכָט, הָאָבָן זַיְיָ אָפְּגָנְשָׁאָפָּט אַלְעָ דִּי דָעְמָאָקָרָעָטִישָׁע פָּרִיהִיָּה אַזָּא לִוְנָר, הָאָבָן אָנוּטָעָרְדִּירְרָקְט אַלְעָ זַיְעָרָע קָעָנָעָר אַזָּא אַיְינְגָעָפָּרִיט אַזָּא דִּיקְטָאָטָר, פָּאָרְקָרָעָט, זַיְיָ הָאָבָן די גַּעֲנָצָעָ צִיְּתָים זַיְדָעָן גַּאֲרָאָר אַרוֹנְגָעָשָׁטָעָלָטָה פָּאָרְדָּעָטָהָן די אַיְינְצִיקָעָ אַמְּתָהָעָ אַזָּא אַיְינְרָוָפָן פָּוּן דָעְמָאָקָרָעָטִישָׁע דָאָזָן, וּוּעָן זַיְיָ הָאָבָן גַּעֲקָעָנְטָמָעָן דָעַר סָאָצִיאָל.

*) די אַלְעָ אַוְסְׂזָגָן פָּוּן פִּיאָטְנִיצְקִיָּס בְּרָאָשָׁוָר זַיְנָעָן עַנְטוֹנוּמָעָן פָּוּן פָּרָגָעָר "סָאָצִיאָל-דָעְמָאָקָרָעָט" פָּוּן 21 טָן יָנוֹוָר, 1984.

פאשיסטן אין מאכבר לענדער. לענין, טראצקי און סטאלין האבן געציגט דעם וועג די פאשיסטן. מוסאליני און היטלר קאפרון אלץ פון די באַלְשׁוּזִיקען. אין דער באַלְשׁוּזִיקען רוסלאנד עקזיסטירט דיזעלבע פיזישע און ניומטיקע שקלאָפֿערַי און אונטערדריךונג, וואָס אין די פאַשִּׁיסְׁטִישׁע לְעַנְדֶּר. אין די טורמעט און קאנֵן צענטראָצִיעָלָאנְגרָן פון סָאוּוֹטְרָזְסָאנְדָן זַיְעַנְעַן אַיְינְגְּנָשְׁפָּאָרָט אַסְּקָעָר אַרְבָּעָטָר, פּוּעָדִים אָזָן אַינְטָעַלְיָנְעַטָּן, סָאַצְּיָאלְסָטָן, קָאָמוֹנוֹיסְּטָן, לְיבָעָרָלָן אָזָן אַונְפָּאָרְטִּיאִישׁע, ווי אַין אלע פַּאַשִּׁיסְׁטִישׁע לְעַנְדֶּר צַוְּזָעַנְגָּנוּמָעַן. שלעכט ווי עס אַיז די עקאנָאַמִּישׁע לאָגָע פון די פָּאַלְקָסְּ-מַטָּסָן אַין די פַּאַשִּׁיסְׁטִישׁע לְעַנְדֶּר, אַיז זי אַין סָאוּוֹטְרָזְסָאנְדָן נאָךְ טוֹינְטָעָר מָאֵל ערנְגָּר. קִיּוֹן לאָגָנְדָן ווּוֹס נִיטָן אַזְּזָהָנְגָּר אָזָן גַּוְּסָטָן וּסְאָוּוּטָן.

רוסלאָגָן, אָזָן דָּאָס אלְץ אַיז אַרְזּוֹלְטָטָט נָאָר פָּוּן דָּעַר קָאָמוֹנוֹיסְׁטִישׁעָר דִּיקְטָאָטוֹר. די באַלְשׁוּזִיקען האָט זיך טָאָקָע אַיְינְגְּנָעַבָּן דָּרוֹךְ די מִיטְלָעָן פָּוּן טָעָר אָזָן דִּיקְטָאָטוֹר אַיְינְצָהָאָלָטָן זַיְעַר מַאֲכָתָן, אַבָּעָר זַיְיָ האָבָּן דֻּעָרְבִּי פָּאַרְוָאַנְדָּלָט די 160 מִילְיאָן אַיְנוֹוֹוֹאַיְנָעָר אַזְּנָעָר אַזְּנָעָר אַזְּנָעָר פָּאָלָק פָּוּן חַאְלְבָּהָנוֹגָרִיךְעָ אָזָן דַּעְרְשָׁלָאָר גַּעַגְעָן שְׁקָלָאָפָּן. נְרָאָד רָוּסְלָאָגָן האָט גַּעַגְעָט, אָזָ אַפְּיָלוֹ די עַרְגָּסְטָע דַּעְמָאָקְרָאָטָע אָזָן בְּלִוְיָן בְּעָסָר פָּאָר די אַרְבָּעָטָר וּוּ די בעסְטָע דִּיקְטָאָטוֹר. דָּרוֹךְ דִּיקְטָאָטוֹר פָּעָן מַעַן בְּלִוְיָן קְוּמָן צַו שְׁקָלָאָפָּרָי, אַבָּעָר נִיטָן צַו פְּרִיהִיחָט אָזָן נִיטָן צַו סָאַצְּיָאלִיזָם. דַּעְרְפָּאָר האָבָּן דִּי דִּיטְשָׁע סָאַצְּיָאלִיסְּטָן גַּעַגְעָט מִיטָן אלְעָזָוּרָע בְּחוֹת אַוְיפָּצָהָאָלָטָן די דַּעְמָאָקְרָאָטָע אָזָן זַיְעָר לאָגָן. אָזָן אוּבָּה די פְּרִיעָר דַּעְמָאָקְרָאָטָע רַעֲפּוּבְּלִיךְ פָּוּן דִּימְשָׁלָאָגָן אָזָן טְרָאָצְּדָעָם דָּאָךְ פָּאַרְנִיכְטָעָט גַּעַוְאָרָן, אָזָעָס גַּעַשְׂעָן צֻום גַּעַרְטָמָן טִילְאָס די קָאָמוֹנוֹיסְׁטָן.

אַפְּיָלוֹ שָׁוֹן נְאָכְרָעָם, ווי נְאָנָץ דִּימְשָׁלָאָגָן אָזָעָס גַּעַלְעָן אַונְטָעָר דֻּעָם אַיְזָעָרָעָנָם קָנָפָל פָּוּן הִיטְלָעָר', אָזָן נְאָצִים האָבָּן, צַוְּזָמָעָן מִיטָּעָר פְּרִיהִיחָט אָזָן דָּעַר מַאְקָרָאָטָע, פּוֹלְשָׁטָעָנְדִּיךְ פָּאַרְנִיכְטָעָט די דִּיטְשָׁע קָאָמוֹנוֹיסְׁטִישׁע פָּאָרְטִּי, וּוּעְלָבָּעָ אָזָן גַּעַוְוָן דָּעַר שְׁטָאָלָץ פָּוּן קָאָמְנָטָרָן, האָט די סָאוּוֹטְרָזְעָנְרָוָנָג נְאָךְ אַזְּיךְ נִיטָן גַּעַפְוָנוּן פָּאָר מַעְנָאָךְ אַיְבָּעָרְצָרוּסִין אַירְ פְּרִינְגְּטָאָפָּט מִיטָן די נְאָצִים. וּוּעָן די סָאַצְּיָאלִיסְּטָן אָזָן די אַרְגָּאַנְיִזְּרָטָע אַרְבָּעָטָר פָּוּן דָּעַר גַּעַנְצָעָר וּוּלְטָה האָבָּן דָּרְסְלָעָרטָן אַזְּ עַקְאָנָאָר מִישָּׁן באַקְאָטָן קָעָנָן דִּימְשָׁלָאָגָן, אָזָזְאָוּטָר רָוּסְלָאָגָן נִישָּׁט נָאָר אַלְיוֹן צַוְּנָעָר שְׁטָאָנָעָן צֻום באַקְאָטָן, נָאָר דָּעַר קָאָמוֹנוֹיסְׁטִישׁע אַינְטָרָנְגְּצִיאָנָאָלָט האָט נְאָךְ אַינְנָהָרָן, סְטָרוֹאָרָט די קָאָמוֹנוֹיסְׁטִישׁע פָּאַרְטִּיּוֹן פָּוּן דָּעַר גַּעַנְצָעָר וּוּלְטָה, אָזָזְזָלְאָן צַוְּנָעָר באַקְאָטָן. אַיְן נְאָוּזְמָבָּעָר 1938 אוֹזְמָעָט אָזָעָס אלְעָזָוּר קָאָמוֹנוֹיסְׁטִישׁע צִיּוֹנָה גַּעַגְעָן דֻּעָם באַקְאָטָן. אָזָעָס גַּעַוְוָן אַגְּרָמָה וּוּלְטָה גַּעַוְוָן אַפְּגָנְדְּרוֹקָט אַזְּ אַרְטִּיקָלָט פָּוּן בָּעָלָק קָוָן, וּוּלְכָרָר אָזָעָס גַּעַוְוָן אַיְנָעָרָפָן די זַיְוָלוֹן קָאָמְנָטָרָזְעָנָרָן. אַיְן יְעַנְעָם אַרְטִּיקָלָט דָּעַר דַּעְמָאָלָט גַּעַוְוָן אַיְנָעָרָפָן די זַיְוָלוֹן קָאָמְנָטָרָזְעָנָרָן, גַּעַנְגָּסָטָן טְרָוּוּרִיקְבָּאָרִימָטָע, גַּעַוְוָעָזָנָרָעָ קָאָמוֹנוֹיסְׁטִישׁע דִּיקְטָאָטָר פָּוּן אַונְגָּרָן, גַּעַנְגָּסָטָן פָּעָךְ אַזְּוָעָלָבָּאָוָה די סָאַצְּיָאלִיסְּטָן אָזָן טְרָיוּדְיְזְוִוְּנָיאָנִיסְּטָן פָּוּן דָּעַר גַּעַנְצָעָר וּוּלְטָה, פָּאָרוֹאָס זַיְיָ פִּרְנָן אָזָעָס דֻּעָם באַקְאָטָן קָעָנָן דִּימְשָׁלָאָגָן. עַר האָט די באַקְאָטָן בָּאַזְּוָעָגָן גַּעַנְגָּסָטָן אַלְמָעָרָע פָּוּן די עַנְגְּלִישָׁע אָזָן פָּרָאָנְצְּוּזִישָׁע.

איַמְפָּעָרִיאָלִיסְּטָן, אָזָעָס עַר האָט גַּעַרְפָּוּן די קָאָמוֹנוֹיסְּטָן צַוְּקָעְפָּן קָעָגָן דֻּעָם באַקְאָטָן.
„דָּעַר באַקְאָט אַזְּיָף דִּיטְשָׁע חַהְרָוֹת“, האָט בָּעָלָא קָוָן גַּעַרְבִּיבָּן, „איַזְּ בְּלִוְיָן אַמְּנָעוֹרָע אַפְּצָזָאָוּנְדָּן די אַרְבָּעָטָר פָּוּן אַרְבָּעָטָר פָּוּן דֻּעָם אַמְּתָהָן קָאָמָפָּעָן קָעָנָן דֻּעָם דִּיטְשָׁמָן פָּאַשְׁׁזָׁם אָזָעָס קָעָנָן פָּאַשְׁׁזָׁם אַזְּן זַיְוָרָע אַיְיָגָעָנָע לְעַנְדָּר . . . דָּעַר באַקְאָט בָּרָעָנָט נְזָעָן דָּעַר אַיְנָעָנָר בָּרוֹשָׁזָאָזִיעָ, די שׁוֹתְפָּים פָּוּן די עַר סָאַצְּיָאלְ-דַּעְמָאָקְרָאָטָע אָזָעָס פָּיְרָה רַעֲפָאָרִיםְטִישׁע יוֹנִיאָנס.“

"די קאומוניסטן וועלן זיך נאכטיאויליקן אין יעדער מאסן-אקטיע וואם פען שעדיין דעם פאשיזום, — האט דער זויל פון קאמינטערן געשריבן, — „זוי וועלן אבער ניט דערלאזן דערצן, או זוי זאלן אויסגענצעט ווערן אלט א מיטל אין די הענט פון אין אימפריאלייסטיש לאנד קען אין אינטערעסן פון דער אימפריאלייסטיש לאנד . . . דער באיקאט ווערט אין דער אמת/ דוקטורט פון די אינטערעסן פון דער אינגענער אינדוסטראיע, וועלכע וויל זיך שיצן קען איסלענדישער קאנטורען . . . אעלן אונט-פאשיסטייש ארבטער מוז איזונען, אז ד טאציאליטישע באיקאט באזונונג איז א שוינז".
(עד די נו יארקער "מארגנ-פריהיט" פון 22טן נאושטער, 1938.)

אט איזו האט געדרשנט דער בהן גדויל פון קאמינטערן אויפֿ דַי שפאלטן פון די קאומוניסטישע צייטונגנען פון דער גאנצער וועלט. די באחויפטונג, או זיך באיקאט קען דיטשלאנד ווערט כלומרשט בעפירות אין די אינטערעסן פון דער בורושוואזיע, וועלכע וויל זיך שיצן קען דער קאנקורען פון דער דיטשער אינדוסטראיע, אויז געווען א שעדלאכער בלאפֿ, וואט איז גלויבצייט פארשפרייט גוואווארן פון די נאציז און פון די קאמינטערן-לייט. די טאציאליסטישע ארבטער פון האלאנד זוינען געווען די ערשות וואט האבן אונגעפאגגען דעם באיקאט קען נאציזיטשלאנד, בעט די האלאנדישער רענירונג און די גאנזע קאפיקטאליסטישע פרעטס פון האלאנד אויז די גאנצע צייט געווען ענטשיין קען דעם באיקאט. וואט וועלכע אויז אויך געווען און פוילן. די טאציאליסטישע פארטיען, די פ. פ. פ. מ. דער "בונד" און די פועלן ציון האבן ענרגיש אנטירוט פארן באיקאט, בעט אלע קאפיקטאליסטיש פויליש פארטיען, ווי אויך די רענירונג, האבן פון ערשות מאן אן באקעטט דעם באיקאט. אין ענגלאנד און אין די פאראייניגט שטאטן האבן פאר דעם באיקאט אנטירוט בלואו די אודישע צייטונגנען (אויסער דער קאומוניסטישער "פריזוית") און די ענגליש טאציאליסטישע און טריידיזונאָן ארגאנגען. קיין אויז גויטע קאפיקטאליסטיש צייטונג פון ענגלאזד אדרוע פון די פאראייניגט שטאטן האט דעם באיקאט קיינחאָן וויט גע- שטיצט, און די רענירונגנען פון ביידע לענדער האבן זיך אויך באציגוין פינטלאָך צום באיקאט. די חערין פון קאמינטערן האבן וואט איז גוט געוואווארן, זוי אויך אבער דאן געאנגען אין יעבן ארדנטער-אצורייטן דעם באיקאט קען נאציזיטשלאנד. האבן זוי געתשטעטלט די באיקאט-באזונונג אלט א קאנט-דרוּוֹאַזְיאַנְעָרָה פארשוווערונג פון דער אויך-פארפעאַשער בורושוואזיע. ערשת מיט א צייט שפער האט מאסקווע געגען- דערת אויר באזיאוונג איז נאציזיטשלאנד.

ערשת ווען הונגנבורג און שאכט האבן אין يول 1934, אויפֿ דער עקאָנאַמִישער קאנפערענץ און לאָנְדָרָא, יונעשטעלט א מעמאָראָנדָם, און וועלכֿן זוי האבן באזיאוונג ווי נויטיק עם איז פאר דיטשלאנד אויסזובוּיטערן זיך אוין מורת, האט די סָאוּוָעָט רענירונג זיך דערשראָקן פאר א מענלאָקן אַנְפָּאָל פון נאציזיטשלאנד און זיך האט אויף שנעל געשלאָקן אַנְפָּאָל מיט פְּדָאָנְקָרִיך און טשעבאָסָלָאָזָקָע. זיך איז אריינגעטראָטן אין דער פְּעַלְקָעָרְלִיך און האט געזואוּונְגָעָן די קאומוניסטן פון די אנדערע לענדער איבער-אַזְּקוּלִיעָן זיך דורך נאכט און אַרוּוּסְטְּרָעָטן אלט פארטיזידינער פון דעם אַסְּרָאָטִיעָן און אלטס פְּאַרְקָעָמְפָּעָר פָּאָר א פָּאָלְקָס-פְּרָאָנט.

אבער אַפְּלוּ אַזְּקָדְּעָם ווי די באזיאוונגנען אַזְּוִישָׁן מאָסְקָוּעָ און בעילן זוינען געאוֹרָן שטאָרָק אַנְגָּעָצְּזָנָן, איז בטאלוּנָס רַעֲנִינוּגָג, נאָך אַלְעָן פָּאָרְבִּילְבִּין אַיְנָעָ פון די בעטצע קאָטָמוּעָר, וועלכֿן די דִוְיטְשָׁע נאָצִים האָבָן פָּאָרְמָאָגָט אַן אַוְיסְטָלָאָנד. גויט דעם אַפְּצִיעָלָן באָרִיכָט פון דעם פָּאָוּוּטִישָׁן אַוְיסְלָעָנְדִּישָׁן האָנְדָל, וואט איז אין 1936 פָּאָר-

עפנטלאנט געווארן אין מסקוווע, איז דער דיטשער עקספארט קיין סאועטדרוסלאנד געווען פיל גראסער, אידער ער איז געווען פאר היטלערס איז מאכט. איז איז 1932 האט סאועטדרוסלאנד געקופט אירע מערטטש טחוורות איז אמעריך. דיטשער לאנד האט איז רוסלאנדס איסטעלגענישן האנד פארנווען דעם צוויתן און אמאָל דעם דרייטן פלאז. איז 1936 אבער איז דיטשלאנט איז די אַפְּצִיעַלָּע בָּרוֹכִיטָן וּוּנְן סאועטיען האנד מיט אנדרען געתאנען אויפֿן ערסטן פלאז, אמעריקע אויפֿן צווייטן פלאז און גנגלאנד אויפֿן דרייטן. די דאָזעע פָּאָרְטְּלִיְּגָן פון די סאועטיען באַשְׁטְּלִינְגָן איז איסלאנד האט זיך באָזְוִינְג אויף די ערשטן זיבן מאָנאָטן פון יאר 1936, ד. ה. אויַס אַ צִּיטְפָּן דריַי אַז אַהֲלָב יאר נאָכְדָּען ווי די נאָצִים זיינען געווארן איז באַלְעָכָטִים פון דיטשלאנט און וווען די סאועטיען הערשער קאָבן געהאט נוונְג צִיטְצִוְצִיעַן זיירען באַשְׁטְּלִינְגָן פון נאָצִילָאנְט, ווי דאס האָבן געטן פָּאָרְטְּלִיְּסְטָן פון אלְּעַן לענדער.

אין משך פון יאר 1936 האט די סאועטדרערונג געקופט איז דיטשלאנט פארשודען טחוורות אויף דער טומען פון 308 מיליון מיט 400 טויזנט רובֶּן און פארקופט צו דיטשלאנט האט זי פָּאָרְטְּלִיְּגָן און טחוורות אויף דער טומען פון 120 מיליון מיט 400 טויזנט רובֶּן.

אין פָּאָרְלִיְּפָּן די 9 מאָנאָטן פון יאר נאָנָאָר בווענדער סעפטעמבער פון יאר 1937, האט די סאועטדרערונג געקופט איז דיטשלאנט פאר 180 מיליון מיט 318 טויזנט רובֶּן טחוורות און פארקופט צו דיטשלאנט האט זי פָּאָרְלִיְּפָּן מיט 99 טויזנט רובֶּן טחוורות. דער באַלְעָנָס פון דעם סאועטיען-דייטשן האנד צו גנסטן פון דיטשער לאָנד האט צו סוף פון 21 מאָנאָטן באָטרָפָן 284 מיליון מיט 210 טויזנט רובֶּן — אַ גאנְץ שיינְער בייטראָג צו דיטשלאנטס עלאָנָמִישָׁעָר מאָכָט, אַ בִּיטְרָאָג, פָּאָר ווּלְּכָן חיטלער און גערינְג האָבן זיכער געהאט אלְּעַן אוֹרוֹזָאָבן צו זיינְשָׁטָאָרָךְ דָּאָקְבָּאָר כָּאוּועָר סְטָאָלִינְגָן.

פון אַ רְעַנְרוֹנְג, וואָס גִּיט זיך אַרוֹים אלְּס אַ קָּאמְנוּסְטִישָׁע אַרְבָּעַטְרָדְרָעַנְרוֹנְג, האט מען געקבנט דערוואָרטן, אַז זי ווועט זיינְשָׁת אַנְצּוּשְׁלִיסְן זיך אַן דער כָּאַיקָּאָטְבָּאָוּגָוּנְג שָׁעַן דעם בְּלוֹטִין נְאָצְּיְרָאָוּשִׁים, וואָס האָט הוּנְדָרְטָעָר קָאָמָר נִיסְטָן אַוּוּקָנְגָשִׂיקָט אויף יְעַנְעָר וּוּלְּטָט, צענְדְּלִיְּקָע טְוִיְּונְטָעָר קָאָמְנוּסְטָן, סְאָצִיאָלִיסְטָן, לִיבָּעָאלָן אָון אַידָּן אַיְנוּנְעַשְּׁפָּאָרט אָון די טְוָרְמָעָם אָון קָאָנְצְּנָמְרָאָצְּיְעָלָגָוּרָן, פָּאָרוֹזָאָנְדָלָט די דיטשער מאָטָן אָון שְׁלָאָפָּן אָון צּוֹנְעָנְרִיוּת אַ נְיָע בְּלוֹטְ-בָּאָדָר פָּאָר אַיְראָפָּע.

די סאועטדרערונג האט באָאוֹסְטוּנִינִיס געהאָלְפָן ברענן דעם ווּלְּטְ-בָּאָיסָט קענְג היטלער, זי האָט געהאָלְפָן צו פָּאָרְשְׁטָאָרָקְן היטלערס עָפָּאָנְאָמִישָׁע, פִּינְאָנְצִיעַלָּע אָרוֹן מְיֻלְּטְרִישָׁע מאָכָט.

6—וועי אוזי מאסקוווע אוון די קאומוניסטן האבן „געקעמעטט” קענע פאשיזום

אין פראנקורייך האבן די קאומוניסטן אין 1934 זיך פראיאיניקט מיט די סאציאר ליסטן אוון מיט די בוזושוואזע וואדריקאלן אוון און איזויגערופענעט, „פאלקס-פראנט” אויף צו באקעמעfn דעם פאשיזם אוון די ריעאטצע. די קאומוניסטן זיינען געווען די יוניסקע, וואס האבן אונגעפאנגען די באזועונג פארין, „פאלקס-פראנט” פריער אין פראנקורייך אוון דערנארך אין אלע אנדערע לענדער, אויסער טאוועט-דרוסלאנד, פארשטייט זיך. די הויפט-מענה פון די קאומוניסטן, וועלכע האבן שטענדייך געהאנדلت לומט די אין טטרוקצייס פון מאטלקוע, איזו געווען, און דעם פאלקס-פראנט דראט צו פאריניכטן די דעם אקראטיע פארצאמען דעם וועג דעם פאשיזם, וועלכער דראט צו געווינגען האבן ברדי צו און די קאנסטיטוציאנעלע פרוייחיותן אין אלע לענדער. כד' צו געווינגען די מסטן פארין פאלקס-פראנט, האבן די קאומוניסטישע צייטונגגען אוון די קאומוניסטישע לענדער געהאלטן אין איין מנודען געפערלעכע פאשיסטיישע געפערלעכע פארשווורונגען אפייל אוייך דארט, וואו עס איז קוין טמן נישט געווען פון פאשיזם. א געוויסע ציטט איז אפייל פרויזידעטט אטאקריםט געווארן פון די קאומוניסטן אלס פאשיסט. רוזוועטלטס „נוו זיל” איז אין דער קאומוניסטישער פרעסע אין פאלזיוויל פון טללאכע יאר נאכ' אנאנד באציכנט נעווארן אלס א שטוק באשיזם. (שפערער האט דער קאומינטען געהנדערט זיין באציאונג צו דער רוזוועטלט אדמיניסטראציע). עס האט געהיסן, און דער פאלקס-פראנט איז נויטיק אין אלע לענדער אוות צו באשיען די דעם אקראטיע פון דער פאשיסטיישער געפער, וואס לווערט אויף איז אין די פריער לענדער אוון אויף צו ערabcdefghijklmnopערן פרוייחיות און דעם אקראטיע אין די לענדער, וואו עס הערטט א פאשיסט טישע דיקטטטור.

אין דער אמרת אין דער קאומינטען וויניקער פון אלץ געווען פראיאינטערעסיטרט און שעטפן קענען דעם פאשיזם אדרער קענען דער פאשיסטיישער געפער אין די פריער לענדער. די אינטעריעסן פון דער דעם אקראטיע און פון סאציאלייזם אין ענגלאנד, פראנקורייך, די פראיאיניקט שטאטן און אנדערע לענדער אוות צו באשיען סטאלינגען אפייל אין דער לינקער פיאטטע ניט געלען. סטאלין חאט אבער געציגטרט זיינר שטארק פאר אין אמאקע אויף רומלאנד מצד נאציזיטשלאנד אדרער מצד נאציזיטשלאנד צווזמען מיט יאנפאו, און פיליכט אויך מיט דער הילך פון איטאלייע. די פריער פון די נאיצים האבן אבען געפלאגעוועט אפזורייסן אוקראינע און אנדערע טעריטארים פון רוסלאנד. פאר סטאלינען איז, דערבער, זעיר וויבטיך געווען צו האבן ניט בלוז און פראנקורייך, איזו ענגלאנד און אין די פראיאיניקט שטאטן, נאר אוייך איז דיטשלאנד נופא, א ברויטע פאלקס-ארונאנזאציע, וועלכע זאל זיין פרינגעטלאנד צו טאוועט-דרוסלאנד און וואס זאל שטיעץן די אויטעלודישע פאליטיש פון דער סאווועט רגעיגונג, און פאר דעם צוועש איזו נויטיק געווען צו צונגעבן דעם „פאלקס-פראנט” א וואס מעד ברויטען כארקטער, אריניציען איז אים אויך אפייל דעם טיל פון די פאשיסטן וועלכע זיינען געווען פאר א פארשטענדיקונג מיט טאוועט-דרוסלאנד.

אין זומער 1937 איז די קאומוניסטייש פארטיי פון דיטשלאנד ארויסגעסומען מיט א רוף פאר א פראיאיניקטן פראנט מיט די דיטשע ואציס. דער טעננסציאנעלער אויפרוף פון צענרטאל-קאומיניטעט פון דער קאומוניסטישער פארטיי פון דיטשלאנד,

וועלכבר האט גערופן "אַפְּצָוֹשְׁטָעָלֶן דעם האַס" צווישן נאצ'יט און קאמוניסטען און צו "אַפְּרָאִינְיָקָוָג פֿוֹ קָאָמְנוּיסְטָן, נָאָצִיסְטָן, קָאָמְנוּיסְטָן, נָאָצִיסְטָן", אַיז גַּעֲוָעָן אַפְּגַּעַדְרוֹקָט אַין דָּעַר פְּרָאָגָעָר "דִּיטְשָׁעָר פְּאַלְקָסְצִיּוֹנָג", אַרגָּזָן פֿוֹן דִּי קָאָמְנוּיסְטִישָׁע פְּלִיכְטָלִינְגָּן פֿוֹן דִּיטְשָׁלָאנָנד אַיז פֿוֹן קָאָמְינְטָעָן, אַיז דָּעָרָנָךְ אַיבְּרָגְעָדְרוֹקָט גַּעֲוָאָרָן אַיז פְּרָאָגָעָר "סָאָצִיאַלְדָּעָמָּאָר קָרָאָט" פֿוֹן 22 טָן אַקְטָמָבָּעָר, 1987. דָּעַר קָאָמְנוּיסְטִישָׁע אַוְיפְּרוֹפָּא אַיז גַּעֲוָעָן גַּעַד וְעַנְדָּת דִּירְעָקָט צַו דִּי נָאָצִים, וְעַלְכָּעַ בְּאַצְּיָכִינְמָט גַּעֲוָאָרָן אַלְסָם "פְּאַלְקָסְצִיּוֹנָאָסָן" אַיז "טְרִיעָה קָאָמְעָרָאָדוֹ", מִיט וְעַלְכָּעַ עַמְּ אַיז נּוֹיִטָּק "אַ בְּרוּדְעָלָאָכָּע פְּאַרְאִינְיָקָוָג", נָאָר כָּרִי צַו בְּאַקְעָמָפָּן "דִּי 3,000 מִילְיאָנָעָרָן" אַיז שָׁאָפָּן אַ גְּלִיכְלָאָכָּע דִּיטְשָׁלָאנָנד, "אַפְּרָאִינְיָקָטָן פָּאָקָע פֿוֹן בְּרִידָעָר".

"מֵיר זַיְנָעָן פָּאָר דִּיטְשָׁלָאנָנד", האט גַּעֲשָׁרְבוֹן דָּעַר צָעַנְטָרָאַלְסָאָצִיאַלְמָעָט פֿוֹן דָּעַר קָאָמְנוּיסְטִישָׁע פָּאָרְטָיִי אַיז זַיְן אַוְיפְּרוֹפָּא, "פָּאָר דִּיטְשָׁלָאנָנד, דָּאָס הַיִּסְטָם, פָּאָר אַפְּרָאִינְיָקָוָג פֿוֹן פָּאָלָק קָעָנָן דָּעַר מָאָכָט פֿוֹן דִּי 3,000 מִילְיאָנָעָרָן. לְאַמְּרָר זַיְד זְרוּקוֹ בְּרוּדְעָלָאָד, אַיְנָעָר דָּעַס אַגְּרוּדָן, דִּי הַעֲנוּ, אַיז זַיְן פְּאַרְאִינְיָקָן! אַיז קָאָמְפָּק קָעָנָן דִּי 3,000 מִילְיאָנָעָרָן וּוּסְטוֹן, דִּיטְשָׁע פָּאָלָק, קָעָנָן זַיְן דְּרָאָפְּלָגְנִירִיךְ, וּוּן דָו וּוּסְטָט פְּאַרְוּוּרְקָלָאָכָן דִּי וּוּדְרָטָעָר פֿוֹן אַונְזָעָר גַּרְזִיסְטָן דִּיטְשָׁן דִּיקְטָעָר שִׁילָעָר, וּוּלְכָרָה האט גַּעֲוָאָגָט אַיז זַיְן זַיְן דָּרָאָמָע "וּוְלְהָלָם טִילָּה": "מֵיר וּוּלְיָן זַיְן אַפְּרָאִינְיָקָטָן פָּאָלָק פֿוֹן בְּרִידָעָר".

"דוֹ נָאָצִיאַנָּאָלְסָאָצִיאַלְמָס (נָאָצִי), דוֹ סָאָצִיאַלְדָּעָמָקָרָאָט, דוֹ אַרְבָּעָטָעָר, דוֹ פְּוּעָיר, דוֹ בְּעַלְ-מְלָאָכָה, דוֹ וּוּסְנָשָׁפְּטָסְמָאָן! האָבָן מִיר דָעַן נִיטָלָע זַיְן פֿוֹן דִּיטְשָׁן פָּאָלָק דִּי וּלְכָבָעָ בְּעַנְקָשָׁאָפָט נָאָר פְּרִידָן, פְּרִידָן אַיז זַיְן זְאוּלוּזָוִין? האָבָן מִיר דָעַן הַיִנְטָן נִיטָדִי זַעֲלָבָעָ גַּוְיָטָן? לְאַמְּרָר שְׁלִיסָן אַ טְרִיעָה קָאָמְעָרָאָדְשָׁאָפָט, כְּדִיזְוּ זַיְן פְּאַרְטִידִיקָן אַונְזָעָרָעָ לְעַבְנָס-אַינְטָרָעָסָן אַיז דָעַם פְּרִידָן. צַו פְּאַרְטִידִיקָן דִּיטְשָׁלָאנָנד קָעָנָן דָעַר אַוְיבְּרָשְׁטָעָר שִׁיכָט פֿוֹן דִּי 3,000 מִילְיאָנָעָר".

די קָאָמְנוּיסְטִישָׁע "דִּיטְשָׁע פְּאַלְקָסְצִיּוֹנָג" האט אַיז אַיר לִיְּטָ-אַרְטִימָל, וּוּאָס אַיז גַּעֲדָרָקָט גַּעֲוָעָן אַיז וּלְכָבָעָ נָוָמָעָ, נָעָזָטָן, אוֹזָגָטָן, אוֹזָגָטָן פֿוֹן צָעַנְטָרָאַלְסָאָצִיאַלְמָעָט פֿוֹן דָעַר קָאָמְנוּיסְטִישָׁע פָּאָרְטָיִי אַיז אַיז עַנְטָפָעָר אַוְיפְּרוֹפָּא דָעַד אַיז נִירְעָמְבָעָר. "דִּי קָאָמְנוּיסְטִישָׁע פָּאָרְטָיִי פֿוֹן דִּיטְשָׁלָאנָנד", האט דָעַר אַרגָּזָן פֿוֹן קָאָר מִינְטָעָרָן גַּעֲשָׁרְבוֹן, "הָאָט אַוְיפְּ הַיְּטָלָעָרָס רְעָדָע גַּעֲנְטָפָעָרָס מִיט אַיז אַוְיפְּרוֹפָּא פָּאָר אַפְּרָאִינְיָקָוָג פֿוֹן דִּי אַנְטִי-פָּאָשְׁטִישָׁע מָאָטָן מִיט דִּי נָאָצִישָׁע מָאָטָן". אַונְזָעָרָן זַיְן זַיְן זַיְן שְׂוִין פָּאָרְאִינְיָקָן, וּוּאָס וּוּלְן זַיְן דָעַן טָאָן? אַרְוֹנָה טָרָוָהָרָפָן הַיְּטָלָעָרָן? חַלְילָה! דִּי "דִּיטְשָׁע פְּאַלְקָסְצִיּוֹנָג" האט אַיז אַיר לִיְּטָ-אַרְטִיקָל גַּעֲשָׁרְבוֹן:

"דָעַר אַוְיפְּרוֹפָּא פֿוֹן דָעַר קָאָמְנוּיסְטִישָׁע פָּאָרְטָיִי פֿוֹן דִּיטְשָׁלָאנָנד פָּאָדְרָעָט אַוְיפָּה דָאָס דִּיטְשָׁע פָּאָלָק צַו הַאלָטָן זַיְד צַוְאָמָעָן, צַו הַאלָטָן בְּיִם וּוּאָרָט דִּי נָאָצִיאַנָּאָלְסָאָצִיאַלְמָעָט סָאָצִיאַלְסָטִישָׁע פְּוּרָעָר אַיז טְרִיעָר קָאָמְעָרָאָדְשָׁאָפָט דָוְרָכְצָוְפָּר אַיז זַיְן פְּרִיעָרְדִּיקָע פָּאָדְשָׁוָגָנוּ פֿוֹן דָעַר נָאָצְאָנוּגָלְסָאָפְּצָאַצְּיָאַלְסָטִישָׁע (הַיְּטָלָעָרָס) פְּרָאָגְרָאָס, וּוּאָס אַנְשָׁפְּרָעָבָן דִּי פָּאָדְרָוָנָעָן פֿוֹן פָּאָלָק".

"דָעַר לְעַבְנָס אַינְטָרָעָס פֿוֹן דָעַם דִּיטְשָׁן פָּאָלָק פָּאָדְרָעָט, אַיז דִּי נִיטְ-נָאָצִים זַלְלָן אַוְיסְטָרָעָקָן אַ בְּרוּדְעָרְחָאָטָן דִּי נָאָצִישָׁע מָאָטָן, כְּדִיזְוּ קָאָטָחָס דָעַם האַס זַלְלָקָמָעָן אַפְּאָרָאוּיָאָגָסְפָּוָלָע צַוְאָמָעָנְאָרְבָּעָט אַיז קָאָטָחָס פָּאָרְפָּרְדָּוָן, פְּרִיהִיחָיָס אַיז וּוּלְזָיָן".

דער דאזוקער אויפרוֹפּ פֿוֹן דער דײַיטשער קָאמְנוֹיסְטִישָׁר פָּאָרְטִּי, וּוֹ אַלְעַ אַנְדְּעָרָעָה אוּפְּפּוֹרֶפּן פֿוֹן די קָאמְנוֹיסְטִישָׁר פָּאָרְטִּיּוֹן, אַיז אַרְוִוְנְגָּלָאָזָן גַּעוֹאָרָן אוּפּּּּוֹן בָּאָפְּעָל, נָאָטוֹרְלָאָךְ, פֿוֹן קָאמְנוֹנְטָאָרָן. מַעַן הָאָט דָּאָרְטָן אַיז מַאֲסְקוּעָ אַיז אַיִּין שִׁינְעָם פָּרִימָרָגָן בָּאָשְׁלָאָסָן, אַיז אַיז די אַינְטָאָרָעָסָן פֿוֹן דער סָפּוּוּטְדִּוּסִישָׁר פָּאָלִיטִיךְ אַיז נְיוּטִיךְ, אַיז די דַּיְיטְשָׁע קָאמְנוֹיסְטִן זָאָלָן אַוִּיסְטְּרָעָסָן אַז בָּרוּדָעָרָלָאָכָע הָאָנָט די "דַּיְיטְשָׁע קָאמְנוֹרָאָרָן" פֿוֹן הַוִּתְלָעָרָסָס פָּאָרְטִּים-אָרְמִי. אַונְזָן די פִּירְעָרָר פֿוֹן דער דַּיְיטְשָׁע קָאמְנוֹרָאָרָן" נְיוּטִיךְ אַיז עַלְלָאָסָן גַּעֲוָונָה. דַּי יְעַיְּנָעָנָה כִּיסְטִישָׁר פָּאָרְטִּי זְיִינְעָנָה גַּעֲוָונָה גַּעֲוָונָה דֻּעַם בָּאָפְּעָל אַוִּיסְטְּרָפְּאָלָגָן. פֿוֹן זַיְּוֹן, וּוֹאָס זְיִינְעָנָה נִישְׁתָּמְעָנָה גַּעֲוָונָה אַיִּינְשְׁטִימָגִן מִיט אַזָּא מַאֲקָטִיךְ, וּוֹי. צ. ב. רַעֲמָעָלָעָה, הָאנָעָ נְיוּמָאָן, מַאֲסָם הָעַלְיָא אַזָּא אַנְדְּעָרָעָה, זְיִינְעָנָה אַרְוִוְנְגָּרְעָפּוֹן גַּעֲוָאָרָן קִין מַאֲסְקוּעָ אַזָּא זְיִינְעָנָה דָּאָרָט שְׂטִילְעָרְהִיטִּים "ליַקְוִידִיטִּים" גַּעֲוָאָרָן. ד. ה. פְּשָׁוט דָּעָרְשָׁאָסָן גַּעֲוָאָרָן.

די זַעֲלָבָע מַאֲקָטִיךְ הָאָט מַאֲסְקוּעָ אַרְוִוְנְגָּזָוָאָנוֹגָעָנָה אַוְיךְ אַוְיךְ די אַיִּטְאָלְעִינְיָשָׁע קָאמְנוֹיסְטִן. אַיז דַּעַר בָּאָזְעָלָעָר "רוֹנְדְּשָׁוִי", אַפְּרִיצְיְּעָלָר אַרְגָּנָן פֿוֹן קָאמְנוֹנְטָאָרָן. פֿוֹן 20 מֵאָנוֹסָטָן, אַיז דַּעַרְשָׁנְעָנָה אַז אַוִּירְוֹתָה וּוֹאָס דַּעַר צָעְנְטָרָאָלְקָאָמְוָעָטָם פֿוֹן דַּעַר קָאמְנוֹיסְטִישָׁר פָּאָרְטִּי פֿוֹן אַיִּטְאָלָיָה הָאָט אַרְוִוְנְגָּלָאָזָטָן צַו די פָאָשִׁיסְטָן פֿוֹן אַיִּטְאָלָיָה. אַיז דֻּעַם אוּפְּרָוֹפּ אַיז קוּדָם כָּל אַגְּנוּווֹזָן גַּעֲוָאָרָן, אַיז אַיִּטְאָלָיָה וּוּרְעָט עַקְסְּפָּלוֹאָטְרִיטָטָן. דָּאָז אַיז וּוּיטְעָרָגָן גַּעֲוָאָרָן :

"נָאָר די בָּרוּדָעָרָלָאָכָע קָאמְנוֹקָעָ אַרְוִוְנְגָּזָוָאָנוֹגָעָנָה פֿוֹן אַיִּטְאָלְעִינְיָשָׁן פְּאָלָקָ, וּוֹאָס קָעָן דַּעַרְ" גְּרִיכְצָת וּוֹרָוּ זַוְּדָץ אַפְּרִיזָן צְוִיָּשָׁן פָּאַשְׁיָסְטָן אַז נִיטְפָּאַשְׁיָסְטָן, וּוּעַט זִין אִימְשָׁטָאָנָד צַו פָּאָרְנִיכְטָן די מַאֲכָטָן פֿוֹן די שָׁאָרָקָט אַיז אַוְנוֹזָעָרָגָן צַו זְיִינְגָּעָן, אַז עַס זָאָלָן עַרְפְּלִיטָט וּוּרָעָן די פָּאָרְשְׁפְּרָעָכָנָס, וּוֹאָס מַעַן הָאָט מִיט יָאָרָן צְוִירָקָגָן גַּעֲמָאָכָט צַו די פָּאָלְקְסְּמָאָסָן אַזָּא זְיִי נִשְׁתָּמָעָנָה עַהְעַלְתָּן".

"די גְּרוּסְעָמָנָאָטָן פֿוֹן קָאָפְּטִיאָל זְיִינְעָנָה עַס די יְעַיְּסָעָ, וּוֹאָס שְׁתָעָרָן דַּעַר פָּאָרְ" אַיִּינְיקָוָנָגָן פֿוֹן אַוְנוֹזָעָרָגָן פְּאָלָק דָּרְמִיטָט, וּוֹאָס דיַי הָעַצְּזָן די פָּאַשְׁיָסְטָן אַז נִיטְפָּאַשְׁיָסְטָן. „מִיר דָּעְרְלָעָרָן, אַז מִיר זְיִוְנָעָן גְּרִיטָשׁ צְוֹחָחָנָה מִיט אַיִּיךְ אַז גַּעֲמָעָנָן מִיט דֻּעַם גַּעֲמָעָנָן פְּאָלָק פֿוֹן אַיִּטְאָלָיָה צַו קַעְפָּהָן פָּאָרָ דַּעַר דָּוְרְכְּפִירְוָגָן פֿוֹן דַּעַר פָּאַשְׁיָטִישָׁר פָּרָגְנוֹרָם פֿוֹן יָאָר 1919 אַזָּא פָּאָר יְעַדְעָר פָּאָדְעָרָוָגָן, וּוֹאָס אַיז אַיז די אַינְטָאָרָעָסָן פֿוֹן די אַרְטָבְּעָנְדִּיקָע אַזָּא פְּאָלָק אַיז אַיִּטְאָלָיָה.

"בָּאָמָר זַיְּן דַּי אַזְּרוּאָד אַזְּרוּשְׁטָרָעָקָן די הָעַנְטָ, קִינְדוּרָ פֿוֹן אַיִּטְאָלְעִינְיָשָׁן פְּאָלָק !

"בָּאָמָר זַיְּן אַוִּיסְטְּרָעָקָן אַיזָּעָן די אַזְּרוּעָרָד די הָעַנְטָ, פָּאַשְׁיָסְטָן אַזָּא קָאָמְנוֹיסְטָן, קָאָטְאָלְגָּוָן אַזָּא סָאָצְיָלְסָטָן, מַעֲטָנְשָׁן פֿוֹן אַלְעַ רִיכְתָּוֹגָנָה ! „לְאָמִיר אַוִּיסְטְּרָעָקָן אַיזָּעָן די אַנְדְּעָרָעָד די הָעַנְטָ אַזָּא מַאֲרָדְשִׁירָן שְׁוֹלְטָעָר אַז שְׁוֹלְטָעָר, אַזָּא אַוִּיסְצּוּקָעָמָן רַעֲכָת אַוְיךְ עַקְוִיסְטָעָנָץ אַלְסָ בִּרְגְּנָעָר פֿוֹן אַזָּא צִיוּוֹלְיָוָרָט לְאָנָדָ, וּוֹי עַס אַיז אַוְנוֹזָעָרָגָן ! מִיר הָאָבָן אַלְעַ דֻּעַם זַעֲלָבָעָנָה עַרְגִּינִּיָּה : אַיִּטְאָלָיָה שְׁטָרוֹקָ, פְּרִיָּה אַזָּא גַּיְקָלָאָד צַו טָאָכָן וּ... .

די קָאָמְנוֹיסְטָן הָאָבָן דָּא, אַלְאָ, פָּוּלְשְׁטָעָנְדִּים קָאָפִיטּוּלִירָט פָּאָרְן פָּאַשְׁוּזָם אַזָּא פָּאָרְאָטָן די אַרְבָּעָטָעָר, וּוֹאָס קַעְמָפָן קָעְגָּנָן פָּאַשְׁוּזָם. די גְּרוּסְעָמָנָה עַפְּאָר פָּאָר דַּיְקְטָאָטָור אַיזָּא רַוְּסְלָאָנָד אַיז אַוְיךְ פָּאָר דַּעַר רַוְּסִישָׁר מְלֻכָּה אַיז בֵּין הָעָרָבָּת 1939 גַּעֲוָונָה הַיְּטָלָעָר. נִשְׁתָּחָטְדָּרְפָּרָד וּוֹאָס עַר אַיז אַפְּאַשִּׁיסְטָן אַזָּא אַנְטִיסְעָמִיטָט. דָּאָם הָאָט אַינְטָעָרְעָטְרָט סְטָאָלִינְגָּעָן אַזָּא וּוּאָרָאַשְׁוּלְאָזָוָן וּוֹי דַּעַר

פאר-א-יאריךער שנייע, נאר בלויו דערפֿאָר, וואס היטלער האט זיך געקליבּן צו מאָר שירן אוֹף רוסלאָנד. סטאלין און זיינע אַרוּסַהעלְפֿער האָבן דעריבּער געוווכט מיט אלע זיינער בָּחוֹת צו סומען צו אַ פָּאַרְשְׁטָעַנְדִּיקְוָגָג מִוֵּת הַיְּטָלְעָרֶן אָון אַזְוִי לאָגָג ווי דאס איז געוווען אָוּמְעַנְגְּלָאָךְ אָוּ דָרְגְּרִיךְ דָרְפֿאָר, וואס היטלער האט נִוְתְּ גַּוְוָאָלָט האָבן זיך זיך באָמִיט צו אַיזָּאָלִירָן הַיְּטָלְעָרֶן אָון גַּעֲוִינְגָן וואס מעָרְ דִּי פְּרִינְטְּשָׁאָפְּט פָּוּן אַנְדָּרָעַ לְעַנְדָּעַ, אַיְבְּרָהְוִיפְּטָפְּט פָּוּן דִּי לְעַנְדָּרָעַ, וְעַלְכָּבָעַ גַּרְעַנְצָן זיך מִיט דִּיְתְּשָׁאָפְּט לאָנָר, ווי אַוִּיךְ דִּי פְּרִינְטְּשָׁאָפְּט פָּוּן גַּעֲוִוְעַס טִילְיָן פָּוּן דִּי נְאַצִּים אַיְן דִּיְתְּשָׁלָאָנד גַּוְפָּא. כְּדִי אָט דָעַמְצֵיל צו דָרְגְּרִיךְ, אָיזָּאָלִירָן גַּעֲוִונָן גְּרִוִּיטָמְקָרְבִּיךְ צו זַיְן אלע קָאָמָר נִסְמְטִישׁ פְּרִינְצִיּוֹן, אָיזָּאָלִירָן גַּעֲוִוְיְנוֹגָן אַוִּיףְּ דִּי קָאָמְנוֹנִיסְטִישׁ פְּאַרְטִּיעָן פָּוּן דִּי אַנְדָּרָעַ לְעַנְדָּרָעַ אַזְנְבָּרְטָן פְּרָאנְטָן", אַפְּילְוּ מִיט דִּי פָּאַשְׁטָמָן אָון דִּי אַנְדָּרָעַ פְּאַרְבִּים עַנְעַנְיָה פָּוּן פְּרִיהִוִּיט, דֻּעְמָאָקְרָאָטְיָה אָיזָּאָלִירָן סָאַצִּיאָלִיזָם, וְעַלְכָּבָעַ זַיְינְגָן נָאָר נִוְתְּ קִין טְעַנְגָּרָר פָּוּן סָאַוּעְטְּרָוְסָלָאָנד.

נאָר אַיְן אַפְּרִיל 1937 האָט ווֹיִץ שְׁלָאָט, דָעַר גַּעֲוְעוֹנְדָר רַעַדְקָטָאָר פָּוּן דָעַר ווֹיְנָאָר קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁר „ראָטָהָעַ פְּאַחְנָעַ“, גַּשְׁרִיבָן אַיְן זַיְן בָּזָד „די דִּיקְטָאָטוֹר פָּוּן לִיגָּן“, וואס אַיְן אַרוֹסָּא אַוִּיףְּ דִּיְתְּשָׁאָפְּט אַיְן צִירִיךְ : „עַס וּוּעַט לאָגָג נִישְׁטָּה דְזִוְּעָרָן אָיזָּאָלִירָן דִּי הַעֲרָזָן „פְּרִירָעָר“ (הַיְּטָלְעָר אָיזָּאָלִירָן) וּוּלְעַן זַר אַיְינִיקָן אַוִּיףְּ אַ רְעַקְיִיסְטָשָׁן נִשְׁתְּ-אַנְגְּרִיךְ אָפְּמָאָזָן. הַיְּטָלְעָר וּוּעַט גַּאֲרָאוֹן טִירְוָן סְטָאָלִינָסָן רְוּסִישָׁן נַאֲצִיאָנוֹגְּ-שְׁטָאָטָאָט אָיזָּאָלִירָן וּוּעַט אַבְּעָרָלוֹן אַיְירָאָפָעָן צָוָם הַיְּטָלְעָר-שִׁיקְזָאָל. דִּי גַּנוֹבִיקָעַ וּוּלְיָן עַס וִישְׁתְּ גַּלוּבוֹן; אַבְּעָרָדִי נַאֲגַעַט צָוּקוֹנָפָט וּוּעַט זַיְן וִישְׁתְּ פָּאַרְהִוִּיטָן פָּוּ אַט דָעַמְצָאָג. שָׂוִין זַיךְ דִּי שְׁטוֹרִיכָן (פָּוּן דָעַמְצָאָג מַעְדָּן בּוֹנָר). וּוּרְעָרָע אַיְן פִּינְגָן אָוּן שְׁוֹואָךְ מַאְכָטָן צו זַיְינְגָן אַוִּיףְּ דָעַמְצָאָג. בַּיְ אָנוֹן זַיְינְגָן דִּי אַוִּיגָן אָפָן“ . . .

און שלאָט אַיְן ווּוִיט נִוְתְּ גַּעֲוְועָן דָעַר אַיְינְצִיקָעָר סָאַצִּיאָלִיסָט, וואס האָט פָּאָרָה אַוִּיסְגָּעוֹנָט אָט דָעַמְצָאָג בּוֹנְדִּי צְוִישָׁן סְטָאָלִינָעָן מִיט הַיְּטָלְעָרָן. הַיְּטָלְעָר האָט אַבְּעָר אַלְאָגָג צִוְּתָן נִוְתְּ גַּעֲוְועָלָט דָעַמְצָאָג מִיט סְטָאָלִינָעָן, דָרְבּוּר אָיזָּאָלִירָן גַּעֲוְועָן גַּעֲזָוָאָונָגָן צו פְּרִין אָונְטָרָהָאָנְדָּלָוָנָגָן מִיט פָּרָאַנְדְּרִיךְ אָיזָּאָלִירָן וּוּגָן אַרְגָּאָז נִזְוִירָן אַגְּמִינְזָאָמָעָן שְׁוּזְיְפָרָאָנט גַּעַנְמָן נַאֲצִידְיִוְתְּשָׁאָנָר אָוּן צו שְׁטִיצָן דִּי אַנְטָרָ פָּאַשְׁטִישָׁע אָוּן אַנְטִידְגָּאָצִישָׁע בָּאַוְוָגְנוֹג אַיְן דִּי פְּרִיעָר דֻּעְמָאָקְרָאָטְיָה לְעַנְדָּרָעָר. דִּי סָאַוּעְטִישָׁע פְּרָעָמָע אָוּן רְוּסְלָאָנד אָוּן דִּי פְּרִעָמָע נִכְתְּבָן פָּאַשְׁיָום אַיְן אַמְּרָעָקָע הַאָבָן נִיט אַוִּיפְּנָעָהָרָט צו רְוָפָן צו אַ פָּאַרְנִיכְטָוָנְגְּ-קָאָמָה קָעָנָן פָּאַשְׁיָום אַוִּונְצִוְּם. זַיְהָ אָבָן כָּסְדָּר גַּעַהְעָלָטָן אַיְן אַיְין בָּאַשְׁוּלְדִּיקָן דִּי סָאַצִּיאָלִיסָטָן פָּוּן דִּי פְּרִיעָר לְעַנְדָּרָעָר, אַז זַיְהָ הַעֲלָפָן הַיְּטָלְעָרָן אָוּן דָעַמְצָאָג מִיט דִּי קָאָמְנוֹנִיסְטָמָן וְאַסְטָמָן זַיךְ זַיְיָ אַנְטָזָאָן זַר אַרְיִינְזָוָיָן אַיְן אַפְּרָאַיְינְקָטָן פְּרָאָנָט מִיט דִּי קָאָמְנוֹנִיסְטָמָן אָוּסָן מִיט פָּאַרְיִינְקָטָעָבָה כְּחוֹת צָוָהָמָן דָעַמְצָאָג, אַז דִּי קָאָמְנוֹנִיסָטָן זַיְינְגָן אַזְוִי זַיְעָרָע בְּחוֹת צָוָהָמָן דָעַמְצָאָג אַיְינְדָּרָוק, אַז דִּי קָאָמְנוֹנִיסָטָן זַיְינְגָן אַיְינְצִיעָקָע, וואס באָקְעָמָפָן אַוִּיףְּ אַנְמָת דָעַמְצָאָג אַוִּיגָן דָעַמְצָאָג.

דָעַמְצָאָג מַאי 1939, האָט דָעַר מַאְסְקָוּעָר קָאָמְנוֹנִיסְטִישָׁר אַינְטָרָגְּ-צִיאָנָאָל גַּשְׁרִיבָן אַיְן זַיְן אַוִּיפְּרָוֹף צו דִּי אַרְבָּעָטָרָעָר פָּוּן דָעַר וּוּלְטָט :

„די פְּעַלְקָעָר גַּלוּבוֹן נִיט דִּי פָּאַרְזִיכְעָרוֹגָעָוּ פָּוּ זַיְ פָּאַשְׁיטִישָׁע מַלחְמָה-טְרִיבָּעָר, זַיְ גַּלוּבוֹן נִיט זַיְעָוָן אַרוּסַה-עַגְפָּעָר. דִּי פְּעַלְקָעָר גַּנוּמִיקָן זַיךְ נִיט אַיְן וּוּרְטָעָר, נָאָר אַיְן טָاطָן. זַיְ פָּאַדְעָרוֹ אָז עַנְשְׁיְזִידְנוֹזָן וּוּידְעוֹשָׁטָאָנד קָעָגָן דִּי פָּאַשְׁיטִישָׁע אַגְּרָעָטָסָרָם. „גְּלוּבָּט נִיט, אַרְבָּעָטָר, דִּי יְעַנְקָעָ, וְאַסְטָמָן, אָז דִּי פָּאַשְׁיטִישָׁע מַלחְמָה-

אונטערצינדר איז ניט מענלאך איינצוצאמען. ניט דערפער פאלן די פאשיסטיישע גזוניט אן אויף יענק פעלקער, וואס זוי זיינען שטארק. זוי בינדן אויף די מלכחה דערפער, וואס זוי ווען דערשטיטט פון די ווידערשרפּוֹן פון זיינער אינערלאבן רעד זשים. זוי זאָרפוֹן האָבוֹ מליחות, כדיז צו ראתעוועז זיך פון דעם אַנטְקָומָנְדָן פֿאַלִּיטִישׁן אָנוֹ עַקְאנְגָמִישׁן בְּגַנְקָרָאַט פּוֹן דער פֿאַשִּׁיטִישׁער דִּיקְטָטוֹר. זוי זוילן איינְלָעֵשׁ דעם אויפּרִים פּוֹן עַנְטְּרִיסְטִוְגָּן פּוֹן זַיְעָרָעָן אַינְגָּעָן פֿאַלִּיקָּר מִטְּמָלָן דעם טומל פּוֹן דִּוּפְלָאָמָטִישׁ אָנוֹ מִילְּיטָרִישׁעָן, "זַיְגָּן". אֲבָרָר וואס מער טערטָאָרִיעָס זוי פֿאַרְכָּאָפּוֹן, אלע שטארקער מִינְגָּוּן זוי אַונְטָר דעם באָדוֹן אַונְטָר זיך . . .

"קיינְמָאָל וועלן די פֿאַלִּיקָּר ניט שלום מאָכָן מיט דער פֿאַשִּׁיטִישׁער קְנֻכְּשָׁאָפּט, וואס איז אויף זוי אַרְוִוְגָּעָצָוּוֹן גַּעַגְּנָעָן גַּעַגְּנָעָן דָּוֶרֶךְ דער מאָכָט פּוֹן בִּקְסָם. כי דעם ערשותן ערנְסְטָן צוֹזָאָמָעָנְשָׁמוֹים פּוֹן דעם פֿאַשִּׁיטִישׁ מיט אַשְׁטָרָקָן מִילְּיטָרִישׁן שענְגָּר, ווועט פּוֹן דער פֿאַרְפּוֹלְטָאָרָר פֿאַשִּׁיטִישׁר טִיסְטָעָם, פּוֹן די אַלְעָז "בּוֹנְדָן" אָנוֹ "פֿרָאָצְטָאָרָטָן" קְיֻין שְׂרָדָה וְפְלִיטָה ניט פֿאַרְבְּלִיבְּן".

איין גUTHIM האָט אֲבָרָר סְטָאַלְיָן אויף איין מִינְגָּות ניט אויפְּגָעָהערט צו אַרְבָּעָטן פְּאָרָא באָנְיָאָוָנָג פּוֹן זיינְ פֿרִינְדְּשָׁאָפּט מִיט הִיטְלָעָרָן. ער האָט גַּהְאָלְטָן איין שְׂקָין גַּהְיִימָעָ שְׂלוֹחָם קְיֻין בעַלְיָין צו אַונְטָרָהָאָנְדָלָעָן מיט די פֿירָעָר פּוֹן די נְצָצִים זוּגָן אַ פֿרִינְדְּשָׁאָפּטָס-אַפְּמָאָךְ צוּוִישָׁן סָאוּוּטְדָּרוּסְלָאָנד אָנוֹ נְאַצְּיָדִוְתָּשָׁלָאָנד. די פֿירָעָר פּוֹן דִּיְכָסְוָעָר, די דִּוְיטָשָׁע גְּרוֹסָע אַינְדָּסְטְּרִיוּלָאָר אָנוֹ אַטְוֵיל זָאנְגָּאָר פּוֹן די גַּאַצְּיָדְפִּירָעָר גְּוֹפָא זיינְגָּעָן די גַּאַנְצָעָ צִוְּתָן גַּעַגְּגָעָן פְּאָרָא אַ בּוֹנְדָה מִיט סָאוּוּטְדָּרוּסְלָאָנד. חִיטְלָעָר אֲבָרָר האָט אַ לְּאַנְגָּעָ צִוְּתָן נִישְׁתְּגָּעָוָלָת הָעָרָן פּוֹן דעם.

7.—דער קאָמְנוֹנָצִישׁעַ בּוֹנָה.—רוּיטֶר פָּאַשְׂיוֹם אוֹן בְּרוּנֶר בְּאַלְשְׁעוֹווֹזָם

מייט אַ צוֹּוִידְרוֹיַּי יָאָר צוֹרִיק אֵין דער אוּירָאָפְּעָאַישָׁעַ פָּרָעָסָעַ דָּרְשִׁינָעַן
אַ בָּאַרְיכְּטָפָּן דִּיְוִתְּשָׁלָאָנָּה, אָז הַיְּטָלָעָר אֵין גְּרִיטָזָן אַ בּוֹנָד מִוּט סְטָאַלְּינְגָּעָן;
נָאָר עַד שְׁטָעָלַט דָּעָרְבִּי דִּי פָּלְגָּנְדָּעַ דָּרְיִי בְּאַדְיִינְגְּנוֹנָעָן:
עֲרַשְׁטָנָס, אָז דִּי סָאָוּעָטְדָּעָנְגְּרוֹנָגָּז אַל אַוְיְפְּגָעָבָן אַיר אָפְּמָאָךְ מִיטָּרָאָנְקְרִיךְ אָז
טְשָׁעַכְּאַסְּפָּאָוָאָסְּקִיעַ.
צְוֹוִיטָנָס, אָז זַי זָאָל בָּאַזְּוִיטְּפָּן דָּעַם „אִידְישָׁן אַיְנְפָּלוּס“ אֵין דער סָאָוּעָטָ
דָּעָנְרָוָנָג.

דָּרְטָנָס, אָז מָאָסְפָּוּעַ זָאָל אַוְיְפְּלָעָזָן דָּעַם קָאָמִינְטָעָרָן אָז אַוְיְפְּהָעָרָן שְׁטִיצָן דִּי
דִּיְמְשָׁעָ קָאָמְנוֹיסָטָן.
סְטָאַלְּוִין הָאָט דָּעְרִיבָּר זְרַק גְּעֻנוּמָעַן דָּרְכְּפָּרִין אֵין רְוְסָלָאָנָּר אָזָא פָּאַלִּיטִיךְ, וּוָאָס
זָאָל גְּעֻפְּנָעָן חָזָן אַיְנְהִילְּעָרִים אַוְיְגָן אָזָן בָּאָוָאָוָן אִים זָוָשָׁיְן אַ
מָאָסְפָּוּעַ גְּעָנָן דִּי פָּאָרָהָאָסְטָע, „קָאָפִיטָאַלִּיטִישָׁע אַזְּוִינְגְּרוֹפָעָן דָּעַמְאָקְרָאָטִישָׁע
דָּעָרָ.“ (מייט דִּי וּוּרְטָעָרָה הָאָט סְטָאַלְּוִין אָז זַיְנָעָן דָּרְעָוָס שְׁטָעָנְדָּרָק בָּאַצְּיָיכָנָת
עַנְגְּלָאָר, פָּרָאָנְקְרִיךְ אָזָן אַמְּעִירִיךְ.)

עַד הָאָט קָוְדָם כָּל אַוְיְנְגָעָשָׁסָן דִּי אַלְעָ אַלְטָע בְּאַלְשְׁעוֹווֹיסָקָעַ, דִּי סָאָוּעָטִישָׁעַ
דִּיְפָּלָאָמָּטָן אָזָן דִּי הַוִּיפְּטָרִירָעַד פָּוָן דָּעַרְ רוּיטֶר אַרְמִיָּה, וּוָאָס זַיְנָעָן גְּעֻוָּעָן
אַ בּוֹנָד מִיט נָאַצְּיָידְרוֹשָׁלָאָנָּה. דָּרְנָאָר הָאָט עַד אַוְיְנְגָעָשָׁסָן אַלְעָ קָאָמְנוֹיסְטִישָׁע
פִּירְעָר פָּוָן דִּיְוִתְּשָׁלָאָנָּה, עַסְטְּרִיךְ, פּוֹילְן אָזָן אַוְנָגָנָרָן, וּוָאָס הָאָבָן זִיךְּר גְּעֻפָּנָעָן
רְוְסָלָאָנָּר, אָזָן גְּלִיכְיִיטִיךְ מִיט דָּעַם הָאָט עַד אַוְיךְ בָּאַזְּוִיטִיקָט דָּעַם „אִידְישָׁן אַיְנְ
פְּלוּסָה“ אָזָן דָּעַרְ סָאָוּעָטְדָּעָנְרוֹנָגָן. כְּמַעַט אַלְעָ אַיְדִּזְן, וּוָאָס הָאָבָן פָּאָרְנוּמוּן אַנְפְּרָנְדָע
פָּאָסְטָעָנָס אָזָן דָּעַרְ קָאָמְנוֹיסְטִישָׁעַ פָּאָרְטִיךְ אָזָן אַיְנְ סָאָוּעָטִישָׁן
זַיְנָעָן בָּאַזְּוִיטִיקָט גְּעוּוֹאָרָן אָזָן דִּי מָעוֹסְטָעָ פָּוָן זַיְנָעָן אַוְיךְ פִּיוּשָׁ לְקִוְּוּדִירָט
גְּעוּוֹאָרָן. עַס זַיְנָעָן אַפְּלִיאָוּ לְקִוְּוּדִירָט גְּעוּוֹאָרָן דִּי עַנְגָּעָן פָּוָן דִּי אִידְישָׁעַ קָאָמוֹ
נִיסְטִישָׁע טָוָעָר, וּוָאָס זַיְנָעָן גְּעֻוָּעָן דִּי גַּעַטְרִיסְטָעָ סְטָאַלְּינִיסְטָן אָזָן וּוָאָס הָאָבָן
לְיָיָן קִינְמָאָל נִיט גְּעַפְּאָנָט שְׁטִיָּן אִין וּוּגָן. מִיט דָּעַרְ בָּאַזְּוִיטִיקָונָגָן פָּוָן לִיְּטוּוֹינָגָוּזָן
אִיזָּן דִּי סָאָוּעָטְדָּעָנְרוֹנָגָן גְּעוּוֹאָרָן בְּמַעַט אַיְנְגָאנָצָן „אִידְזִירָוּן“. אָזָן כְּדִי צַוְּצַוְּנָ
חַיְּתָלָעָר/, אָז סְטָאַלְּוִין גִּיט נָאָר אַלְעָ יְיָעָ פָּאָדְרָוּנְגָּעָן, הָאָט דִּי סָאָוּעָטְדָּעָנְרוֹנָגָן
זְרַק עַנְטָאָגָט אַרְיִינְצָוָלָאָזָן אָזָן רְוְסָלָאָנָּר דִּי אַלְעָ קָאָמְנוֹיסְטִישָׁעַ פְּלִיכְטָלִינְגָּעָן
דִּיְוִתְּשָׁלָאָנָּה, עַסְטְּרִיךְ אָזָן טְשָׁעַכְּאַסְּפָּאָוָאָסְּקִיעַ, וּוָאָס הָאָבָן גְּזַוּכָּט
פָּוָן דִּי בְּלָוְטִיגָּעָן גְּעַנְלָל פָּוָן חַיְּתָלָעָרְסָס גַּעַטְמָאָפָּא. סְטָאַלְּוִין הָאָט אַוְיךְ פָּאָרָהָאָקָט דִּי טָוָעָר
פָּוָן רְוְסָלָאָנָּר פָּאָר אַלְעָ אִידְישָׁע פְּלִיכְטָלִינְגָּעָן פָּוָן דִּיְוִתְּשָׁלָאָנָּה, עַסְטְּרִיךְ אָזָן
סְלָאַוָּאָסְּקִיעַ, אָזָן הָאָט אַרְיִינְגְּטָרִיבָּן פָּוָן לְאָנְדָּר אַפְּלִיאָוּ דִּי בִּסְלָל אִידְישָׁע דָאָקְטוּרִים,
אִינְזִישְׁנָעָרִין אָזָן טְעַכְּנִיקָעָר פָּוָן דִּיְוִתְּשָׁלָאָנָּר אָזָן עַסְטְּרִיךְ, וּוָאָס זַיְנָעָן אַנְטָלָפָן קִיּוֹן
רְוְסָלָאָנָּר מִיט אַ פָּאָר יָאָר פְּרִירָר.

דָּאָס אַלְעָ אֵיזָן גְּעַטְאָרָן מִיט דָּעַם אֵין אַיְנְצִיקָן צְוּעָק צְוּצְנוֹרִיטָן דָּעַם
בָּאָדוֹן פָּאָר אַ בּוֹנָד מִיט חַיְּתָלָעָר/. הַיְּטָלָעָר הָאָט אָבָעָר אַלְעָ זִיךְּר גְּעֻקוּוֹינְקָלָט. עַד
הָאָט גְּנָהָפָט, אֵיזָן וּוּט גְּעַלְגָּנָגָעָן צַוְּפָוּלְן צַוְּבִּי עַנְגְּלָאָנָּד אָזָן פָּרָאָנְקְרִיךְ, אֵיזָן
מַעַן זָאָל אִים דָּעְרָלְוִיבָּן אָז אַמְּלָחָמָה אַוְעַקְצָוּנָמָעָן בַּיְּ פּוֹילְן דָּאָנְצִיגָן אָזָן דָּעַם
פָּרָאָרִידָאָר. עַד אֵיזָן גְּעֻוָּעָן זִיכְּר, אָז עַנְגְּלָאָנָּד אָזָן פָּרָאָנְקְרִיךְ וּוּלְלָן נִיט רַיְזִירִין

מיט א מלכחה צוליב פולין. ער האט דערווארטעט א צוועין "מינכען". דערפֿאָר האט ער זיך ניט געאיילט צו שליסן דעם שידוך מיט סטאלינ'ען. בדי צו צוועינגען היטלער', אzo ער זאל ענדליך איינגעלאַדן קיין מאַסְקּוּעַ פֿאַרְשְׁטִיעַר פֿוֹן ער ענגלישער און סָפּוּעַטְרָעַנְגְּרָונְג אַיְינְגְּעַלְאַדְן קיין מאַסְקּוּעַ פֿאַרְשְׁטִיעַר פֿוֹן ער ענגלישער און פֿרָאנְצְּזִוְּיֶישְׁרָעַ רְעַנוּרְוָנְגָעַן אָוֹן זָאָגָּאָר מְלִיטְעַרְישָׁעַ מִסְיְּעָם פֿוֹן עַנְגְּלָאָדָן אָוֹן פֿרָאנְקְּ-רֵיךְ צו אָונְטְּעַהְאָנְדָלָעַן מִיט וַיְיַי אָזְוִי צו אַרְגְּאָנְיִירָן דעם שׂוֹזְבָּרָאָנְטָן קָעָן נָאֶצְיָר דִּיטְשְׁלָאָדָן. די קָאָמוּנִיסְטִישָׁעַ צַיְּוֹנוּנְגָעַן אָוֹן נְלִיכְצִיטִיק גָּעָנְגָבָן גָּעוֹוָאָרָן אָ בְּפִעְלָה צו פֿאַרְשְׁטָאָרָקָן די אַטְמָקָעָם אַוְּפָן פְּאָשִׁים אָוֹן רְופָן צו אָפְּרָנִיכְטָוּנְגְּסְקָרִינְג קָעָן נָאֶצְיְּדִוְּמְשְׁלָאָדָן.

די מאַסְקּוּעַר "פֿרָאָוְרָאָ", סְטָאָלִינְסְּסְ הַוִּיפְּטָאָרָגָן האט נָאָךְ אַיְן נָוָעָר פֿוֹן 14טָן אַוְּגְּוּסְטָן 1939 גְּשָׁרִיבָן:

"די בָּאַלְשְׁעֻוּוִיקָעַס זַיְנָעַן נִיט קַיְן פֿאַסְפִּיסְטָן. ער פֿרְיוֹדָן וּוּטָם וּוּרְקָזָם נִיט פֿאַרְטִּידְיוּקָט וּוּעָדָן דָּוְרָד מָאָכָן חַנּוּחָות צו דַּעַם אַנְגְּרִיְפָּעָר אָוֹן דָּרָךְ אָפְּרוֹזָד אִים צו בָּאַפְּרִידְיוֹקָן, נָאָר בְּלִיּוֹן דָּרָךְ דַּעַם, וּוּסְמָעָן וּוּטָם אוֹיפָּרְעָד עַדְן קְלָאָפָּן דִּי קְרִינְסְ-טְּרִיבְּכָעָר עַנְפְּטָרָעָן מִיט צַוְּיוּי צּוּרָק. די פְּאַשְׁוּסְטִישָׁעַ מַעֲכָטָעַ הַאָפָּן צו פְּאַרְשְׁתְּעַנְדִּיסְן זַיךְ מִיט די אַזְוִוְּגְּעַרְוְפָּעָנָעַ דַּעַם אַסְקְּרָאָטִישָׁעַ לְעַנְדָּר. אָבָּעָר וַיְיַי מָאָכָן דַּעַם רַעֲכָנוּגָן אָזְוִוְּגְּעַרְוְפָּעָנָעַ בָּאַלְבָּאָסָט. אַיְן דָּרָר גַּזְוָעָר וּוּלְטָסְטָה דָּרָר צָאָרָן קָעָן דַּעַם פְּאָשִׁים אָזְוִוְּגְּעַרְוְפָּעָנָעַ בָּאַשְׁיְצָה. די אַיְנְטָרָעָסָן פֿוֹן די אַרְבָּעָטָר אָוֹן פְּוּעָרִים, פֿוֹן די קְלִיְּנְבְּרִיגְּרָעָר אָוֹן אַיְנְטָלְעָקְטוּלָן, אָוֹן די הַאַפְּעָנוּנְגָעָן פֿוֹן די קְלִיְּנָעָמָלְבָּוֹת, פֿוֹן די קָאָלְאָנְיָעָם אָוֹן פֿוֹן דַּעַם פֿרָאַטְעַקְטָאָרָאָט דַּעַרְהָוָבָן זַיךְ קָעָן דַּעַם פְּאָשִׁים. די מַלְחָמָה פֿוֹן דַּעַם סָפּוּעַטְנְ-פְּאָרְבָּאָנְד קָעָן דַּעַם פְּאָשִׁים וּוּסְמָעָן זַיְן די גַּעֲרַעְכְּסָטָעָן אָוֹן די אַמְּשָׁטָרְסָטָן בָּאַרְעַכְּטִיקְסָטָעָן פֿוֹן אַלְעָמְלָחוֹת. דָּאָס וּוּטָם זַיְן אָ קְרִינְסְ פְּאָרְדָּר דָּרָר בָּאַפְּרִיאָוָן פֿוֹן דָּרָר דָּרָר פְּאַרְשְׁקָאָלְאָפָּטָעָ פְּלָעְקָר, פְּאָרָדְמָעָנְתְּשִׁיחָוֹת פֿוֹן פְּאָשִׁים, פְּאָרָדְמָעָנְתְּשִׁיחָוֹת פֿוֹן די פְּאַרְשְׁקָאָלְאָפָּטָעָ פְּלָעְקָר, צָוָנָגָן דָּרָר קּוֹלְטָוָר אָוֹן פֿוֹן דַּעַם מַעֲנְטְּשָׁלָאָכָן פְּאַרְטְּשָׁרִיטָט קָעָן דָּרָר פְּאַשְׁוּסְטִישָׁעָר בָּאַרְבָּאָרִי.

"דָּרָר בָּעַטְשָׁעָר וּוּגָן זַיךְ צו פֿאַרְטִּידְיוֹקָן אִיז אַגְּזְגְּרִיפָּוּ אָוּ פֿאַרְוִיכְטָן דַּעַם פֿרְיוֹזָד אָיְן זַיְן אַיְגְּגָנוּס לְאֹזֶן. דָּאָס פָּאָלָק פֿוֹן סָפּוּעַטְ-פְּאָרְבָּאָנְד, פְּאַרְאִינְיקָט אָוּנְטָעָר דָּרָר פְּרִירְשָׁאָפָּטָעָן דַּעַם נְרוּסָן קְרִינְסְ-פֿירָעָר סְטָאָלִינְסְ, וּוּטָם וּוּאָרָטָן קָעָן די פְּאָשִׁים שִׁישָׁע-בָּאַרְאָבָּוּן די גַּאנְצָעָמָכָטָעָן די אַיְזְוָרָנָעָ בָּאַטְאָלִילְאָגָעָן פֿוֹן דָּרָר דָּרָר אַרְמִי אָוֹן פֿוֹן זַיְן הַוִּיקְ-עַנְטוּקְלָטָר טְעַבְּנִיסְטָן".

אין א פְּאָרָדְמָעָן, וּוּסְמָעָן הַיטְלָעָר האט זַיךְ אַיְבָּרְצִיּוֹנִים, אzo קַיְן צַוְּוִיטָר "מִינְכָּעָן" וּוּטָם נִיט זַיְן, אָוֹן אָזְוָנְגָעָן אָוֹן פֿרָאנְקְרִיךְ זַיְנָעַן עַנְטָלְשָׁאָסָן נִישְׁתָּמָעָ דָּרְלָאָזָן אִים פְּאַרְכָּאָפָּן פֿוֹילָן אָוֹן וּוּרָעָן דָּרָר הַעֲרָשָׁר אַיְבָּרָעָ נָאֶנְצִיָּאָרָעָ, האט ער גַּלְאָזָט וּוּסְמָן סְטָאָלִינְגָעָן, אzo ער אָזְוָנְגָעָן עַנְדָּלָאָק אַיְנְשָׁטִימָוִגָּן צו שליסְן מִיט אִים אָפְּאַרְאִינְיָגָטָן פֿרָאנְטָטָעָן דִּי פֿאַרְהָאָסְטָעָ אַיְרָאָפְּעָאִישָׁעָ דַּעַם אַקְרָאָטִים.

אין 9 טָעַג אָרוּם, נָאָכְדָּעָם וּוּסְמָעָן אָזְוָנְגָעָשְׁרִיבָן דַּעַם אַפְּמָאָד מִיט הַיטְלָעָר'. הַיטְלָעָר האט זַיךְ אָזְוָנְגָעָן טָעַג נִיְּנָמָעָן אָזְוָנְגָעָן דָּרָר פְּאָשִׁים האט זַיךְ נִישְׁתָּמָעָ גַּעֲנְדָּרָעָט אָזְוָנְגָעָן דָּרָר "צָאָרָן" אָזְוָנְגָעָן דָּרָר צָאָרָן דַּעַם גַּאנְצָעָר וּוּלְטָטָעָן דַּעַם פְּאָשִׁים אָזְוָנְגָעָן בָּאַשְׁיְצָעָר" זַיְנָעַן דָּרָר דָּרָר צָאָרָן נִיט קְלָעְנָעָר, נָאָר גַּרְעָסָעָר גַּעֲוָוָאָרָן. אָבָּעָר אַנְשָׁטָאָט דָּרָר "גְּרוּסָעָר קְרִינְסְ-פֿירָעָר סְטָאָלִין" זַאל אַדְוִוְּפְּוּאָרָפָּן "די גַּאנְצָעָמָכָטָעָן" אָזְוָנְגָעָן.

פּוֹן זַיְנָע אִיזֻעַרְנָע בְּאַטָּלְיָאנְגָּן" אָוֹף דֵי פָאַשִׁיסְטִישָׁע בְּאַדְאָכָּרֶן אָום צַו פָּאַרְנִיכְטָן דַּעַם פָּאַשִׁיסְטִישָׁן פִּינְדָּן אַיְזָנְעַם לְאָנְדָּן אָוֹן "בָּאַפְּרִיעָן דֵי מַעֲנְטְּשָׁהִיט פּוֹן פָּאַשִׁיםּוּם, פָּאַרְטִּידִיקָּן דֵי אַינְטְּרָעָסְטָן פּוֹן פָּרָאַלְעַטְּאָרִיאָט אָוֹן בָּאַשְׁיָּצָן דֵי קְוָלְטָוָר אָוֹן דַּעַם מַעֲנְטְּשָׁלָאָכָּן פָּאַרְשָׁרִיאָוּט פָּעָנָן דַּעַר פָּאַשִׁיסְטִישָׁע בְּאַרְבָּאָרִיּוּ", וַיְיָ דֵי "פָּרָאַוְדָאָ" חָאָט עַמְּ פָּאַרְשָׁפְּרָאָכָּן דַּעַם 14 טָן אַוְיָנְסָט 1989, הָאָט עַר זַיְק דַּעַם 23 טָן אַוְיָנְסָט 1989 נָאָר פָּאַרְאִינְגָּט מִיטָּן דֵי פָאַשִׁיסְטִישָׁע בְּאַדְאָכָּרֶן צַו הַלְּפָן זַיְיָ פָּאַרְשָׁקְלָאָפָּן דֵי מַעֲנְטְּשָׁהִיט, אַוִּיסְמָרְגָּן מִילְאָנְגָּן פָּרָאַלְעַטְּאָרִיאָוּט אָוֹן פָּאַרְנִיכְטָן דֵי סּוֹלְטָוָר אָוֹן דַּעַם מַעֲנְטְּשָׁלָאָכָּן פָּאַרְשָׁרִיאָוּט.

אַיְזָנָע פּוֹן דֵי בָּאַדְנְגָּנוּנְגָּן צַו דַּעַם גַּהְיִימָן אַפְּמָאָךְ, וּוֹאָס סְטָאָלִין הָאָט גַּעַ-
שָׁלָאָסְטָן מִיטָּן הַיְּטָלְעָרְן אַיְזָנְעַן צַו פָּאַרְנִיכְטָן דֵי אַוְמָאָפְּהָעָנְגָּנְגָּע פּוֹלִין אַוְן צּוֹטִיְּלָן זַיְד
דָּעָרָנָאָךְ מִיטָּן רְוִיבָּ. דָּאָס אַיְזָנְעַן צַו דַּעַר פְּרִיזָּ, פָּאָר וּוּלְכָן סְטָאָלִין הָאָט פָּאַרְדָּאָטָן
פָּרָאַנְפְּרִיךְ אַוְן עַנְגָּלָאָנָּה. אַלְעָם, וּוֹאָס סְטָאָלִין הָאָט דָּעָרָנָאָךְ גַּעַטָּן, אַיְזָנְעַן
גַּעַוּעַן צַו הַלְּפָן הַיְּטָלְעָרְן. הַיְּטָלְעָרְהָאָט בְּאַשְׁלָאָסְטָן וּוֹאָס דַּעַר נַסְפָּטָעָר שְׂרִיט וְאַל
זַיְיָ אַוְן סְטָאָלִין הָאָט עַס דָּוְרְכְּבָּפְּרִטָּ. סְטָאָלִין הָאָט אַוְנְטְּעָרְגָּשְׁבָּרִיבָּן דַּעַם אַפְּמָאָךְ
מִיטָּן פָּאַזְּרִיבָּעָנְטְּרָאָפְּן, כְּדוּ הַיְּטָלְעָרְהָאָט כְּעַלְעָנְגָּעָן זַיְיָ פָּאַנְפָּאָגָּן זַיְיָ
פּוֹלִין אַוְן וּוֹעַן דֵי הַעֲלָדִישָׁ בְּאַפְּעַלְקָעְרוֹנוֹגָן פּוֹן דַּעַר בְּאַלְאָנְגָּעָטָעָר וּוֹאֶרְשָׁעָהָאָט זַיְד
עַנְצָזָנְטָן אַוְנְטְּעָרְצָוְגָּעָבָּן זַיְד צַו דֵי נַאֲצִישָׁ מַעְרְדָּעָר, הָאָט הַיְּטָלְעָרְהָאָט בְּאַפְּעַלְ
לִיְּמָעָן אַנְצָזְפָּאָלָן אַוְרָה דַּעַר פּוֹלִישָׁעָר אַרְמָנִיָּן פּוֹן הִינְטָן, אַוְן סְטָאָלִין הָאָט דַּעַם בְּאַפְּעַלְ
גַּלְיָיךְ אַוְיָגְעָפָּלָגָטָן. סְטָאָלִין אַוְן מַאְלָאָטָאָוּהָאָבָּן זַיְיָר אַנְפָּאָל אַוְיָר פּוֹלִין בְּאַרְעָכָּ-
טִיקָּט דָּעָרְמָיָּט, וּוֹאָס סָאוּוֹטְרָוְסָלָאָנָּד "בָּאַטְּרָאָכָּט עַמְּ פָּאַרְאָרְהָר פְּלִיכְטָן
אוֹוִסְצָוְשָׁטוּרָקָן אַחַלְפָּרְנָעָה אַנְטָרְנָעָה אַנְטָרְנָעָה אַנְטָרְנָעָה אַנְטָרְנָעָה אַנְטָרְנָעָה אַנְטָרְנָעָה
וּוֹאָס בְּאַפְּעַלְקָעָרְן פּוֹלִין, צַו נַעֲמָנָע אַוְנְטָעָר דַּעַר שְׂוִיזָּן דַּעַר רְוִיטָעָר אַרְמָנִיָּן דַּי לְעָבָנָס
אַוְן דָּאָס אַיְגָנְטוּסָם פּוֹן דַּעַר בְּאַפְּעַלְקָעְרוֹנוֹגָן פּוֹן מַעְרְבָּדָאָוְקָרָאָיָן זַיְיָן מַעְרְבָּדָזְוִיסְ-
רְוּסְלָאָנָּד". אַזְוִי הָאָט מַאְלָאָטָאָוּהָהָר דַּעַרְקָעָר אַיְזָנָע זַיְיָן רְדָעָר. אַוְיךְ אָט דַּעַם הַיְּפָאָר
סְרוּטִישָׁן תְּרוּזָה הָאָט נִישְׁתָּמָעָן קִיּוֹן אַנְדָּרְדָּעָר וּוֹי הַיְּטָלְעָר מַאְלָאָטָאָוּהָן אַוְן סְטָאָלִין זַיְעָן
אַרְיִינְגְּנָלִינְט אַיְן מוֹיָלָ. דָּאָס אַיְזָנָע דַּאָּךְ הַיְּטָלְעָר אַזְיָּס טָאָקְטִיסָּקָה דֵי נַגְּנָעָץ צִוְּתָן גַּעַוּעַן צַו
שְׁרִיעָן וּוֹעַן דַּעַר „אַוְנְטָרְדְּרוֹקָנָגָן“ פּוֹן זַיְיָנָע „בָּרְדִּיעָר“ דִּיטְשָׁן אַיְן יְהָדָן לְאָנָדָן,
וּוּלְכָן עַד הָאָט נַעֲפָלָנְגָוּעָט צַו פָּאַרְכָּאָפָּן. דֵי דָאַזְוּקָעָ טַעֲנִיקָה הָאָט הַיְּטָלְעָר אַנְגָּנָעָ-
וּוֹנְדָעָט פְּרִיעָר אַיְן עַסְטָרִיךְ, דָּעָרָנָאָךְ אַיְזָנְעַן טַשְׁעַבָּאָסְטָאָוְאָסְטִישָׁ אַוְן שְׁפָעָטָר אַיְן פּוֹלִין,
אַוְן קִיְּנָעָרְהָאָט פְּרִיעָר אַזְוִי שְׁטָמָאָקָה נִיטָּפָּאָרְדָּאָמָּט דֵי נַאֲצִים פָּאַר בְּאַנְצָוּן זַיְד מִיטָּ-
אַזְוִינָעָ פְּאַלְשָׁע הַיְּפָאָרִיטִישָׁן תְּרוּזָים אַזְיָּס צַו פָּאַרְכָּאָפָּן פְּרָעָמָדָר לְעַנְדָעָר, וּוֹי דָּאָס
דֵי אַנְדָּרְעָר פָּאַרְטִּידִיקָּר פּוֹן דַּעַר פּוֹלִישָׁעָר הַיְּפָטְשִׁתָּאָט הַבָּנָן אַרְיִוְסָנְגָוּזָן אַזְוָּ-
אַזְוָּעָן דַּעַר צִוְּתָן, וּוֹעַן דֵי סָאוּזִיאָלִיסְטִיסְ-
שָׁמָעָן אַנְדָּרְעָנְעָבָן זַיְד צַו דֵי נַאֲצִירְמָעְרָדָעָר, הָאָט דֵי סָאוּזִיאָטִישָׁ אַרְמָנִיָּטָרָהָר פּוֹן
שְׁטָמָט צַו שְׁטָמָט אַוְן פּוֹן דָּאָרָה צַו דָּאָרָה אַוְן גַּהְאָלָפָן הַיְּטָלְעָר אַזְוָּעָן "ליְקוּוֹדִירָן" דֵי
קַעְפָּנְדָּע פּוֹלִישָׁע אַרְמִיָּעָן.

אַוְנְטָעָר דַּעַם הַאָנְגָּל פּוֹן דֵי מַעְרְדָּעָרִישָׁע קוֹלִין אַוְן שְׁרָאָפְּנָעָלָן פּוֹן דֵי פָּאַרְאִינְיקָטָע
קַאְמוֹנָאַצִּישָׁע אַרְמִיָּעָן אַיְזָנְעַן פּוֹלִין אַיְזָנְעַן דֵי צְיוּוֹיָרְפָּעָטָן
דָּאָס גַּעֲפִידִיְנָעָטָן פּוֹלִין אַיְזָנְעַן דֵי צְיוּוֹיָרְפָּעָטָן
אַזְוָּעָן וּוּלְכָרָעָטָן אַיְזָנְעַן זַיְיָנְעַן אַזְוָּעָן
אַנְגָּפְּאָנְגָּנָעָן אַרְמָרְשָׁ אַזְיָּס, הָאָט מַאְלָאָטָאָוּהָהָר
אַנְגָּפְּאָנְגָּנָעָן אַרְמָרְשָׁ אַזְיָּס, פָּאַוְעָטְרָוְסָלָאָנָּד

גייט קיון פוילן באפריליען אירע „בלוטברידער“, די אוקראינער און ווייסטרוסן (די אכטעריקאנער אידישער קאמונאצ'יז האבן נאך צונעלענט צו דעם א מיליאן אידן), באטש די אידן זיינען דאך ניט קיון „בלוטברידער“ פון די סלאוון און וועגן דער „באפריליאונגע“ פון די אידן אין אין די רעדעס פון די סָאוּוֹטִישׁ פֿרְיעֶר און אין דער סָאוּוֹטִישׁ פֿרְעַסְעַט נאך מיט קיון ווארט עדרהום ניט פֿרְמָאנֵט געווארן). באלד אבער האט זיך ארויסנעוויזן, אז סטאלין האט באשלאסטן צו „באפריליען“ ניט נאך די אוסקריאינער און ווייסטרוסן, נאך אויך די פֿאַלְיכָן אליאן. ער האט פֿאַרְנוּמוּן איין פּוֹליַּישׁ געננט נאך דעם צוויטן, און פֿאַרְזָאַנדְלַט די פּוֹליַּישׁ באפֿעלקערונג איין שקלאָפָן פון דער נאצְיִישׁר און סָאוּוֹטִישׁר דִּקְטָטוֹר.

סטאלין האט זיך ניט באגוננט מיט דעם, וואס ער האט צוזומען מיט היטלערן פֿאַרְנוּיכְטָעַט פּוֹילַן און פֿאַרְשָׁקָלָאָפָט דאס פּוֹליַּישׁ באַלְקָק. ער האט אויך פֿאַקְטִישׁ פֿאַרְנוּיכְטָעַט די אומָאַפְּהָעַנְגִּיקִיט פון די קלַיְינַג באַלְטִישׁ רַעֲפּוּבְּלִיקָן און ער אַרְבָּעַט האנט אין האנט מיט היטלערן קענען די פֿרְיוּעַ דֻּמְאָקְרָאַטִישׁ לענדער.

צווישן סטאלינ'ס רווייטן פֿאַשְׁיִזְמָן און היטלער'ס ברוינעט בעאלשעוויז איז איזט מערכ ניטהן קיון שומ אונטערשייד. די מאַסְקָוּעָר, „אייזוּעָטִיאָ“, הוֹיפְּטָאַרְגָּאָן פון דער סָאוּוֹטִישׁ דער 1939 ארויסנעטומען מיט א לִוְיטָאָרְטִיכָל, איין וועלכָן זי האט דערקלערט, אז „פֿיַּוְנְדָּשָׁאָפָט צוּם היטלעריזם איז א גע-שְׁמָאַקְזָּאָד אָוּן, אז „קַעְפָּמְפָּן פָּאָרְ דָּעַר פֿאַרְנוּיכְטָוָן פון דעם היטלעריזם מיינט באָגַּיִן אָז אַקְטָט פּוֹן מְשׁוֹנוֹת.“

מען פָּאָן זָאָן אָז שומ איבערטרויבונג, אז דאס וואס עס טוּילַט אָפָט דעם פֿאַשְׁיִזְמָן און נאצְיִזְמָן פון דעם פֿאַמְּנוּזִים איז אַקְיָאַנְקִיט אַיְזָנְקִיט מיט דעם, וואס עס פֿאַרְאַיְינִיקְט זַיִן. מַוְסָּאַלְיִינִי האט די גַּאנְצָע טַעַבְנִיךְ פון פֿאַשְׁיִזְמָן פון „הַיְּהָוָה“. אַיְזָנְקִיט זַיִן שומ אונטערשייד. דאס האט מַוְסָּאַלְיִינִי אַלְיִין מיט אַיְזָנְקִיט יָאָר צְרוּקָע עַפְּנְטָלָאָךְ דָּרְקְלָעָרֶט. היטלער, ווֹידָעֶר, האט אַלְיִץ אַיְזָנְקִיט זַיִן מַוְסָּאַלְיִינִי אָוּן פון סְטָאַלִּינְגָּעַן. נִישְׁטָן נאָר זָיְנָעַן די פֿאַשְׁיִסְטִישׁ אָוּן נאצְיִישׁ פֿאַרְטִּיעָן אָוּן מְלוּכָּה אַגְּגָאַנְיִזְמִיעָס גַּעֲבָוִיט אַוְיָפְּן זַעֲלָבָן שְׁטִינוּגָר ווּ די באַלְשָׁוּוֹזִיסְטִישׁ, נִישְׁטָן נאָר ווּנְדָן די פֿאַשְׁיִסְטִישׁ אָוּן נאצְיִשׁ דָּעַנְגְּרָוָנְגָּעַן אָז די זַעֲלָבָן טַעַבְנִישׁ מַעֲטָאָדוֹן פון הַעֲרָה שְׁאָפָט, וואס די סָאוּוֹטִישׁ דָּעַנְגְּרָוָנְגָּן, נאָר זַיִן באָגַּוְעַן זַיִרְעָר אַפְּטָאַפְּלִיכָּן אָיִן אָז די זַעֲלָבָן טַעַמְּנִיאָלָאָנִיעָ. אָיִן דָּעַר קַאַמְּנוּסִיטִישׁ שְׂאָוּטִישׁ אָוּן פְּנִיקָט אָזּוּן ווּ אָיִן דָּעַר פֿאַשְׁיִסְטִישׁ אַיְתָאַלְיָע אָזּוּן אַיְן נאצְיִישׁ דִּיְתְּשָׁלָאָנְד — די פֿרְיוּחִיט פָּן, דָּעַר מַעֲנְטָשָׁלָאָכָּר פֿרְזָעָנְלָאָכָּקִיט, די פֿרְיוּחִיט פּוֹן גַּוּוֹסִין, די פֿרְיוּחִיט פּוֹן רַעֲדָע אָזּוּן פּוֹן פֿאַרְזָאַמְּלָוְנְגָּעָן, אַיְנָאָגָּזָן אַונְטָרְדָּרִיקְט, די אַרְבָּעַטְרָעָר האָבָן דָּרָט נִיט קיון רַעַכְתָּן צו אַרְגָּאַנְיִוָּר זיך אַיְזָנְקִיט פֿרְיוּגָוּרְקָשָׁאָפָט, אַדְרָע אָזּוּן ווּלְכָע עס אַיְזָנְקִיט רַע אַונְאַפְּהָעַנְגִּינְגָּע עַקְאַנְקָמִישׁ, פֿאַלְיִיטִישׁ אַדְרָע קַוְּלָטְרוּלָעָלָע פֿאַרְאַיְינְגָּעָן. דָּעַר סָאוּוֹטִיר שְׁעָר פֿאַרְלָאַמְּעָנְט אַיְזָנְקִיט פְּנִיקָט אַזְּאָ שְׁוּזְיָנְדָל ווּ הַיְּטָלָעָר'ס רַיְיכָסְטָאָג. סְטָאַלִּינְג, פְּנִיקָט ווּ הַיְּטָלָעָר אָזּוּן מַוְסָּאַלְיִינִי, דָּעַלְוִוְבָּט נִיט דאס פְּאַלְקָס פֿרְיוּ צו ווּוִילְעָן זָיְנָע פֿאַרְטְּרָעָטָר. יְדָע אַנְצָוּחָרְעָנִישׁ אַוְיָפְּן אַפְּזִוְצִיעָץ צוּם „פֿרְרָעָר“ ווּרְעָט אָזּוּן די אַלְעָדָר לְעַנְדָר עַלְיִיךְ אַונְטָרְדָּרִיקְט מִיט בְּלֹטָן אָזּוּן אַיְזָנְקִיט. די קַאַמְּנוּסִיטָן זָיְנָעַן גַּעֲוָעָן די יְעַנְקִיעָע, וואס האָבָן אַיבְּעָרָאָל אַוְיִסְנְעָשְׁפְּרִיט דָּעַם ווּעַן פֿאַרְעָן פֿאַשְׁיִזְמָן, אָזּוּן גַּעֲצִינְגָט די פֿאַ-שִׁיסְטָן ווּ אַזְּוּי מַעַן קָעַן מִיט דָעַר הַיְּלָף פּוֹן באַיְאָנְעָטָן, דָוְרָק לִינְג, שְׁוּזְיָנְדָל אָזּוּן גַּרְוִי זָמָעַן טַעַרְאָר פֿאַרְשָׁקָלָאָפָן אַלְאָנד אָזּוּן אַנְהָאָלְטָן די מַאֲכָטָק קָעַן דָעַם ווּוִילְעָן פּוֹן דָעַר רַיְזִישְׁקָרָר מַעְרָהִיט פּוֹן דָעַר באַפֿעלְקָרְוָונָג. אָזּוּן סָאוּוֹטִירְסָלָאָנְד אַיְזָנְעָפְּרִיט די

ועלכע שקלאפעורי פאר דעם ארכטער אויף דער פאבריך ווי איז נאצידיטשלאנד און איז דער פאשיסטיישר אטאיליע. איז די אלע דריינענדער עקייסטרט די זעלכע סייסטעם פון טאטאליטארן שפיאנאייז. די סאוועטישע גע-פעאו אונטערשיידט זיך א האר ניט פון דער נאצישער געסטאטפא. איז סאוועטראטלאנד און איז נאצידיטשלאנד זיינען איינגעפרט די זעלכע קאנצענרטאצ'עלאנדען פאר סאציאליסטן, ליבערלען און דעם אקרטטען. אפילו דער טיטול פון דעם דיקטאטאר איז אלע דריינענדער אויך דער זעלכער — „פֿירַעַד“, וואס איז אויף רוסיש, „וואוֹשָׁד“ איז אויף איטאליע- ניש „דוֹטְשָׁע“. די פרעסע איז אלע דריינענדער גויבגעשאלאטעט. דאס הייסט, זיז איז אן אינסטראמעט איז דה הענט פון די דיקטאטארם. זיז מוו שרייבן דאס, וואס דער דיקטאטאר איז זיינע לויינען פאראלאנגען פון איז. זיז טאר וויש שרייבן דעם אמת, וווען דאס קען בי די לעזער ארטיסטרופן דעם קלענטן צויפל איז דער דיכטמייט פון דער אידער יונער האנדלונג פון דעם דיקטאטאר. די פרעסע פון דער קאמוניסטיישר, פאשיסטיישר איז נאצישער דיקטטורן, פונקט ווי ראדיאז און די מואויזם, שטייען אושיליסלאך איז דינסט פון דעם דיקטאטאר. זיז מוזן טאן אלץ די דיקטטור צו פארטידייסן, די מעשים פון דעם דיקטאטאר איז פון זיינע לויינען פאראלהאנט צו פאראהערלאן איז דעם „פֿירַעַד“ אלין צו פארגעטערן. סיין פרייע מײינונג וווערט ניט געדולדעט. איז סאוועטראטסלאנד איז נאך פיל מער ווי איז נאציז דיטשלאנד איז איז דער פאשיסטיישר איטאליע די מײינונג אויך מאנאפאליזוּרט פון דעם דיקטאטאר. אלע מוזן דענקען אויז ווי דער דיקטאטאר הייסט. דער קאמוניזם, פונקט ווי דער פאשיזם, ליינט אפ דאס רעכט אויף א פרייער מענטשלאלכער עקייסט טענען, אויף א פרייען ניסיטיןן לעבן איז אויף א פרייער סולטערעלער שאפונגן. די קולטור איז דער אידער איז איז קאמוניסטיישן רוסלאנד פונקט אויז דער דערנעריךט און פאראשלאפעט ווי איז נאצידיטשלאנד איז א סך מער ווי איז דער פאשיסטי- שערא איטאליע.

די קאמוניסטייש פארטיען פון די אנדערע לענדער איז די אלע „אומפֿאָר- מײיאישע“ ארגאניזאציעים, וואס וווען פון זוי קאנטראלייט, זיינען ניט קיין פרייעוּי ליקע קערפערשאפטן, וואס האבן אן איינגענען ווילן און שענען אלין באשליסן ווי אויז זיז זאלן האנדלען איז וואס פאר א שטעלונג זוי זאלן נעמען צו דער אדרער יונער פראגען. די קאמוניסטייש פארטיען זיינען אונטנטוּן פון דער ווישער סאוועט רענירונג. זיז וווען קאנטראלייט און אויסגעעהאלטען פון מאסקווע. זיז זיינען פארא אנטווארטאליך בלויין צו מאסקווע איז זיז פאלין פינקטאליך אויס אלץ, וואס דער מאסקווע דיקטאטאר באפעטלט זיז. די מיטנילדער פון דער קאמוניסטייש פארטוי האבן אלין קיין דעה ניט איבער דער פאליטיך איז טאקטייס פון זויער פארטוי. אלע באשליסן וווען ארויפגעצוואונגען אויף זיך א מאסקע איז בסדר צו זאנן לאין. זיז זיינען געכוואונגען שטעדליך צו טראגן אויף זיך א מאסקע איז בסדר צו זאנן לאין. זיז ער אויפגעבא איז טאלע א גאנץ שוערע; אלס אונגענטן פון די פֿירַעַד, איז די קאמוניסטייש פֿירַעַד האיליסטן, רוסישן מיליטארים צו פֿאָסִיפִּיסְטִן, סאוועטישן טעראר צו שעפער פאר „סֿיוּוּל לִיבְעָרְטִים“, איז דיקטטור צו די וואס גלויבן איז דעם אקרטטען. די קאמו- ניסטן זיינען פראיאינטערעסיטט צו באקעמען נאך יענע פאשיסטייש רענירונג אדרער יענען פאשיסטייש דיקטאטאר, מoit ווועמען סטאלין איז איז דעם מאמענט צעקריגט

אדער פאר וועמען ער האט מורה. די קאָמוניסטַן פֿרִין. אַבעֶר נִיט, אָוּן קענען נִיט פֿרִין, קְיֻן ווֹירְקָלָבָן קָאמְפַּה קענען פָּאַשְׁיוּם אַלְטַן אָוּן אַיְדָעָלָאנְגַּי אָוּן אַלְסַ אַרְגְּנִידַן דָּוְנְגְּסִיסְטִיסְטַּעַם דָּעַרְפָּאַר, וּואָס דָּעַרְ פָּאַשְׁיוּם אָוּן דָּעַרְ נְאַצְּיוּם הָעֲרֵשַׁן מִיטַּן די וּלְבָעַטְמָאָדָן, וּואָס דָּעַרְ קָאמְנוֹזָם.

די קָאמְנוֹזָם קענען אַוְיָף אָן אַמְּתַ נִיט פֿרִין קָיִן קָאַמְּפַּה קענען פָּאַשְׁיוּם דָּעַרְפָּאַר, וּואָס זַיְּלִין זַיְּנִיעַן פָּאַשְׁיסְטַּן, דָּוְיטָעַ פָּאַשְׁיסְטַּן. לְעָנִין אַיְזַן גַּעֲוֹעַן דָּעַרְ אַמְּתַעְעַר דָּבְּיַ פָּוּן פָּאַשְׁיוּם. מַסְּאַלְיִינִי אָוּן הַיְּטָלָעַר הָאָבָּן אַיְזַן נְאַכְּגַּעַטְאָן די רְוִוְישָׁעַ בָּאַלְ-שָׁעוּוֹיקָם, אָוּן סְטָאַלְיַן הָאָט דָּוֹרְקַ זַיְּנַעַן בְּלָוְטִיקַ מַעְשִׂים אָוּן דָּוֹרְקַ זַיְּנַעַן קָאַמְּיִינְטָרָן צַעַר וּוּי עַמְּצָעַר אַנְדְּעָרָשַׁ נְעָטָן צַו שְׁטָאַרְקַן אָוּן פָּאַשְׁרְפְּרוּטַן דָּעַם פָּאַשְׁיוּם אַוְיָף דָּעַרְ וּוּלְטַן. אַיְזַן וּואָס די קָאמְנוֹזָם הָאָבָּן בֵּין אַחֲרַר נְעָפְרִירְקִיט אָוּן גַּעֲטָאָן הָאָט גַּעֲהָלְפָן בְּלֹוֹזַ די פִּינְטַן פָּוּן פְּרִיהִיִּיט אָוּן דָּעַמְּקָרָאָטִיעַ. כְּדוּ אַיְנְצָזָהָאָלָטָן זַיְּעַר דִּיקְטָאַטָּר אַיבָּעָרַן רְוִשְׁיַן פָּאַלְקַ, זַיְּנַעַן די סָאוּוּטְשָׁעַ הָעֲרֵשַׁר נְרִוְתַּן מַקְרִיב צַו זַיְּנַעַן נָאָר די דִּיְּטָשָׁע אַדְעַר אַיְטָאַלְיְ��נִישַׁ אַרְכְּבָעָטָר אָוּן די קָאמְנוֹזָם פָּוּן אַלְעַלְעַדְעַר, נָאָר די נְאַנְצָעַ וּוּלְטַן.

די דִּיקְטָאַטָּרַן בָּאַמְּיַעַן זַיְּנַעַן נָאָר צַו פָּעַלְיַ די גַּעֲשִׁיכְטַעַ, נָאָר זַיְּיַ נָאָרַן אַוְיָךְ כְּסֶדֶר דָּעַם עַולְם מִיט אַוְמִיסְטַּעַ שְׁרָעַ. עַס אַיְזַן נִסְּעַת, אָז מַסְּאַלְיִינִי הָאָט גַּעֲרָאַטְעָוָעַט אַיְטָאַלְיִיעַ פָּוּן אַבְּאַלְשָׁעוּמִיטְשָׁעַרְ רְעוּאַלְוָעַץְ, אַדְעַר אָז הַיְּטָלָעַר הָאָט גַּעֲרָאַטְעָוָעַט דִּיקְטָאַלְאָנדַן פָּוּן אַקְמוֹנִיסְטִיְשָׁעַרְ רְעוּאַלְוָעַץְ, אָז אַיְזַן אַלְ-לְּגַעַן, אָז די בָּאַלְשָׁעוּוֹקָעַם הָאָבָּן נְעָרָאַטְעָוָעַט וּוּסְלָאַנְדַּן פָּוּן אַמְּאַנְאַרְכִּיסְטִיְשָׁעַרְ אַיְבָּעָרַעַנְיִישַׁ. וּוּעַן מַסְּאַלְיִינִי הָאָט אַיְנְגָּנְפִּירְטַן זַיְּנַעַן דִּיקְטָאַטָּר, הָאָבָּן נִשְׁתַּחַת אַיְטָאַלְיְ��נִישַׁ אַרְכְּבָעָטָר שְׁוִין כְּמַעַט אַיְנְגָּנְצָן זַיְּנַעַן דִּיקְטָאַלְיְ��נִיכְטָרָטַן פָּוּן די בָּאַלְשָׁעוּמִיטְשָׁע אַילְוְוִעַטְסָ. אַיְזַן דִּיקְטָאַלְאָנדַן הָאָט אַיְן יָאָר 1938 נִשְׁתַּחַת עַקְוִיסְטִירְטַן קִין שָׁום קָאָמָרַעַטְסָ עַיְלְעַשְׁעַנְיִישַׁ, אַיְזַן דִּיקְטָאַלְאָנדַן הָאָט אַיְזַן גַּעֲוֹעַן דָּעַם קָאַמְּנוֹזָם פָּוּן אַרְכְּבָעָטָר אַיְזַן וּסְלָאַנְדַּן אַיְן נְאַוּוּמְבָעָר אַיְזַן דִּיקְטָאַלְיְ��נִישַׁ 1917, אַיְודָעַר לְעָנִין אָוּן טְרָאַצְּפִּי חָאָבָּן פָּאַרְכָּאָפְּטַן די מַאְכָּטַן.

לְעָנִין, טְרָאַצְּפִּי, סְטָאַלְיַן, מַסְּאַלְיִינִי אָוּן הַיְּטָלָעַר הָאָבָּן טָאַקָּעַ נְעָטָן אַלְעַם אָיִן דָּעַרְ וּוּלְטַן אַוְיְצָרָאָטַן אָיִן זַיְּעַרְעַ לְעַנְדָּעַר אַלְעַם גַּעֲוֹעַנְעַ פִּידְרָעַר אָז אַקְטִיוּעַ טָוָעַ פָּוּן די סְאַצְּיָאַלְיְ��נִישַׁעַ אָזְנַן לְיַבְּאַלְעַ פְּרָטְרִיעַן. אָזְנַן מַעַן מוֹצְגָּעַבָּן, אָז אַיְזַן דָּעַם גַּעֲבִיטַן זַיְּנַעַן דִּיקְטָאַטָּרַן פָּוּן רְוּסְלָאַנְדַּן, אַיְטָאַלְיִיעַ אָזְנַן דִּיקְטָאַלְאָנדַן בֵּין אַחֲרַר גַּעֲוֹעַן זַיְּעַר דָּעַרְפָּאַלְגְּרִידְ, פָּוּן דָּעַם אָיִן אַבְּעַרְעַד נָאָר נִשְׁתַּחַת פָּוּן די לְעַנְדָּעַר פָּוּן דִּיקְטָאַטָּר זַיְּנַעַן פָּאַרְבְּלִיבָּן נָאָר פָּאַשְׁיסְטַּן אָוּן אָז נָאָר די פָּאַשְׁיסְטַּן מַזְוִין קוּמָעַן קָאַמְּנוֹזָם אָוּן נָאָר קָאַמְּנוֹזָם — מַאְנְאַרְכִּיסְטַּן.

עַס אַיְזַן נִשְׁתַּחַת קִין שָׁום אַזְוֹאָךְ אָיִן דָּעַרְ וּוּלְטַן, וּוּאָרוּם נָאָרַסְטַּן אַז מַסְּאַלְיִינִין זַיְּנַעַן אַיְטָאַלְיִיעַ זַמְּנַעַן אַקְמוֹנִיסְטִיְשָׁעַרְ דִּיקְטָאַטָּר. אַפְּלוֹדַ די יְנִיסְקַעַ אַיְטָאַלְיְ��נִישַׁ אַרְכְּבָעָטָר, וּואָס הָאָבָּן צַוְּשִׁין צַוְּשִׁין דָּעַם אַיְנְפָלָסַן פָּוּן רְוִסְיָה בָּאַלְשָׁעוּוֹיִם, הָאָבָּן זַיְּנַעַן אַזְדָּקָן לְאַגְּנָן אַוְיְסְגָּעָנִיכְטָרָטַן, אָז אַיְזַן זַיְּנַעַן גַּעֲשִׁיטִימַט אַפְּאוֹזִיצְיָאָנְגָּלָן צָוָם פָּאַשְׁיסְטִיטִישַׁן רְעוֹזִים, בַּעֲנַעַן זַיְּיַ נָאָר אַרְעוֹזִים פָּוּן פְּרִיהִיִּשְׁ אָזְנַן נִשְׁתַּחַת נָאָר אַיְודָעַר דִּיקְטָאַטָּר. אַז מַעַרְ קָאַמְּנוֹזָם זַיְּנַעַן פָּוּן הַאֲלָדִין, וּזַיְּנַעַן אַיְזַן אַיְטָאַלְיִיעַ, אַבְּעַר די רְזִוְעַטְמָעַן מַעְרָהִיִּתְפָּוּן די דִּיְּטָמְשָׁן, וּואָס זַיְּנַעַן קָעַן הַיְּטָרְעַן, זַיְּנַעַן אַזְזָלָאָן קָעַן אַקְמוֹנִיסְטִיְשָׁעַרְ דִּיקְטָאַטָּר. די קָאַמְּנוֹזָם זַיְּנַעַן אָזְנַן וּוּלְעַן

אימער פֿאַרְבּוֹיָּהן אַ קְלִיּוּנָּעַ מִינְדְּרָהִיט אֵין דִּיטְשָׁלָּאנֶר. מַעֲנְלָאָר, אָז נָאָר הַיְטְלָעָר'ן ווועט קוּמָעַן אַ קְאַנְסָעַרְוָאַטְטוּוּעָרּ רֻעָשִׁים, אַבָּעָר אַוְיךָ דַּעַר קְאַנְסָעַרְוָאַטְטוּוּעָרּ רֻעָשִׁים ווועט מוֹזָן, אָוָם אַיְינְצָהָאַלְטָן זַיְן מַאֲכָת, טִילְוַיְיַי אַפְּשָׁאָפָן דַּי דִּיקְטָאָטָוָר אָוָן צְרוּיסַ גַּעֲבָן דַּעַם פָּאַלְקָן וּוּינְקָסְטָנָם אַ טִּילְ פָּוּן דַּי פְּרִיְהִיטָּן אָוָן רַעַכָּת, וּוּלְכָעַ הַיְטָלָעָרּ האָט בַּי אִים אַוּוּקָנְעָרְוִיבָט. דַּי בְּרִיְטָעָמָסָן פָּוּן וּרְוִישָׁן פָּאַלְקָן לְעַבְטָזָר נַאֲרַנִּישָׁת אָזָוִי גַּלְיסְלָאָר אַונְטָעָר דַּעַר קְאַמְוַנִּיסְטִיְשָׁעָרּ דִּיקְטָאָטָוָר, אָז דַּי דִּיטְשָׁן זַאֲלָן וּוּלְעָן בַּי זַיְן אַיְינְפִּירָן אַזָּא אַרְדָּנוֹנָג, וּוּי אַיְן רַוְּסָּלָאָנֶר.

די קְאַמְוַנִּיסְטִיְשָׁעּ דִּיקְטָאָטָוָר אַיְן סָאוּוּטְ-רוּלָאָנֶר ווועט אַוְיךָ גַּעֲוִוִּים אַיְビָחָ נִישְׁתָּ עַקְוִיסְטִיְרָן. ווּאָס פְּאַר אַ סָּאָרָט אַרְדָּנוֹנָג רַוְּסָּלָאָנֶר ווועט האָבָן נָאָר דַּעַם בַּאַלְשָׁעוּזִים אַיְן, נַאֲטָרְלָאָר, אוּמְמַעְנְלָאָר פְּאַרְאָוִיסְצָוָאָגָן. אַיְן זַאֲךָ אַיְזָן אַבָּעָר זַיְכָר, אָז דַּעַר צָאָרִיזָם ווועט זַיְן אַיְן רַוְּסָּלָאָנֶר מַעַר נִישְׁתָּ צְוִירִקְעָרָן, וּוּיְלָעָט זַיְן זַיְעַנְעָן דַּאֲרָטָן מַעַר נִישְׁטָאָ יַעֲנָעָ קָלָאָסָן, אַוְוָף וּוּלְכָעָ דַּעַר צָאָרִיזָם האָט זַיְן דַּי נִאנְצָעָ צִיְּתָן גַּעַשְׁטִיצָט. פְּאַשְׁוִיזָם, וּוּידָעָר, עַקְוִיסְטִירָט פְּאַקְטִישָׁ אַיְצָט אַיְן רַוְּסָּלָאָנֶר. דַּעַר רֻעָשִׁים, ווּאָס ווועט קוּמָעַן נַאֲכָ'ן בַּאַלְשָׁעוּזִים, ווועט מוֹזָן זַיְן אַ פְּרִיְעָרָעָר וּוּיְלָעָט אַיְצְטִיקָר, וּוּיְלָעָט אַנְדָּרָשָׁ ווועט דַּעַר נִישְׁתָּ קַעְנָעָן האָבָן דַּי שְׂטִיצָעָ פָּוּן דַּי בְּרִיְטָעָמָסָן.

אַלְעָ מַעֲנְטָשָׁן, ווועט קוּמָעַן עַס זַיְעָנָעָן טַוְיעָר דַּי אַיְדָעָאָלָן פָּוּן פְּרִיְהִיט אָוָן דַּעַמָּאָר קְרָאָטִיעָ, אַלְעָ דַּי, ווּאָס וּוּיְלָעָ גַּעֲנִיסָן דַּי בְּרִכּוֹת פָּוּן דַּי דַּעַמְאָקְרָאָטִישָׁ אַיְנְסְטִוְצִיעָם מוֹזָן קַעְמָפָן מִיטָּ לִיְיָבָן אָוָן נַשְׁמָה קַעְגָּן אַלְעָ דִּיקְטָאָטָוָר — קַעְגָּן פְּאַשְׁוִיזָם, נַאֲצִיזָם אָוָן קְאַמְוַנִּים, וּוּיְלָעָ זַיְן אַלְעָ זַיְעָנָעָן בִּיטְעָרָעָ שְׁוֹנָאִים פָּוּן אַמְתָ'עָר דַּעַמְאָקְרָאָטִיעָ אָוָן אַמְתָ'עָר מַעֲנְטָשָׁלָאָכָבָרּ פְּרִיְהִיט.